Személyközpontú szemléletű pedagógiai program

a Carl Rogers Személyközpontú Óvoda és Általános Iskola

EGYSÉGES PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2023.

TARTALOMJEGYZÉK

A PILLANGÓ TÖRTÉNETE - CARL ROGERS: VALAKIVÉ VÁLNI 9

A PEDAGÓGIAI MUNKÁNK ALAPELVEI, ÉRTÉKEI 9

Személyközpontúság: stílus, szemlélet, megközelítésmód 9

A személyközpontúság alapvető tézisei 10
Empátia 10
Feltételekhez nem kötött pozitív odafordulás minden ember felé 10
Hitelesség 10
Nyílt kommunikáció 10
A másik emberbe vetett bizalom 10

Személyközpontúság az intézményben 10

A tanulás és a szociális kompetencia fejlesztésének egysége 11
A konstruktivista tanulásfelfogás 11
A tananyag és a pedagógus szerepe 11
A szociális kompetencia fejlesztése 12

A ROGERS ÓVODA NEVELÉSI PROGRAMJA 13

Óvodánk története 13

Óvodánk adottságai 13

A pedagógiai munkánk célkitűzései 13

A pedagógiai munkánk céljai, feladatai 14

Gyermekképünk 14

Óvodánk nevelés feladatai 14
Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés, a személyiségfejlődés biztosítása 16
Szociális fejlődés 16
A gyermek és társas környezete, a közösségi életre való felkészítés 17
Beszoktatás 17
Hazaszeretetre nevelés 18
A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés terén 18
A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés terén 19
Az egészséges életmód szokásainak kialakítása – egészségnevelési és környezeti nevelési elveink, programjaink, tevékenységeink 19
Mozgás 19
Pihenés 20
Étkezés 20
Testápolás 20
Öltözködés 20

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére az egészséges életmód szokásainak kialakítása 21
Értelmi és anyanyelvi nevelés 21
Értelmi nevelés 21
Anyanyelvi nevelés 22
A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére az értelmi és anyanyelvi fejlődés terén 22

Tevékenységi formák óvodánkban 22
Játék 22
Céljaink és feladataink a játék megvalósítása során 22
Játékhoz szükséges feltételek biztosítása 23
Különböző korosztályok játékai 23
A szabadban folyó játék 24
A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére a játék terén 24
Vers, mese, dramatikus játék 24
Céljaink és feladataink a vers, mese, dramatikus tevékenységek terén 24
A vers, mese, dramatikus tevékenység megszervezése 25
A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére a vers, mese, dramatikus tevékenységek terén 25
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc 25
Céljaink és feladatinak az ének, zene, énekes játék, gyermektánc tevékenységek terén 25
A zenei anyag kiválasztása 26
Az ének, zene, énekes játék, gyermektánc tevékenységek megszervezése 26
A zenei élménynyújtáshoz kapcsolódó egyéb nevelési lehetőségek 26
A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére az ének, zene, énekes játék, gyermektánc terén 27
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka 27
Az esztétikai érzék alakítása 27
Céljaink és feladataink a rajzolás, festés, mintázás, kézi munka terén 27
A rajzoló, mintázó tevékenység szervezeti formái 28
A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére a rajzolás, festés, mintázás, kézi munka terén 28
Mozgás 28
Céljaink és feladataink a mozgás terén 29
A mozgás feltételei 29
A mozgásfejlesztés fő területei 29
Mozgás-tartalom 30
A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére a mozgás terén 30
A külső világ tevékeny megismerése 30
Céljaink és feladatink a külső világ tevékeny megismerése terén 30
Környezet-és- természetvédelem az óvodában 31
Környezetünk mennyiségi és formai összefüggéseinek megismerése 32
Céljaink és feladataink a Környezetünk mennyiségi és formai összefüggéseinek megismerése 32
A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére a környezetünk mennyiségi és formai összefüggéseinek megismerése terén 32
Munka jellegű tevékenységek 33
Céljaink és feladataink a munka jellegű tevékenységek terén 33
Munka jellegű tevékenységek az óvodában 34
A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére a munka jellegű tevékenységek terén 34
A tevékenységekben megvalósuló tanulás 34
A tanulás lehetséges formái 34
Szervezett tanulási munkaformák 35
A szervezett tanulás időkeretei korcsoportonként 35
A tanulási folyamat értékelése 35

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére a tanulás terén 36

A fejlődés általános jellemzői az óvodáskor végére 36

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések 37

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek 38
A kiemelt figyelmet igénylő gyermek bekerülése, követése 38
Gyakorlatunk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése terén 38
A sajátos nevelési igényű gyermekek és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek óvodánkban 38
A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása 39
Általános céljaink, alapelveink a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása terén 39
A fejlesztés területei és tartalma 40
A fejlesztés céljai 40
A sajátos nevelési igényű gyermekek terápiájának megszervezése 40
A terápiákban használt módszerek 41
Tehetséggondozás 41

Az óvodai élet megszervezése 42
Az intézmény nyitva tartása 42
Napirend 42
Hetirend 42

Óvodánk feltételrendszere 43
Személyi feltételek 43
A nevelőhatás pedagógiai feltételei 43
Programunkhoz rendelt eszközrendszer 43

Óvodánk kapcsolatai 44
Kapcsolattartás és együttműködés a szülőkkel 44
Az óvoda külső kapcsolatai 45
A Rogers Óvoda és Iskola kapcsolattartása 46
Az óvodás és iskolás gyermekek kapcsolata 46
Műhely 46

A ROGERS ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA 47

A tanulás – tanítás felelőssége 47

A pedagógiai munkánk céljai, feladatai 47

A pedagógiai munkánk eszközei, eljárásai sajátos pedagógiai módszerek 48
A Rogers Iskola képzéséről általában 48
A tanév felépítése 49
Napirend 50
Speciális foglalkozásaink 50
Munkaformák, módszerek 51
Útban a digitális iskola felé 52
Életszerű helyzetek, mint a tanulás eszközei 53

A tanulás tárgyi eszközei 54
Házi feladat 54
A tanulók érintettsége és részvételi jogai az intézményi döntési folyamatokban 54

Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok 54

Közösségfejlesztéssel, együttműködéssel kapcsolatos feladatok 55
Együttműködés a diákokkal 55
Együttműködés és kapcsolattartás a szülőkkel 55
Együttműködés és kapcsolattartás a pedagógusok között 56
Kapcsolattartás az intézményi partnerekkel 56

A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladataink 57
Céljaink az egészségfejlesztéssel kapcsolatban 57
Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladataink 57
Egészségügyi felügyelet és ellátások rendszere 57
Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv 58

Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek rendje 58
A kiemelt figyelmet igénylő tanulók bekerülése, követése 58
Tehetséggondozás 59
A tanulási nehézségek enyhítésére szolgáló programunk 59
Első osztály 59
Második osztálytól 60
A tanulási alkalmasság megítélése 60
A felzárkóztatás célja 60
Sajátos nevelési igényű tanulók terápiájának megszervezése 61
A terápiákban használt módszerek 61
A pedagógus lehetőségei 62
A fejlesztés formái 62
A fejlesztés területei és tartalma 62
Idegen nyelv tanítása és a fejlesztés kapcsolata 62
A felzárkóztatás, fejlesztés és tehetséggondozás szervezeti keretei, színterei 63
Felzárkóztatás, fejlesztés és tehetséggondozás a kötelező foglalkozásokon belül 63
Felzárkóztatás, fejlesztés és tehetséggondozás a kötelező foglalkozásokon kívül 64
A felzárkóztatás, fejlesztés és tehetséggondozás egyéb színtereken 64
Beilleszkedési és magatartási zavarokkal küzdő tanulók segítése 65

Az otthoni (tanulószobai) felkészüléshez előírt feladatok meghatározásának elvei és korlátjai 65

A tanulmányok alatti vizsgák szabályai 66

Az iskolaváltás és a tanuló átvételének szabályai 67
Felvétel és átvétel más iskolából 67
Sajátos nevelési igényű gyermek felvétele 68
Osztálylétszám 68
Magasabb évfolyamra lépés 68
Távozás az iskolánkból 69

Pedagógusok a Rogers Iskolában 69
A pedagógusok feladatai 69

Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnökök feladatai 70
Pedagógus szerepek betöltésének kritériumai 70
Pedagógus alkalmazásának feltételei 71
Elfogadott pedagógus szakképesítések 71
A pedagógusok felvételének lépései 72
A pedagógusok továbbképzésének rendszere 72

AZ ISKOLA HELYI TANTERVE 72

A választott kerettanterv megnevezése 72

A NAT-ban meghatározott pedagógiai feladatok megvalósításának részletes szabályozása 72
Erkölcsi nevelés 72
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés 73
Állampolgárságra, demokráciára nevelés 73
Önismeret és társas kultúra fejlesztése 73
Családi életre nevelés 73
A testi és lelki egészségre nevelés 73
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség 74
Fenntarthatóság, környezettudatosság 74
Pályaorientáció 74
Gazdasági és pénzügyi nevelés 74
Médiatudatosságra nevelés 74
A tanulás tanítása 74
Egységesség és differenciálás, módszertani alapelvek 75
Eredményes tanulás segítése 75
Tanulási környezet 75
Egyénre szabott tanulási lehetőségek 75
Képesség-kibontakoztatás támogatása 76
Etika tantárgy oktatása, hitoktatás 76
Egésznapos iskola 76
Természettudományos nevelés 76
Mindennapos testnevelés 76
Mindennapos művészeti nevelés 76
Idegennyelv oktatás 76
További feladatok 77

„Tantárgyi" struktúra és óraszámok 77
„Tantárgyi" struktúra: foglalkozásaink a kerettantervi tantárgyak tükrében 78
A foglalkozások óraterve 81
Foglalkozásainak 45 perces egységekben kifejezett óraszámai 82

Az egész napos neveléshez kötődő nevelési-oktatási program 84

Választható foglalkozások (tantárgyak) és az ehhez kapcsolódó pedagógusválasztás szabályai 84

Tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök kiválasztásának elvei 85
A tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettsége 85

Csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei 85

Az osztályba sorolás elvei 85
A csoportbontások szempontjai 85

Az egészségnevelési és a környezeti nevelési elveink, programjaink, tevékenységeink 86
Az egészségnevelési és a környezeti nevelési elveink 86
Helyzetelemzés 87
Termek 87
Folyosók, közösségi terek 87
Testnevelés 87
Étkezés 87
Hulladékgyűjtés 87
Elsősegély 87
Az egészségnevelési és környezeti nevelési program jelenleg működő tevékenységi formái 87
Az egészségnevelés és környezeti nevelés színterei 88
Az egészségnevelési és környezeti nevelési programunk ellenőrzése és értékelése 89

A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek 89
A mérés céljai, várható hasznosulása 89
A módszerrel szemben támasztott legfőbb elvárások 89
Mérés az iskolában 90
A Rogers Iskolában alkalmazott vizsgálati módszer az általános fizikai teherbíró képesség méréséhez 90

A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések 90

Értékelési rendszerünk 91
Az értékelési rendszerünk legitimációja 91
Elvi állásfoglalásunk az értékeléssel kapcsolatban 91
Az értékelés viszonyítási alapja 92
Beszámoltatások, számonkérések rendje 93
Gyakorlati tudások bemutatása, számonkérése 93
Írásbeli beszámolók, számonkérések 93
Szóbeli beszámolók, számonkérések 93
Komplex beszámolók, számonkérések 94
Az értékelés alapjául szolgáló kiegészítők 94
Iskolánk értékelési rendszere 94
Napi szóbeli visszajelzések 94
Rövidebb írásbeli visszajelzések 94
Negyedévi és háromnegyedévi értékelés 94
Egy félévet áttekintő írásos pedagógusi értékelés 95
Érdemjegyek 95
Tesztek, versenyek, egyéb mérések 96
Az értékelés megjelenése a bizonyítványban 96
Negyedévi és háromnegyedévi értékelés formátuma 96
A félévi és tanév végi értékelés formátuma, szövegezése 97
Hogyan segítjük a tanulókat, szülőket a szöveges értékelés értelmezésében 98
A Rogers Iskolai értékelés átváltása osztályzatokra 98
A jutalmazásról 99
Oktatási eredményvizsgálatok 99

Foglalkozásaink tematikái és követelményei 99

Tantárgyi hálók 99
Foglalkozások témaköri hálója 99
Foglalkozások leírásai 100

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK 101

1. melléklet - Szempontok a félévi és a tanév végi értékeléshez – külön dokumentumban 104

2. melléklet - A félévi értékelés és tanév végi bizonyítvány formátuma – külön dokumentumban 104

Szempontok a tanulás értékeléséhez 105

Szempontok a szociális fejlődés, közösségben való részvétel értékeléséhez 105

A pillangó története - Carl Rogers: Valakivé válni

Egy könyörületes személy, látva hogyan küszködik egy pillangó, hogy kiszabadítsa magát a bábból, segíteni akart neki. Nagyon gyengéden kitágította a szálakat, kialakítva egy kijáratot. A pillangó kiszabadult, kibújt a bábból, bizonytalanul bukdácsolt, de nem tudott repülni. Valamit ez a könyörületes személy nem tudott, és ez az, hogy csak a megszületés, kibújás küszködésén keresztül tudnak annyira megerősödni a szárnyak, hogy repülni lehessen velük. Megrövidített életét a földön töltötte, sose ismerte meg a szabadságot, sose élt igazán.

Én úgy mondom, nyitott kézzel szeretni. Ez olyan tapasztalat, ami lassan ért meg bennem, a fájdalom tüzében és a türelem vizében kovácsolódva. Azt tapasztalom, hogy muszáj felszabadítanom azt, akit szeretek, mivel ha rákulcsolódok, rácsimpaszkodom, vagy megpróbálom irányítani, azt vesztem el, amit megtartani próbálok. Ha én megpróbálok megváltoztatni valakit, akit szeretek, mivel úgy érzem, én tudom, milyennek kellene lennie, akkor egy nagyon értékes jogától fosztom meg. A jogtól, hogy felelősséget vállaljon saját életéért, választásaiért, létformájáért. Valahányszor ráerőltetem a kívánságomat, akaratomat, vagy megpróbálok hatalmat gyakorolni felette, megfosztom a fejlődés, az érés lehetőségétől, a birtoklási vágyammal korlátozom, keresztezem, és teljesen mindegy milyen jó szándékkal tettem ezt. Korlátozni és ártani tudok a legkedvesebb óvó cselekvésemmel, és védésem, túlzott figyelmem szavaknál ékesszólóbban tudja mondani a másik személynek: „Te képtelen vagy vigyázni magadra, nekem kell veled törődnöm, vigyáznom rád, mert Te az enyém vagy, én vagyok érted a felelős!”

Ahogy tanulom és gyakorlom, egyre inkább azt tudom mondani annak, akit szeretek:

Szeretlek téged, értékellek téged, tisztellek, bízom benned, és bízom abban, hogy birtokában vagy, illetve ki tudsz fejleszteni magadban olyan erőt, képességeket, hogy mindazzá válj, ami lehetséges számodra, ha én nem állok az utadban. Annyira szeretlek, hogy teljesen felszabadítalak, hogy egymás mellett sétáljunk örömben, bánatban. Együtt fogok veled érezni, ha sírsz, de nem foglak kérni, hogy ne sírj. Törődni fogok a szükségleteiddel, támogatni foglak, de nem tartalak vissza, amikor egyedül tudsz menni. Mindig készen fogok állni, hogy veled legyek a bánatodban, magányodban, de nem fogom azt elvenni tőled.

Igyekezni fogok, hogy figyeljek szavaidra, azok jelentésére, de nem ígérem, hogy mindig egyet fogok veled érteni. Néha dühös leszek, és olyankor ezt olyan nyíltan fogom neked megmondani, hogy ne kelljen különbözőségeink miatt elutasítást, vagy elidegenedést éreznem. Nem tudok mindig veled lenni, nem hallom meg mindig, amit mondasz, mert van, amikor magamra kell figyeljek, magammal kell törődjek - de ilyenkor is olyan őszinte leszek veled, amennyire csak tudok.

Tanulom, hogy ki tudjam ezt fejezni azoknak, akiket szeretek, akikkel törődök. Akár szavakkal, akár azzal, ahogy létezem másokkal és magammal. Én ezt úgy hívom, hogy nyitott kézzel szeretni. Nem vagyok képes mindig távol tartani a kezem a bábtól, de már egyre jobban megy.

A pedagógiai munkánk alapelvei, értékei

Személyközpontúság: stílus, szemlélet, megközelítésmód

Az alapításkor a fő célkitűzésünk a megszokott óvodai-iskolai légkör megváltoztatása volt, és ehhez Carl Rogers személyközpontú szemléletében találtunk segítséget. A személyközpontú megközelítés a kliensközpontú terápiából nőtt ki, amelyet Carl Rogers, amerikai pszichológus az 1950-es évektől alkalmazott a pszichoterápiás munkában. Mivel ez igen hatékonynak bizonyult, alapgondolatai átterjedtek az élet más területeire is. Rogers gondolatai szélesebb érvényű alkalmazását személyközpontú szemléletnek nevezte el. A személyközpontú szemlélet ilyen formában már nem

csupán módszert, elméleti rendszert jelöl, hanem stílust, szemléletet, megközelítésmódot is. A személyközpontúság egy létezési mód, amellyel az együtt élők egymás személye felé fordulnak. Általános emberi értékként a humanisztikus szemléletet tűztük zászlónkra: az emberi méltóság tiszteletét szem előtt tartó, az egyén sokoldalú, harmonikus és szabad fejlődését elősegítő életérzést.

A személyközpontúság alapvető tézisei

Rogers szerint az ember képes megérteni saját viselkedését, és ennek tudatában képes változni. Sőt, az ember erre a változásra, „növekedésre" törekszik. Ahhoz, hogy a fejlődés megtörténjen, olyan biztonságos környezetre van szükség, amely ezt képes elősegíteni. Ezt a környezetet maguk az emberek teremtik meg azzal, hogy egymás felé empátiával, feltételhez nem kötött pozitív odafordulással, hitelesen, nyíltan kommunikálva, bizalommal fordulnak. Az alábbiakban kifejtjük, hogy mit jelentenek számunkra ezek az alapelvek.

Empátia

Az empátia a másik állapotába való valós beleélés, amelynek során a másik élményét megpróbáljuk saját élményként átérezni, és ez által az ő szempontjából gondolkodni. Vagyis megpróbáljuk mélyen megérteni, átérezni a másik az indítékait.

Feltételekhez nem kötött pozitív odafordulás minden ember felé

A feltétel nélküli odafordulás azt jelenti, hogy elfogadjuk a másikat, mint önálló személyt, nem csak akkor, ha az az elvárt módon viselkedik. Megengedjük és elfogadjuk, hogy a helyzetekben úgy érez, ahogy. Érzéseit nem kritizáljuk, nem kérjük rajta számon.

Hitelesség

A hitelesség azt jelenti, hogy azonosulunk saját belső történéseinkkel, érezéseinkkel, és ezek tudatában cselekszünk. Nem egy tanári szerepet játsszunk, hanem törekszünk valódinak lenni, viselkedésünk életszerű.

Nyílt kommunikáció

A személyközpontúság alapelveinek közvetítéséhez elengedhetetlen, hogy egymás felé nyíltan kimondhassuk gondolatainkat, érzéseinket.

A másik emberbe vetett bizalom

Bizalom alatt azt értjük, hogy elfogadjuk a partner autonómiáját, gondolat- és érzésvilágát. Elhisszük, hogy a másik tudja, miért csatlakozik vagy nem csatlakozik valamihez. Bízunk az erőben, amellyel minden ember képes kiválasztani a maga számára azokat a fontos és nem fontos dolgokat, amellyel megoldja a problémákat, kialakítja helyét a világban.

Személyközpontúság az intézményben

Hogyan jelenhet meg mindez az intézményes nevelésben és az oktatásban? Rogers szerint az iskolai helyzetnek is az a lényege, ami minden más társas helyzetnek: az interperszonális kapcsolat. Mivel ennek irányítói maguk a pedagógusok, először és legfontosabbként a nevelő személyiségéről kell beszélnünk. A legfontosabb, hogy a pedagógus ne merev maszkként hordozza tanárságát, amelynek „felvételekor" személyiségének egy részét otthon hagyja. „Lehetünk emberi lények az osztályban?" – teszi fel Rogers a kérdést „A tanulás szabadsága a 80-as években" című könyvében. Lehetünk, sőt, azoknak kell lennünk! Ezért mi át akarjuk törni a megszokott határokat pedagógus és gyerek, gyerek

és tananyag között. Rogers szavaival élve saját magunk akarunk lenni. Valódivá akarunk válni. Mindez folyamat, és nem „statikus teljesítmény”. Iskolánkat ezért is határozza meg hangsúlyosan, hogy kik az éppen akkor az intézményt alakító pedagógusok.

Célunk, hogy a gyermekeink is megéljék, hogy önmaguk lehetnek, valódivá válhatnak. Ehhez szükséges, hogy szorongásmentes, bizalommal teli és biztonságot nyújtó légkörben éljenek. Ezt a serkentő légkört a pedagógusok teremtik meg empátiájukkal, feltételhez nem kötött pozitív odafordulásukkal, hitelességükkel, nyíltan kommunikációjukkal, bizalmukkal.

A pedagógusok a gyerekekre partnerként tekintenek. Elfogadják mindenki autonómiáját, és bíznak a gyermek önerejében, amellyel ő is képes választani és döntéseket hozni. Bízunk abban, hogy a világ minél teljesebb megismerése a gyermek igénye is, és ezért elfogadja mindazon ismeretek elsajátítását, amit felkínálunk neki. Hisszük, hogy a sikerhez a legfontosabb a szorongásmentes, bizalommal teli légkör, amelyben az ismeretszerzés nem kényszer, hanem örömforrás.

Az óvodai és iskolai élet során további partner a szülő. A folyamatos együttműködés minden résztvevő között (gyerek–pedagógus–szülő) az alapvető alakítója az intézményi folyamatoknak, amelyekben minden résztvevő részese lehet az őket érintő döntéseknek.

A tanulás és a szociális kompetencia fejlesztésének egysége

A konstruktivista tanulásfelfogás

A személyközpontú megközelítéshez illeszkedve intézményünk a konstruktivista tanuláselmélet felfogására épít.

A konstruktivista pedagógia tanuláselmélete hangsúlyozza a befogadó szerepét a tanítási-tanulási folyamatokban: az információ nem egyszerűen átáramlik a befogadóba, hanem a befogadó tulajdonképpen maga hozza létre (megkonstruálja) azt, amikor integrálja a saját kognitív rendszerébe. Ennek megfelelően a tanulóink számára előzetes tudásukra építve tesszük lehetővé az önálló (akár egyéni, akár csoportos) ismeretszerző tevékenységet és fokozott mértékben építünk a tanulók aktivitására. A tanulást inkább önszabályozó, mintsem irányított folyamatnak tekintjük. A tanulás értelmezésének tekintetében Rogers az ún. lényegi tanulást nevezi csak tanulásnak, „amely jelentősen befolyásolja az ember viselkedését”, és meggyőződése, hogy „kizárólag az a tanulás befolyásolja jelentősen az ember viselkedését, amely felfedezésen alapul, és amely egy belső igényt elégít ki.” Ezért is fokozott figyelmet fordítunk az egyéni eltérésekre, ezért a differenciáltság jellemzi a pedagógiai munkánkat (a célokban, követelményekben, módszerekben és az értékelésben egyaránt), fontos szerepet tulajdonítunk az optimális tanulási környezet megteremtésének, szem előtt tartva a fizikai és a mentális környezet megfelelőségét is.

A tananyag és a pedagógus szerepe

A konstruktivista tanuláselmélethez illeszkedik Rogersnek az a további gondolata, amely szerint minden és mindenki lehet a tanulás forrása. A pedagógus személye egy az értékes, elérhető források közül, de ezen kívül sok más forrás is rendelkezésre áll: könyvek, tárgyak, a gyermek maga, más felnőttek (akár a szülők is). Ezért a nevelési folyamatban a pedagógus elsősorban a facilitálására helyezi a hangsúlyt: vagyis segíti a belső motiváltság és az egyéni utak megtalálását, megteremti az ismeretszerzéshez szükséges támogató környezetet, elérhetővé teszi az ehhez szükséges eszközöket, és egy ésszerű, önállóságnak helyet adó szokás- és szabályrendszert. A tanítás folyamatában arra keresünk választ, hogy „hogyan, mikor, miért tanul egy diák, és hogyan látszik, érződik a tanulás belülről”. A facilitáló minőségek közül Rogers a korábban elmondott alapgondolatai közül a hitelességet emeli ki, mint a legfontosabbat. Csak akkor várhatjuk el a gyerekektől, hogy kifejezzék

érzéseiket, gondolataikat, hogy alkotó módon vegyenek részt a folyamatban, ha a pedagógus maga is így viselkedik.

Óvodánkban és iskolánkban csak hiteles, objektíve is színvonalas és érvényes tudnivalókat tárunk a gyerekeink elé. A világnézeti semlegesség alapvető igényünk: a vallási és politikai nézetek az ismeretszerzés szintjén jelennek meg: az óvoda és az iskola tájékoztat ezekben a témákban, de nem befolyásol. A humanisztikus értékeket viszont szemléletünkből fakadóan aktívan képviseljük.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekeink találkozzanak ugyanazzal az ismeret- és tudásanyaggal, amivel bármely más magyar óvodában és iskolában találkoznának. Ezért a pedagógusok egyik fontos feladata, hogy megtalálják a szabadságnak és a kötöttségnek azt megfelelő arányát, amelyben mindez a szociális kompetencia fejlesztésével együtt megvalósulhat.

A szociális kompetencia fejlesztése

A holisztikus szemlélet az emberi személyiség testi-lelki, ezen belül az érzelmi, értelmi és akarati komponensek egységének, illetve a környezettel való kapcsolatainak együttes szemlélete, ahol a nevelés célja a személyiség kibontakoztatása a kognitív, affektív és a tevékenységi elemek egyenrangú figyelembevételével. Módszereinket a humanisztikus pszichológia és pedagógia mintái alapján fejlesztettük ki és adaptáltuk más programokból, a gyermeki személyiség sajátosságainak és összetettségének középpontba állításával.

Ezen alapokra építve mind a nevelési-oktatási folyamat mozzanataiban, mind az óvodai és iskolai élet egyéb területein kiemelt hangsúlyt fektetünk a gyerekek szociális kompetenciáinak fejlesztésére. Mindez célként és eszközként is átszövi az óvodai, iskolai élet és munka minden színterét. Ezen célok eléréséhez szükség van az önismereti és önszabályozási kompetenciákkal, kognitív készségekkel, valamint a társas kompetenciákkal való folyamatos, pedagógiailag kiemelkedően magas szintű törődésre, amelyek megjelennek külön foglalkozások keretében, a szaktárgyi tanulásokba építve, valamint az óvodai, iskolai élet szervezésének egyéb területein is.

Intézményünkben a szociális kompetenciák fejlesztése a tantárgyi tartalmak tanítása mellett ugyanolyan hangsúllyal van jelen, illetve bizonyos egyedi helyzetekben a szociális kompetenciákkal való törődés előtérbe kerülhet a tantárgyi tartalmak tanításával szemben. A pedagógusok speciális módszertani eszköztárral, a gyerekek egyéni felelősségére és a társakkal való együttműködésére építő munkaformákat alkalmazva dolgozzák fel a tananyagot. Így végzik a gyerekek készségeinek, képességeinek, ismereteinek, jártasságainak, érzelmi és akarati tulajdonságainak, műveltségének, életkori sajátosságainak és az aktuális – akár az átlagtól pozitív vagy negatív irányba eltérő – fejlettségi szintjüknek megfelelő, egyénre szabott tudatos fejlesztését, ideértve az egyes területeken kiemelkedően tehetséges és az organikus vagy nem organikus okokra visszavezethető fejlődési elmaradással és/vagy tanulási nehézséggel küzdő tanulók egyénre szabott fejlesztését is.

Az iskolában a szaktárgyi tartalmak tanulását fókuszba helyező foglalkozások mellett a szociális kompetenciák fejlesztésére külön időkeretet is biztosítunk.

Óvodánk és iskolánk nevelő és oktató munkájának hangsúlyos része a foglalkozásokon kívül zajló közösségi élet is. Ennek során a gyerekek az intézményi keretek szabta határokon belül alakíthatják a működés különböző területeit (és ezen keresztül akár tantárgyhoz kötött tartalmakat is elsajátíthatnak).

Az így zajló folyamatok során a gyerekek képessé válnak az életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelő önállóságra, felelősség-vállalásra, a belsővé vált erkölcsi értékek képviseletére a magán- és közérdekek szem előtt tartásával. Intézményünk koherens és hiteles működése biztosítja, hogy a belsővé vált értékekre építve a gyerekeink az óvodai és általános iskolai évek után is aktív, felelősen

gondolkodó és cselekvő középiskolásként és felnőttként alkalmazzák megszerzett tudásukat, kompetenciáikat.

A Rogers Óvoda nevelési programja

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló Kormányrendelet 363/2012. (XII.17.) alapján az intézményeknek felül kell vizsgálniuk helyi nevelési programjukat.

Óvodánk története

Intézményünket az a szülői igény hozta létre, hogy az iskolánkban beiratkozó családok az iskolához hasonló szemléletű óvodába szerették volna járatni kisebb gyermeküket is. Az iskola 2004-ben kezdte el óvodánk szemléleti és szakmai alapjainak lerakását, és 2005-ben teremtette meg a személyi és tárgyi feltételeit. 2005. augusztus végén egy óvodai csoporttal kezdtük meg a működésünket. A csoport egy közösségként, de a tevékenységek során két csoportszobában működött három óvodapedagógussal. 2011/12-es nevelési évben a jelentkezők nagy száma óta két csoporttal működünk. indítottunk. Óvodánkban jelenleg két kis létszámú csoport van. A mindennapok során a két csoport között szoros kapcsolat van, a gyermekek a szabadidőben gyakran mennek egymáshoz látogatóba, játszani. Az óvodai programokban közösen vesznek részt, együtt kirándulnak, együtt ünnepelnek. A gyermekek naponta találkoznak az iskolás tanulókkal is – közöttük régi óvodásokkal, testvérekkel, barátokkal – akikkel jó kapcsolatuk van. Az intézményben működő óvoda és iskola közös alapelvekkel rendelkezik, a nevelési év során az ünnepeket együtt megülve szoros együttélésben működnek.

Óvodánk adottságai

Az iskola épülete a főúthoz közel, de csendes kis utcában, a tömegközlekedéshez közel található. Szerencsésnek mondható ez, mivel a főúttól való távolsága a megközelítés szempontjából ideális, ugyanakkor a forgalom és az ezzel járó kellemetlen szennyeződések közvetlenül nem érik el az intézményt.

Az óvodát az iskolaépület külön szárnyának első emeletén alakítottuk. Két csoportszobája tágas, világos. Csoportonként 15 fő, 3-7 éves gyermeket fogadására alkalmas.

Óvodánkra jellemző, hogy a csoportszobában folyik a napi élet minden mozzanata, a játék, az étkezés, a pihenés. A WC, illetve mosdó helység a szabályoknak megfelelően világos, mérete megfelelő.

A nagymozgásos tevékenységekhez az udvaron kívül rendelkezésünkre áll az intézmény jól felszerelt tornaterme tornaeszközökkel együtt.

A csoportszobában mindenféle tevékenységre módot adó játékeszközök, korszerű foglalkoztatási eszközök nyitott, a gyermekek számára könnyen elérhető, hozzáférhető polcokon vannak elhelyezve. Családias környezet, tágas játszó kert biztosítja, hogy a gyermekek kellemesen töltsék napjaikat.

A pedagógiai munkánk célkitűzései

A csoportok létszámából és a pedagógusok attitűdjéből fakadóan célunk egy szorongásmentes és érzelmi biztonságot nyújtó környezet kialakítása. Rogers személyközpontú szemlélete alapján óvodánk 4 értéket emel ki, amely formálását fontosnak tartjuk az óvodai nevelésben. Fő nevelési feladataink közé tartozik csoportjainkban egymás tisztelete, elfogadása, a másik ember értékeinek tisztelete. Célunk, hogy a gyerekek egymást sem szóval sem tettel ne bántsák.

A pedagógiai munkánk céljai, feladatai

Célunk, hogy a Rogers Óvoda

- egyformán elősegítse a hagyományos tapasztalatszerzést, valamint a társas kapcsolatok és az önismeret fejlődését;
- mintát, alternatívát teremtsen arra, hogy a humanisztikus értékeket és a világ sokszínűségét itt és most hogyan lehet megélni.

Gyermekképünk

Óvodánk a 3 – 7 éves gyermekek számára hirdeti a személyközpontú szemléleten alapuló programját. Véleményünk szerint a korosztály érzelmi szükségletei miatt a jó óvoda sokban hasonlít egy jól szervezett családi élethez. Amíg a gyermek távol van az otthonától, a családi légkör pótlására van szüksége: ezt a biztonságra nyújtó bizalomra épülő, tevékenységre ösztönző légkör megteremtésével biztosítjuk.

Az érzelmi nevelés az a kulcs, amellyel a gyermekek és a felnőttek lelkén keresztül megnyitjuk a „csodák világába" vezető utat. A csoda a gyermek személyisége. Minden gyermek egy – egy megismételhetetlen egyéniség szükségleteivel, adottságaival, lehetőségeivel. Érzelmeken keresztül szeretnénk eljutni az értelmi fejlődés magasabb szintjéhez, ebben a szülők maximális együttműködésére számítunk, velük együtt nevelve járjuk végig az óvodai élet útját.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődése több csatornán halad. A szükségletek kielégítése és fejlődése visszahat a személyiség egészének alakulására. A testi-, lelki szükségletek életkoronként változnak. Egészséges, szocializációra képes, derűs, harmonikus, kiegyensúlyozott gyermeki személyiséget formálunk. Olyan egyéni képességfejlesztést végzünk, amely mindig a gyermek aktuális fejlettségéhez igazodik.

Feltételeket, lehetőségeket biztosítunk a gyermekek számára ahhoz, hogy tájékozódhassanak, önállóan cselekedhessenek, megismerhessék társaikat és a felnőtteket, illetve megtanuljanak önállóan választani a lehetőségek közül. A játékon és a különböző tevékenységeken keresztül az életkornak megfelelő műveltségtartalmak közvetítéséről, átadásáról gondoskodunk.

Az óvoda nevelő intézmény, s mint ilyen a gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére törekszik. Tehát nem csupán "megengedi", hogy a gyermek fejlődjön, nem passzívan szemléli ezt a fejlődést, hanem lehetővé teszi, elősegíti azt, tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével. Olyan személyközpontú nevelést képviselünk, amely érzelmekben gazdag, biztonságérzetet adó, szeretetteljes óvodai életet biztosít. Rogers speciális szemléletéből és az óvodai nevelés sajátosságaiból fakadóan egyszerre és együtt fontos számunkra az egyén és a közösség. A tevékenységközpontú óvodai nevelés a 3-7 éves korú gyermekek szociális életképességét (életre nevelését) minden későbbi fejlődés alapjaként kezeli, a pedagógiai célok és feladatok centrumába tudatosan az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztését állítja, azaz kooperációra és kommunikációra kívánja képessé tenni óvodáskorban a gyermekeket.

Óvodánk nevelés feladatai

Az óvoda felelős a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődéséért, a közösség kialakulásáért és a szociálisan hátrányos helyzetben lévők felzárkóztatásáért.

Tevékenységközpontú óvodai nevelési programunkban fő hangsúlyt kap a projekt módszer, amellyel egy-egy kiemelt témában kalandozunk a gyerekekkel. A központi témát vagy a pedagógusok, vagy a

gyerekek ötletei alapján közös megbeszéléssel indítjuk el. A megszerzett tapasztalatok, élmények megjelennek mindennemű tevékenységében. A tevékenységek során a gyerekek egyre több tapasztalatot szerezve egyre jobban eligazodnak az őket körülvevő világban.

Az óvodai nevelés személyközpontú, a családi nevelést kiegészítve, a szülővel együttműködve a gyermeket óvja, védi, neveli, szocializálja, segíti sokoldalú, harmonikus fejlődését, személyisége kibontakoztatását az életkori, egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a különleges gondozást igénylő gyermeket is).

Az óvodai nevelés során gondoskodunk:

- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról;
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékra;
- e tevékenységeken keresztül az életkornak megfelelő műveltségtartalmak közvetítéséről;
- a kisgyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-, személyiségfejlesztő. Ezeken keresztül kialakulnak a gyermekben azok a belső pszichikus feltételek, amelyek szükségesek a következő életszakaszba lépéshez (kisiskolás kor).

Óvodánk feladata:

- az óvodások nyugodt, élmény gazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése és kibontakoztatása, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével;
- a sokoldalú képességfejlesztéssel a gyermeki személyiség egészére irányuló fejlődésének biztosítása, elősegítése. A gyermekek és a művészetek közötti erős érzelmi kötődés kialakítása;
- az erőszakmentes kommunikáció megtanítása, elsajátítása, használata nevelői példamutatással, folyamatos jelenléttel. Ezáltal a különböző konfliktushelyzetek megoldása úgy, hogy senki se veszítsen és mindkét félnek elfogadható legyen a felmerülő probléma megoldása;
- a természet szeretete, megismerése, megvédése, és a környezettudatosságra nevelés sok élménnyel gazdagítva: óvodaudvar szépítése (ültetés), kirándulások, séták alkalmával ismerkedés a természettel, ökonapok, zöld ünnepek és természetvédelmi projektek megtartásával;
- óvodai nevelés a művészetek eszközeivel hangulataik, tapasztalataik, vágyaik kifejezésére lehetőséget biztosítunk zenei, vizuális és drámajátékokkal. A szabad önkifejezés lehetőségére teret és különböző művészeti eszközöket biztosítunk;
- nagy hangsúlyt fektetünk a szabad játék fontosságára, ezért igyekszünk a lehetőségekhez képest megszakítás nélküli, hosszú játékidőt biztosítani a gyerekek számára;
- olyan biztonságos légkör kialakítása, ahol a gyerekek megélhetik és nyíltan kifejezhetik hangulataikat, érzéseiket.

Óvodánk nevelési feladatai:

- érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés;
- egészséges életmód alakítása;
- anyanyelvi-, értelmi fejlesztés, nevelés.

Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés, a személyiségfejlődés biztosítása

Óvodánk feladata az érzelmi és erkölcsi nevelés területén az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családias légkört, állandó értékrendet biztosítunk a beszoktatástól az óvodáskor végéig.

Céljaink az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés terén:

- az érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör kialakítása, amely erkölcsi, érzelmi és akarati tulajdonságok fejlesztését segíti elő; az egymás közötti bizalom és az egymás iránti tolerancia alakítását szorgalmazzuk;
- célunk, hogy óvodánk alkalmazottai, a gyerekek és a pedagógusok közötti kapcsolatot és kommunikációt pozitív attitűd és érzelmek jellemezzék; pedagógusaink pozitív viselkedése modell értékű a gyermekek számára.

Feladataink az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés terén:

Programunk fő feladatának tekinti a 3 – 7 éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének szem előtt tartása:

- egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés, éntudat alakítása, önkifejezésének megfelelő tér megteremtése;
- testi, szociális és értelmi érettség kialakulása;
- az éppen fejlődő szomatikus és pszichés funkciók kibontakozásához szociális és tárgyi környezet biztosítása;
- egymás elfogadására nevelés;
- a 3 – 7 éves kor alapvető sajátossága az érzelmi biztonság alapszükségletének kielégítése, az érzelemvezérelt megismerés, az élmény fonalán haladó gondolkodás fejlesztése.

Szociális fejlődés

A szociális érettség alatt értjük az önállóságot, a feladatvégzést és a munkatempót. Az együtt játszó gyermekcsoport figyelemmel kísérésével jól nyomon követhetők a társas kapcsolatok. A feladatmegértés, feladattartás megfigyelhető a munka jellegű tevékenységek elvégzése közben.

Célunk a szociális fejlődés terén olyan óvodai élet megszervezése, amelyben sok a közös élmény, a közös tevékenység. A közös együttlétek, közösen végzett munka öröme olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítsenek meg, mint az együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, önállóság, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, állhatatosság, szabálytartás, a közösen végzett munka öröme, önzetlenség. Az érzelmi biztonságot nyújtó, közvetlen, szeretetteljes, nyugodt, családias légkör megteremtése. A szociális érzékenység kialakulása segítse a másság elfogadását. A gyermek – gyermek, felnőtt – gyermek viszonyában megmutatkozó pozitív érzelmi töltés segítse a konstruktív együttműködő, társas kapcsolatok kialakulását, az egészséges önérvényesítést és önértékelést.

Feladataink a szociális fejlődés terén:

- önmaguk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére nevelés;
- kapcsolatteremtés, beilleszkedés, feladatmegértés, feladattartás, érzelmi élet kialakítása;
- a barátkozás segítése, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megerősítése;
- a gyermekek legyenek képesek a környezetükben lévő emberi kapcsolatokban észrevenni a jót és a rosszat;
- a mindennapi testi – lelki edzés lehetősége fejlessze a gyermekek erőnlétét, alkalmazkodó képességét, harmonikus testi fejlődését.

A szocializációt segítik a közös élmények. A mindennapi közös tevékenységeket, játékokat közös programokkal és kirándulásokkal egészítjük ki.

A gyermek és társas környezete, a közösségi életre való felkészítés

Az óvodai nevelés messzemenően a családi nevelésre támaszkodik, a család és óvoda szoros együttműködésére törekszik. Fontos a gyermek óvodás kort megelőző testi – lelki fejlődésének alapos ismerete is.

Óvodánk felvállalja a 3 – 7 éves gyermekek szocializációs folyamatának tudatos, szakszerű irányítását. Az óvodában az érzelmi biztonságot nyújtó légkör megteremtéséhez az óvodapedagógus empatikus, elfogadó, szeretetteljes kapcsolatot alakít ki a gyerekekkel.

Olyan biztonságos, elfogadó légkört igyekszünk teremteni, ahol a gyerekek bátran elmondhatják érzéseiket, gondolataikat és beszélhetnek a közösségben arról, ami őket jelenleg leginkább foglalkoztatja. Erre lehetőséget biztosítunk a reggeli beszélgető körökben és természetesen egész nap folyamán. Igyekszünk a gyerekeket értő figyelemmel hallgatni, konfliktusaikat nem helyettük megoldani, hanem őket segítve, példát mutatva közös megoldásra jutni.

Fejlesztő munkánk során arról gondoskodunk, hogy a gyermekek tapasztalatai változatos tevékenységformák közben gazdagodjanak. A személyiség alakításának legfontosabb tényezője a társas kölcsönhatások milyensége.

A gyermek énközpontúsága alapján elsősorban önmagára képes figyelni, azonban emocionális alapon fokozatosan kifejlesztjük azokat a mechanizmusokat, amelyek segítségével képessé válik másokkal is törődni.

Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák és tulajdonságok akkor fejlődhetnek ki, ha a gyermek állandóan gyakorolja a társaihoz való helyes viszonyulását. A kulturált társadalmi normáknak megfelelő viselkedést alakítjuk személyes példamutatással.

Az óvodás korosztály számára meghatározó a gyermek és az óvodapedagógus kapcsolatának milyensége. A felnőtthöz fűződő viszony nyújtja azt a biztonságot a gyermeknek, amely jó közérzetet teremt, harmonikus tevékenységet tesz lehetővé. Az óvodapedagógus elsőszámú modell, példakép a társas kapcsolatok alakulásában. A tevékenységhez igazodó, gyermekek számára érthető elvárások alapján kialakított rendszer a csoport életének biztonságát, nyugalmát biztosítja, az ismétlődő közös, örömteli tevékenység mélyíti az összetartozás élményét. Társas együttműködés közben tanulják meg az egymás felé fordulást, egymás segítését.

Beszoktatás

A beszoktatás időszaka meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához. Ezért a szülőkkel együtt teremtjük meg a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez. Óvodánkban nincs előre meghatározott beszoktatási időszak. Az óvodai férőhelyektől függően évközben is fogadunk családokat. A közösségünkbe érkező új gyerekek szülei addig maradhatnak a csoportban, míg a „beszokó" gyermek érzelmi biztonsága azt megkívánja. Ezt a folyamatot napi szintű kommunikációval, megbeszéléssel, visszajelzésekkel segítjük. A gyerekeket közös játékkal, ismerkedéssel vezetjük be az óvodai mindennapokba. Körültekintést, gyengédséget, megértést, türelmet kíván az új gyermekek beszoktatása. A „biztonságos" beszoktatás során a szülőkkel és a gyerekekkel alkotott óvodai szokás-és szabályrendjét szokják meg a gyerekek, ami segíti a társas beilleszkedést. Célunk, hogy a beszokástól kezdve a szokásokhoz alkalmazkodva tevékenykedjenek, amit sok – sok érzelmi megerősítéssel, játékosan gyakoroltatunk, figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, szokásait. A családias légkör megteremtése elősegíti a

gyermekek társas kapcsolatainak alakulását. A közös élmények az óvodáskor végéig biztosítják a gyermekek együttműködését, amiben formálódik egymáshoz való viszonyuk.

Fontos a gyermek – gyermek, a felnőtt – gyermek partneri kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képesség formálása.

Pozitív kapcsolat csak akkor alakulhat ki, ha a gyermekek jól érzik magukat a csoportban. Óvodai nevelésünk alapja a feltételhez nem kötött pozitív odafordulás.

Az együttnevelés fontos feltétele a kölcsönös bizalom kialakítása a szülők és pedagógusok között. Biztonságos, odafigyelő és szeretetteljes környezetben a gyermekek is könnyebben megnyílnak, ami segíti a pedagógusokat egyéni igényeik, képességeik megismerésében.
Segítjük az elfogadás és empátia képességének fejlődését, amely fontos szerepet játszik a társas kapcsolatok és a csoport légkör kialakulásában.

A felnőtt – gyermek kapcsolatában a következőket tartjuk fontosnak:

- Elsősorban szeretnénk a gyermekeket megismerni, megérteni, elfogadni.
- A gyermekek tevékenységéhez nagy szabadságot biztosítunk, a pontos határok megjelölésével.
- Segítjük a gyermekbarátságok kialakulását, igyekszünk ezt úgy formálni, hogy a közösség többi tagjához is kapcsolódjanak.
- A bátortalan gyermekek nevelésekor a kisebb előrelépéseket, fejlődést is észrevesszük és a gyermek felé visszaigazoljuk azt.

Fontos számunkra, hogy a közösségfejlesztő pedagógiai munkánkat az odafigyelés, a meghallgatás, a saját érzések felismerése és megnevezése, mások érzésének meghallgatása, elfogadása jellemezze.

Hazaszeretetre nevelés

A magyar népi hagyományokat beépítjük a mindennapi tevékenységeink közé (pl.: az évkörben fellelhető ünnepkörök, magyar népi hagyományok, jeles napok) nemzeti ünnepeinket a gyermekek fejlettségi szintjéhez mérten, játékba integráltan valósítjuk meg. Minden nevelési évben szerepet kap 1-1 hazánkkal, nemzeti ünnepeinkkel kapcsolatos téma vagy projekt. Célunk, hogy a gyerekek kötetlen, játékos formában ismerkedhessenek hazánkkal. A rajz, mintázás, kézimunkázás tevékenységek alkalmával megismertetjük a gyerekeket a magyar népi mesterségekkel (fazekasság, gyertyamártás, nemezelés, csuhézás, szövés, fonás, gyöngyfűzés). Mindemellett az ének foglalkozásokon gyakran a magyar népdal körből választunk dalokat, hallgatunk népzenei műveket, ismerkedünk a népi hangszerek hangjaival és gyakoroljuk a néptánc alaplépéseit.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés terén

- ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz, felnőttekhez;
- igényükké válik a viselkedés és helyes cselekvés szokásainak, szabályainak betartása, figyelmeztetik egymást a szabályok megszegése esetén;
- felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival;
- érdeklődnek társaik, barátaik iránt;
- a tevékenységekben aktívan részt vesznek;
- a közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben;
- szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit;
- értékelik saját tetteiket és az eléjük tárt magatartási példákat. Konfliktushelyzetben társaikkal képesek egyezkedni;
- igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat;

- szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés terén

- ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz, felnőttekhez;
- igényükké válik a viselkedés és helyes cselekvés szokásainak, szabályainak betartása, figyelmeztetik egymást a szabályok megszegése esetén;
- felnőtt kérése nélkül is segítsenek egymásnak, érezzenek együtt a közösség tagjaival;
- érdeklődnek társaik, barátaik iránt;
- a tevékenységekben aktívan részt vesznek;
- a közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben;
- szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit;
- értékelik saját tetteiket és az eléjük tárt magatartási példákat. Konfliktushelyzetben társaikkal képesek egyezkedni;
- igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat;
- szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

Az egészséges életmód szokásainak kialakítása – egészségnevelési és környezeti nevelési elveink, programjaink, tevékenységeink

Mozgás

Az óvodában nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekek egészségének védelmére, amelynek fontos elemei: az egészséges életmód, a testápolás, a gondozottság, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

Célunk továbbá olyan környezet kialakítása, amely elősegíti a gyermekek mozgásigényének kielégítését és biztosítja a harmonikus, összerendezett mozgásfejlődést. Megfelelő terheléssel, az aktivitási szintek változtatásával a testi képességek fejlődését segítjük. Fontos számunkra a gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése, a nagymozgás és a finom, esztétikus mozgás kialakítása.

A séták, a kirándulások nem csak a mozgásigény kielégítését, hanem együttes élményt jelentenek a gyerekek számára.

Mindennapos mozgásra lehetőséget adunk és naponta kezdeményezünk mozgásos játékokat. A mindennapos mozgás a csoport napirendjéhez igazodóan szerveződik a csoportszobában, a tornateremben az udvaron vagy délutáni mozgásos fakultáció keretében.

Gyakran szellőztetünk, a sok mozgással járó tevékenységeket nyitott ablaknál végezzük a csoportszobában. A csúszáshoz, mászáshoz szükséges eszközöket, feltételeket biztosítjuk a csoportszobákban is, akár az asztalok, székek is felhasználhatók erre a célra. A kisebbekkel az állatok mozgásának utánzását is végezhetjük a csoportszoba játszószőnyegén, Heti rendszerességgel tartásjavító tornát szervezünk a gerinc-és lábboltozat egészségének megőrzése érdekében. Különböző zenei stílusokra, szabadon és irányítottan is táncolunk. Természetesen a finommotorika fejlesztéséhez szükséges eszközök is a nap minden részében a gyerekek rendelkezésére állnak.

Hetente két alkalommal az óvodásoké az intézmény fejlesztő eszközeivel felszerelt tornaterem. Ilyenkorra szervezzük a csoportok kötött mozgásos tevékenységeit.

A gyerekek rendszeresen tartózkodnak a szabadban: valljuk, hogy nincs rossz idő, csak nem megfelelő öltözet- így még esős időben is sétálunk, játszunk a gyerekekkel a szabad levegőn.

Az udvari játék során változatos mozgásformákat gyakorolhatnak a gyerekek. Mindig rendelkezésükre áll labda, amivel szabadon játszhatnak, dobálhatják egymásnak vagy célba, focizhatnak. Az udvaron található mezítlábas sétány is, a gyerekek egészségmegőrzését szolgálja. A körbekerített focipálya alkalmas játékterület az irányított mozgásos játékokhoz is, kidobóhoz, fogó játékokhoz, járásokhoz, gimnasztikához. A betonos udvarunkon található közlekedési pálya alkalmas rá, hogy a gyerekek gyakorolhassák a bicajozást és megismerkedjenek a közlekedési szabályaival. Természetesen a téli időszakban kihasználjuk az adott játék lehetőségeket, szánkózunk, csúszkálunk, hógolyót gyúrunk a gyerekekkel.

Testi épségük védelme és a baleset-megelőzés érdekében önmaguk és társaik megóvására neveljük a gyerekeket, erre szolgál a közösen megalkotott szokás- és szabályrendszer. Az eszközök, használati tárgyak ellenőrzése, karbantartása, a veszélyforrások megszüntetése, javítása folyamatosan történik.

Pihenés

Óvodánkban a gyerekek két csoportban töltik el az ebéd utáni pihenő időt.

Mindkét csoportszobában mesével kezdődik a pihenés, amelyet alkalmanként altatódal, relaxációs játék, zenehallgatás követ. Az egyik csoportban ez után alvás következik. A másik csoportban csendes játékidőt biztosítunk azoknak a gyerekeknek, akik már nem igénylik a délutáni alvást.

A pihenéshez nyugodt légkört biztosítunk egy csendes, besötétített szobában. Alvás előtt alaposan kiszellőztetünk.

Étkezés

Óvodásaink számára napi öt étkezést biztosítunk, odafigyelve a különböző érzékenységekre (tej, liszt, tojás stb.. Ezek során naponta kétszer friss idény zöldséggel és gyümölccsel kínáljuk őket.

Az étkezési szokásokban tapasztalható egyéni különbségeket, személyes példamutatással segítjük.

Az étkezési feltételek biztosításában maguk a gyerekek is részt vesznek (önkiszolgálás, naposi rendszer)

Különös figyelmet fordítunk az esztétikus terítésre, kés- villa használatára és arra, hogy folyadék egész nap álljon a gyerekek rendelkezésére, ha szomjasak.

Testápolás

A testápolás alkalmával a tisztálkodási eszközök helyes használatával ismertetjük meg őket.

Az önálló testápolás szervezettségét óvodába lépéstől biztosítjuk, de mindaddig velük együtt végezzük a teendőket-az egyéni fejlettségtől függően-amíg nem biztosak a szokások sorrendjében. Mindenkinek jellel ellátott törölközője, fogmosó pohara és fogkeféje van.

Öltözködés

Fokozatosan kialakítjuk a helyes öltözködési szokásokat a szülők bevonásával. Hangsúlyt fektetünk a réteges öltözködésre, öltöztetésre. Fontosnak tartjuk, hogy a ruhájuk tiszta, praktikus legyen és várjuk, hogy ennek igénye a gyerekekben is kialakuljon. Biztosítjuk az átöltözés lehetőségét, ha ruhájuk esetleg összekoszolódik, nedves lesz.

Környezettudatos magatartás megalapozásában, kialakításában célunk a természet szeretete, megismerése, megvédése, sok élménnyel gazdagítva: óvodaudvar szépítése (ültetés), a kiskert-veteményes folyamatos gondozása, kirándulások, séták alkalmával ismerkedés a természettel, ökonapok, zöld ünnepek és természetvédelmi projektek megtartásával.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére az egészséges életmód szokásainak kialakítása

- önálló testápolási szokások kialakulása: kéz-, arcmosás, fogmosás, fésülködés, szárazra törülközés;
- önálló zsebkendő használat;
- az étel mennyiségének önálló megítélése, egyénileg öntenek kancsóból folyadékot, a legnagyobbak önállóan szedik az ételt;
- megfelelően használják az evőeszközöket (kanál, villa, kés);
- kulturált, esztétikus terítés, étkezés;
- étkezés közben halkan beszélgetnek;
- teljesen önállóan öltöznek;
- a ruhájukat esztétikusan, összehajtva a polcukra helyezik;
- a ruhájukat ki-, begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik;
- a környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani;
- ügyelnek saját külsőjükre, amelyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés;
- szemetet észreveszik, kidobják;
- segítenek egymásnak és a kisebbeknek öltözködésben, étkezésnél;
- értik a mozgás és a tisztálkodás egészségmegőrző szerepét.

Értelmi és anyanyelvi nevelés

A 3 - 7 éves gyermekek életében az értelmi fejlődés nagy utat tesz meg. A megismerés folyamatát a tapasztalatok több csatornás érzéki megismerése vezérli, de az óvodás kor végére a spontán tapasztalások befogadásától el kell jutnia a fogalmi gondolkodás alapjainak megjelenéséhez. Ennek feltételei a gyermek belső érési folyamata és a külvilág hatása.

Feladatunk, hogy munkánk során a külső hatások egy részét tervszerűen, tudatosan az életkori sajátosságok és a gyermekek képességeinek figyelembe vételével úgy irányítsuk, hogy az így szerzett tapasztalatok, ismeretek az óvodáskorú gyermekek értelmi fejlődését elősegítsék. Ennek érdekében a spontán élmények mellett alkalmat teremtünk a gyermekek számára a világ érzéki elsajátításához, elősegítjük a képi problémamegoldó, majd fogalmi gondolkodás kialakulását.

Értelmi nevelés

Az értelmi nevelés során feladatunk a gyermekek ismereteinek rendszerezése, bővítése, kognitív képességeinek fejlesztése:

- megfigyelés (egyre pontosabb, valósághű észlelés, érzékelés);
- emlékezet (reproduktív);
- képzelet (valósághoz közelítő képzeleti működés);
- figyelem (figyelem összpontosítására való képesség);
- gondolkodás (problémamegoldó és kreatív gondolkodás, alakuló fogalmi gondolkodás);
- a nyelvi kifejezőkészségük fejlesztése;
- a gyermekek alkotókészsége, kreativitásuk kibontakoztatása;
- a kis- és nagy mozgások, a megfelelő izomzat fejlesztése.

Az értelmi neveléssel szorosan összefüggő feladatunk a gyermekek érdeklődésének felkeltése, a témára való érzelmi ráhangolás. Ezt a gyerekek egyéni érdeklődésére és kíváncsiságára alapozva

végezzük. A tanköteles korú gyermekeknek heti rendszerességgel az óvoda- iskola átmenetet segítő suli-muri foglalkozást szervezünk. Hétről-hétre az iskolaérettséghez elengedhetetlen képességre épülő játékokat, tapasztalatszerzéseket tervezünk számukra.

Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelvi nevelés az óvodai élet egészére jellemző, minden tevékenységi formát átsző, az óvodapedagógusok mintaadásával, a gyermekek kérdéseinek támogatásával és azok megválaszolásával. A reggeli beszélgetőkörök és a nap során kialakuló meghitt beszélgetések erősítik a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélőkedvét.

Intézményünkben kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek szociális, kommunikációs és problémamegoldó képességeinek kibontakoztatására. Ezt segíti elő óvodánkban a mindennapi beszélgetőkör is. Ilyenkor a gyerekek körbeülnek, és elmondják, mi foglalkoztatja őket, mi történt velük, esetleg milyen megoldandó konfliktusok vannak közöttük. Ez a gyakorlat arra jó, hogy megtanulják pontosan kifejezni saját gondolataikat, türelmesen meghallgassák a többieket; nyitottságra nevel, és hatékonyan fejleszti a másikat elfogadó attitűdöt – amire a mai világban egyre nagyobb szükség van.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló vagy elhanyagolt, illetve kiemelkedő képességű gyereket legjobb tudásunk szerint neveljük, ha szükséges ehhez megfelelő szakember segítségét kérjük.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére az értelmi és anyanyelvi fejlődés terén

Az iskolába lépő gyermekek értelmi fejlettségének fő jellemzői:

- feladattudatuk kialakul, tudásvággyal, örömmel készülnek a rájuk váró iskolai feladatokra;
- a külvilág jelenségeit pontosan megfigyelik, emlékezetükben elraktározzák, szükség esetén felidézik;
- problémahelyzetekben kreatívan törekednek a megoldásra;
- fogalmi gondolkodásuk kialakulóban van;
- szándékos, tartós figyelemkoncentrációra képesek;
- kialakul önkontrolljuk, önfegyelmük;
- fizikumuk, idegrendszerük, pszichomotoros készségeik alkalmasak a rendszeres munkavégzésre;
- gondolataikat önállóan, bővített, összetett mondatokkal, folyamatosan képesek kifejezni;
- társas viszonyokban türelmesebbek és megértőbbek lesznek, segítenek egymásnak;
- érzelmileg elfogadják, megértik, segítik egymást, felfogják a metakommunikáció alapvető jegyeit: tetszés, nemtetszés, bíztatás, öröm, szomorúság;
- az önismeret, az önértékelés fejlődése során képessé válnak az önálló helyzetmegoldásra, önérvényesítésük a társas kapcsolatokban elfogadható módon történik;
- teret adnak alkotó képzeletüknek.

Tevékenységi formák óvodánkban

Játék

Céljaink és feladataink a játék megvalósítása során

Célunk a játékon keresztül a gyermekek teljes személyiségének kibontakoztatása.

A játék az óvodáskorú gyermek életeleme. Ismerve a játéknak a személyiségfejlődésre gyakorolt pedagógiai és pszichológiai hatásait, a játékot tekintjük az óvodában a legfontosabb tevékenységnek. Nemcsak a manuális, de a szellemi játékot is tevékenységnek mondjuk. Az alkotó kedvű légkör kialakítását, a biztonságot nyújtó, odafigyelő, kísérletező képességet engedő óvónői attitűd biztosítja.

Kis csoportban még a gyermekek igénylik a felnőttekkel való együtt játszást, később egyre több lehetőség adásával önállóbbá válik a gyermekek játéka és az öntevékenység kialakulásával képességek és készségek fejlődnek.

Feladatunk megteremteni a nyugodt légkört, helyet, időt, eszközt. Biztosítjuk a közös élményszerzést, a játék önállóságát tiszteletben tartjuk.

Játékhoz szükséges feltételek biztosítása

Minél több alkalmat és lehetőséget biztosítunk az elmélyült szabad játékra, ahol a gyerekek szabadon dönthetnek és választhatnak. Tudatosan átgondoljuk az élménynyújtás lehetőségét. Felhasználjuk a spontán élményeket is. A játszóhelyeket úgy alakítjuk ki, hogy figyelembe vesszük a csoport létszámát, összetételét (korosztály, nemek). Egy-egy több napon át tartó játéknak a feltételeit is biztosítjuk. Kibontakoztatjuk a gyermekek kezdeményezőkészségét, önállóságát és megtanítjuk a gyerekeket arra, hogy tiszteletben tartsák egymás játékát. Az eszközök mindhárom korcsoportra a csoportszobákban rendelkezésre állnak, ezeket félévente bővítjük, kiegészítjük, az elhasználódottakat cseréljük. Az óvónők és a gyerekek által készített játékeszközök és ötletek pedig naponta adottak.

A játék ideje alatt megismerjük a gyermekek képességeit, a fejlesztendő területet. Fontosnak tartjuk, hogy a folyamatos játékidő lehetőleg egybefüggőbben valósuljon meg, gyermekeink játékok elrakása nélkül hosszabb ideig tudjanak játszani. Ügyelünk arra is, hogy a gyermekek minél több időt tölthessenek a szabadban, kötetlen játékkal vagy a természet megfigyelésével. A játékhely kialakításához az óvónők biztosítják a megfelelő állandó és variálható játéktereket, kellékeket. A rajzolás, kézimunkázás, barkácsolás helye minden csoportban állandó. Az ehhez szükséges kellékek mindig elérhetők, megszokott helyen vannak. A szabadban elsősorban a nagymozgásokhoz szükséges helyet, eszközöket biztosítjuk.

Különböző korosztályok játékai

<u>Kiscsoport</u>

Gyakorló játék: valamely egyszerű mozgás, vagy hangok, szótagok, rövid dallamok, (esetleg a kettő együttes) ismételgetése, gyakorolgatása. Anyagok tulajdonságaink megismerése. *Egyszerűbb szerepjáték*: a gyakorló játék keretei között marad. Az óvónő saját példamutatásával vállal, szervez szerepeket, majd a gyermekek is ezt követve vállalnak el egyszerű szerepeket, "mintha" helyzeteket. A játékban rendszeresen ismétlődő meseélmények megteremtésére mindig odafigyelünk. Az egyszerű mesék *dramatizálásában* is az óvónő példát mutat, a gyermekeket is erre serkenti. A *bábozáshoz* a bábokat, kellékeket az óvónő a gyermekekkel közösen készíti el, ezzel példát mutatva az önálló barkácsoláshoz. A *konstrukciós játékok* ötletgazdag kialakulásához is nekünk kell megtanítani a gyermekeket az alkotás, összerakás örömére, gazdagságára. *A szabályjáték* keretébe először csak egyszerű szabályok, ügyességi játékok tartoznak, amelyek könnyen megérthetőek, betarthatóak, a gyermekek mozgásigényét kielégítik.

<u>Középső csoport</u>

Fejlettebb *szerep és szabályjáték*, jellemző erre az életkorra. Gyakrabban fordul elő a kutató manipuláció, mikor ismeretlen mozdulatokat tartalmazó eszközök kerülnek a kezükbe. Erősödik az érzelmekkel telített szerepjáték is. A gyermekek szabálytanulási készségét, a társakhoz való viszonyát

fejleszti a többféle ötletből kialakított tartalmas játék. Kialakul a kisebb csoportokban folyó játék. Már nem az eszközökhöz való ragaszkodás, hanem a szerephez való kötődés viszi tovább a játékot. A mozgásos szabályjátékok köre is bővül. *Barkácsolás* alkalmával önálló elképzelésük lehet a játék továbbfejlesztéséhez, amelyet a mi segítségünkkel valósítanak meg. Bővül az anyag, eszköz használatuk is. *Konstruáló, építő játék* alkalmával a fantáziájuk fejlődésével alakul, fejlődik, bővül a játékuk. A játék-cselekvés közben a gyermekek újabb tapasztalatokat szereznek, élethelyzeteket hoznak létre. *Értelmi képességet fejlesztő játékok* egyszerű társasjátékok, nagyobb méretű puzzle-k, képes dominók, logikai játékok. A játékidő tartamát és a szabály megtartását még az óvónő jelenléte határozza. *Dramatizálás, bábozás*: a gyermekek rendelkezésére állnak a szükséges bábok, kellékek. A mesék, kitalált történetek egyre hosszabbodnak, a szereplők száma növekszik.

Nagycsoport

Szerepjáték: a gyermekek képesek a játék érdekében lemondani kedves játékukról, képesek vállalni a negatív szereplők szerepét. Csoportban szerepek kiosztásával önállóan megtervezik a játékot. *Szabályjáték:* bonyolultabb játékszabályokat is meg- tanulnak, a szabályokat betartják, betartatják, önállóan képesek játszani. *Konstrukciós játék:* az egyre bonyolultabb elképzeléseket megvalósítják, valósághű ábrázolásra törekszenek. Szerepjátékukhoz felhasználják fantáziájuk termékét. Társasjátékokat szívesen alkalmazzák. Helyet kapnak a gyors reagálást, figyelmet igénylő játékok. Játékon belül összefonódik a motoros, a verbális és szociális tanulás. *A barkácsolást* a szerepjátékhoz, bábozáshoz és egyéb tevékenységekhez is felhasználják, önállóan dolgoznak.

A szabadban folyó játék

Óvodánk kertjében biztosítjuk a gyermekek mozgásigényének kielégítését, a mozgásos játékok feltételeit. A nyugodtabb játékfajtáknak is teret hagyunk (rajzolás, festés, könyvnézegetés.). Ésszerű, közösen kialakított szabályokkal a gyerekek biztonságát és a különböző játékfajták egymás mellettiségének zavartalanságát biztosítjuk, ezzel az esetleges balesetveszélyeket is csökkentjük. Nyári időszakra a "vizes játékokat" is megengedjük. Takarók, babák, különböző szobai játékok használatával biztosítjuk a szerepjáték kialakulását. A különböző méretű labdák segítségével fejlődik szem-kéz koordinációjuk, egyensúlyérzékük.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére a játék terén

- megegyeznek a szerepekben;
- a békétlenséget egymás között le tudják rendezni;
- vállalni tudják a szabályokat;
- toleránsak egymással szemben;
- képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyeket maguk terveznek meg, osztják el a szerepeket, maguk választják hozzá az eszközöket, megegyeznek a szabályokban;
- játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték;
- bonyolult építményeket képesek létrehozni;
- egyéni ötleteik, javaslataik vannak egy-egy feladat megoldására;
- képesek saját élményeik eljátszására, továbbgondolására;
- képesek a társuk javaslatát is elfogadni, velük együtt játszani.

Vers, mese, dramatikus játék

Céljaink és feladataink a vers, mese, dramatikus tevékenységek terén

Célunk a gyermekek érzelmi – értelmi – etikai fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a varázslattal, csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével,

rímeinek csengésével. Fontos feladatunk továbbá a gyermekek nyelvi képességének fejlesztése versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal.

A mesehallgatás hatására a gyerekeknek gazdagodik fantáziájuk, megalapozódik erkölcsi értékítéletük. Ezért fontosnak tartjuk, hogy igényes anyagválasztás előzze meg az irodalmi élmény nyújtását. Csak igazán művészi értékű, a gyermekek életkorának és érdeklődésének megfelelő irodalmi műveket választunk Az anyanyelvi nevelésen belül fejlesztjük beszédkedvüket, beszédfegyelmüket, kifejezőképességüket, gondolkodásukat. Alakítjuk belső képvilágukat, új fogalmakkal ismertetjük meg őket, bővítjük szókincsüket.

A vers, mese, dramatikus tevékenység megszervezése

Mesét, vagy verset a hét minden napján, a nap bármely szakaszában hallhatnak a gyerekek, de a legfontosabb számukra az elalvás előtti mese. Ezért arra törekszünk, hogy a mese - vers anyaga változatos legyen, gerincét a magyar népmese kincs megismertetése adja. A mesehallgatáson való részvétel a gyerekek számára mindig önkéntes. Az anyag kiválasztásánál mindig tiszteletben tartjuk a gyerekek életkori sajátosságait. Fontos, a mesék, versek helyes arányának megválasztása. A mesék, versek komplexen kapcsolódnak más tanulási tevékenységek anyagához (pl.: családhoz, ünnepekhez, állatokhoz, évszakokhoz). Lehetőséget teremtünk ahhoz, hogy a gyerekek többször is meghallgathassák ugyanazt a mesét vagy verset, ezzel fejlesztve a hallási és beszédhallási figyelmet és differenciáló képességet. Állandó helyet választunk a meséléshez, verseléshez. Megismertetjük a gyerekeket az irodalmi anyag befogadásához szükséges magatartási formákkal, szabályokkal, ezt alkalmanként színházlátogatással erősítjük. Az önálló szöveg és mesemondásra lehetőséget teremtünk, ezzel arra serkentjük őket, hogy a nekik tetsző meséket el is játsszák. Ezáltal vezetjük be őket a bábozás csodálatos világába, az azonosulás élményébe, ami világképének alakulásához vezet. Megtanulnak történeteket kitalálni, meséket mozgással megjeleníteni, kifejezni.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére a vers, mese, dramatikus tevékenységek terén

- szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak;
- tudnak meséket, történeteket kitalálni, ezt mozgással megjeleníteni,
- a bábozáshoz, szívesen barkácsolnak eszközöket, jelmezeket;
- gondolataikat, élményeiket bátran, örömmel, folyamatosan fejezik ki;
- szókincsük gazdag, a nyelvi kifejezés eszközeit változatosan használják;
- társaikat és a felnőtteket figyelmesen végig hallgatják;
- szívesen nézegetnek könyvet, vigyáznak rá,
- kiejtésük érthető, a beszédhibás gyermekek is törekszenek a helyes hangképzésre.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Céljaink és feladatinak az ének, zene, énekes játék, gyermektánc tevékenységek terén

Célunk, hogy minden gyermek örömmel, élvezettel vegyen részt a zenei jellegű tevékenységekben. A közös játékokon keresztül korának, képességeinek egyéni fejlettségének megfelelően sajátítja el a zenei ismereteket, készségeket, alakul ki zenei anyanyelve. A napi tevékenységekben rejlő lehetőségek kihasználásával fokozottan eljuttatjuk a gyerekeket a passzív befogadástól az aktív részvételig, majd az önálló, kreatív zenei tevékenységekig.

A zenei tevékenységekhez szükséges külső és belső feltételeket biztosítjuk. A zenei anyagot úgy választjuk ki, hogy ezen keresztül a készségeket tudatosan, fokozatosan, fejlesztjük. A tevékenységek megszervezéséhez, szükséges munkaformákat, helyet, időt, eszközt biztosítjuk. Felhasználjuk a zenei élménynyújtáshoz kapcsolódó egyéb nevelési lehetőségeket, komplexitást.

A zenei anyag kiválasztása

A gyermekek életkorának, egyéni fejlettségének, képességeinek megfelelő népi mondókák, dalos gyermekjátékok, dalok műdalok, segítségével a funkción keresztül fejlesztjük zenei készségeiket. A mindennapok során a gyermekeket ért különféle zenei hatásokat természetesen nem tudjuk megválogatni, de az általunk kiválasztott zenei anyagot elsősorban a népzenére, igényes műzenére alapozzuk. Zenei ízlésüket az élmény adta öröm segítségével formáljuk. Nem felejtjük el a magyar zenepedagógiában hagyományos alapelvet, amely szerint minden gyermek zenei készsége fejleszthető, ezért nagy szerepet kapnak az egyéni adottságok, képességek, érdeklődés. Zenei fejlesztőmunkánk során a Forrai Katalin által ajánlott módszertani ismereteinket is alkalmazzuk.

Hangterjedelem: óvodás kor végére: 3-6 hang.

Ritmusérzék fejlesztése:

- egyenletes lüktetés;
- dalok, mondókák ritmusa;
- ritmusvisszhang;
- ritmusfordulatok, képletek felismerése;
- tempóérzékelés;
- lassú – gyors;
- tempótartás;
- a játékok mozgásanyagának eljátszása;
- ismerkedés a hangszerekkel.

Hallásfejlesztés:

- magas-mély;
- halk - hangos reláció;
- zörejhangok;
- dallamfelismerés;
- dallambújtatás, belső hallás fejlesztése;
- dallamvisszhang.

Az ének, zene, énekes játék, gyermektánc tevékenységek megszervezése

Minden gyermeknek lehetővé tesszük a zenei élmények megélését, az aktív részvételt, a zenei tevékenységeken keresztüli fejlődést. Felfigyelünk a kiemelkedő képességű gyermekekre, számukra biztosítjuk a képességeiknek megfelelő fejlődés lehetőségét. A zenei élményszerzést különféle munkaformákon keresztül tesszük lehetővé. A napi tevékenységbe épített egyéni és mikrocsoportos, kötetlen foglalkozásokon elsősorban az egyéni képességeknek megfelelően képességfejlesztő játékokat, zenehallgatást, ölbeli játékokat szervezünk. Időnként frontális módon szervezzük a mozgásos dalos játékokat a szabadban, ill. a csoport szobában több gyermek részvételével. A helyi adottságok figyelembe vételével alakítjuk ki a játékhoz szükséges teret. A megfelelő helyen kívül elég időt és változatos eszközöket biztosítunk a zenei élményszerzéshez. A zenei képességüket, a tiszta éneklés fejlesztése mellett a ritmushangszerek használatával is fejlesztjük (egyenletes lüktetés, egyszerű ritmusképletek visszaadása).

A zenei élménynyújtáshoz kapcsolódó egyéb nevelési lehetőségek

Kihasználjuk a zenei élménynyújtáshoz kapcsolható egyéb nevelési lehetőségeket. Egységes művészi élményt biztosítva, komplex módon az egész gyermeki személyiséget fejlesztjük a zenei nevelés során Különösen jól kapcsolható össze a zenei neveléssel az anyanyelvi nevelés, vizuális élményszerzés,

mozgásfejlesztés. A gyermek az óvodába lépéskor (beszoktatás) a ringatók, ölbeli játékok segítségével együtt kapja az első zenei, közösségi élményt. Saját testén érzékeli a zenei mozgás ritmusát, komplex módon fejlesztjük személyiségét.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére az ének, zene, énekes játék, gyermektánc terén

- örömmel, szívesen vesznek részt zenei tevékenységben;
- képességeiknek megfelelően ismerik a mondókákat, népi gyermekjátékokat, igényes műdalokat énekelnek;
- örömmel, egyedül is tudnak énekelni;
- felismerik az ismert, egyszerűbb dallamokat;
- próbálkoznak dallam és mozgásrögtönzésekkel;
- érzik az egyenletes lüktetést, a ritmust;
- felismerik környezetük hangjait és néhány ismertebb hangszer hangját;
- meg tudják különböztetni a halk-hangos, gyors-lassú, magas-mély fogalompárokat;
- kialakul improvizáló képességük;
- önállóan maguk is szerveznek dalos játékokat, kedvük szerint énekelnek;
- szívesen hallgatnak az óvónő által felkínált zenei anyagot;
- szabadtánc zenére, egyszerű ugrós motívumokat mutatnak be;
- ismerik a csapások, lengetések;
- ismernek hidas, kapuzó játékokat;
- páros táncokat mutatnak be a megismert motívumokkal.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Az esztétikai érzék alakítása

Az esztétikai érzék alakításának lehetősége áthatja az óvodai élet mindennapjait.

Céljaink és feladataink a rajzolás, festés, mintázás, kézi munka terén

- egyéni igények figyelembevételével esztétikus, higiénikus gondozás biztosítása;
- harmonikus, esztétikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a művészeti tevékenységekhez tapadjanak rácsodálkozási élmények, hogy a gyermekekben az élménybefogadó képesség erősödjön;
- az esztétikai élmények legyenek alkotói és formálói a gyermekek kialakuló esztétikai értékítéletének.

Az egészséges, esztétikus környezet biztosítása segíti a szépérzék kialakulását. Az ízlés formálás megjelenik óvodánk mindennapjaiban, a természetben, tárgyi -, társadalmi környezetben egyaránt. Célunk, hogy a gyermekeknek önálló véleménye legyen az őket körülvevő világról és véleményüket a saját szavaikkal meg tudják fogalmazni. Ennek elősegítése érdekében fontos az óvónői példamutatás és a gyerekek bevonása ilyen témájú beszélgetésekbe; folyamatos visszaigazolással és annak megmutatásával, hogy nincs „rossz”, csak más nézőpont.

Célunk az óvodába lépéstől az iskoláig a szándéktalan firka szintjétől, a funkcionális cselekvéstől eljuttatni a gyermekeket a tudatos ábrázolásig, a kreatív alkotóképességig, az örömteli cselekvésig.

Felkeltjük a gyermekekben az ábrázolás eszközeivel való tevékenykedés vágyát, megmutatjuk, mit lehet ceruzával, festékkel, agyaggal, homokkal, papírral, textillel stb. készíteni, a teret birtokba venni, átalakítani. Megteremtjük azokat a tárgyi, személyi, lelki feltételeket, ahol a gyermekek örömmel vesznek részt rajzoló, festő, mintázó és más kézi munkatevékenységekben.

Először közösen az óvodapedagógussal, később saját ötleteiket, elképzeléseiket segítséggel, majd teljesen önállóan megvalósítva tevékenykednek. Gazdagítjuk technikáikat, tudásukat, fejlesztjük vizuális észlelő, emlékező képességüket, gazdagítjuk alkotó gondolkodásukat, fantáziájukat. Felkeltjük, majd gazdagítjuk a szép iránti igényüket, lehetővé tesszük számukra a műalkotások megcsodálását (múzeumok, építmények, szobrok).

Saját környezetük szépítésére ösztönözzük őket. Ebben az óvónők modellértékűek. Rajzfejlődési szakaszaikat elemezzük, figyelembe vesszük a gyermekek eltérő fejlődési ütemét, eltérő adottságait, képességeit. Minden gyermeknél önmagához mérve értékeljük készségeik alakulását, erre építjük a fejlesztést.

Más nevelési fejlesztési területekkel összehangolva a látási, mozgási, tapintási fejlesztésen át tesszük képessé gyermekeinket a rajzolás és minden más kézi munkajellegű tevékenység sikeres átélésére. Közben fejődik gondolkodóképességük (analízis, szintézis, elvonatkoztatás, általánosítás) és ez visszahat ábrázoló képességükre. Fejlődik finommotorikájuk, különféle díszítőmunkák során lehetővé tesszük az írás előkészítést számukra. Tudatosítjuk gyermekeinkben, hogy az alkotási folyamat, az örömteli cselekvés fontosabb, mint az eredmény, ezen keresztül alakítjuk önismeretüket, öntudatukat, mások munkájának megbecsülését.

Gazdagítjuk a környező világról alkotott szín, forma nagyságbeli ismereteiket, tapasztalataikat. Élményeik megfigyeléseik, elképzeléseik, képi és térbeli megjelenítésére sokféle lehetőséget kínálunk.

A rajzoló, mintázó tevékenység szervezeti formái

Az eszközök a gyermekek számára jól elérhető helyen vannak a csoportszobában (gyurma, különféle cérnák, fonalak, bőrök, termények, papírok, ollók, festékek), folyamatosan a rendelkezésükre állnak. Az óvodapedagógus a hetirendben a megadott időben, a pedagógiai tervnek megfelelően szervezett formában irányítja, fejleszti a gyermeki ábrázoló építő, tárgyalakító képességét. Ötletekkel, javaslatokkal, élménybiztosításával vonja be a "nem rajzoló" gyermekeket a közös tevékenységbe. A jó idő beköszöntével az ábrázoló tevékenységeknek lehetőséget biztosítunk az udvaron is. Az elkészült munkák óvodánk öltözőjében, csoportszobában kerülnek elhelyezésre, hogy mindenki gyönyörködhessen bennük. Az óvodapedagógus az összegyűjtött munkákat elemzi, értékeli, és arra építi a további fejlesztést, motiválást.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére a rajzolás, festés, mintázás, kézi munka terén

- a gyermekek átélik az alkotás örömét;
- a közösen készített kompozíciót megbecsülik;
- ismerik a színeket;
- plasztikai munkáik egyéniek;
- egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket;
- egyéni alkotásaikra jellemző a részletező forma- és színgazdagság;
- formaábrázolásuk változatos, emberábrázolásaikban megjelennek a részformák, egyszerűbb mozgások;
- bátrak, ötletesek és együttműködők;
- véleményt alkotnak, azt másokkal megosztják;
- kialakul feladattudatuk**.**

Mozgás

Egyetértünk azokkal, akik azt vallják, hogy a mozgás az óvodáskorú gyermekek lételeme. A gyermek mozgása képet ad általános fejlettségi szintjéről, a fejlődés tempójáról. A spontán végzett mozgás a gyermekek számára fontos örömforrás. Erre alapozzuk gyermekeink mozgásfejlesztő tevékenységét.

Biztosítjuk a mozgáshoz szükséges feltételeket (hely, idő, tér), azt, hogy mindennap hosszabb időt levegőn töltsenek a gyermekek. A játszókert adottságait, felszereltségét igyekszünk messzemenően kihasználni (homokozók, mászókák, mozgásfejlesztő játékok). A nagymozgások fejlesztését elsősorban itt végezzük. Tudjuk, hogy a kiegyensúlyozott személyiség fejlődéséhez milyen fontos a motoros képesség fejlesztése. A mozgás csak akkor lehet fejlesztő hatású, ha azt a gyerekek önként, vidáman jó közérzettel, nyugodt, biztonságos, odafigyelő környezetben végzik.

Céljaink és feladataink a mozgás terén

Célunk a gyermekek természetes, harmonikus mozgásának fejlesztése, a mozgáskedv fenntartása az egyéni képességek fejlesztése, testi képességek az egyénre szabott fizikai erőnlét fejlesztése. (kondicionális, koordinációs képességek) Már az óvodában megismertetjük őket a helyes, egészséges életvitellel. A különböző mozgásfejlettségű gyerekek megfelelő irányítást kapjanak. Elősegítjük az értelmi erők és a szociális képességek fejlődését (kötelességtudat, fegyelem, kitartás, engedelmesség, téri helyzetek felismerése, testrészek, irányok, testséma ismerete).

Biztosítjuk a gyermek rendszeres, aktív mozgásos tevékenységét. A nagy-, és finommozgások mozgástapasztalatait rendszeresen bővítjük, gyakoroltatjuk. A játékosságot biztosítjuk. A megfelelő öltözködést szem előtt tartjuk, egyéni szükségleteket kielégítjük (szabadban, csoportszobai foglalkozások alatt az átöltözés lehetősége). Mindig biztosítjuk a jó levegőjű, tiszta, pormentes környezetet. A mozgás megszerettetésében nagymértékben támaszkodunk a családra (közös programok, közös kirándulások).

A mozgás feltételei

Fontos szempont számunkra az eszközök kiválasztásánál a gyermek életkora és a gyermekek mozgásfejlettségi szintje. A kert adottságait minden évszakban messzemenően kihasználjuk (hógolyózás, homokozás, napfürdő, zuhanyozás stb.) A kertben a labdák, az ugrókötelek, a karikák, a mászóka mindig megtalálhatóak. A gyermekek mozgáslehetőségeinek szélesítése érdekében heti egy alkalommal úszásoktatást biztosítunk úszóedző közreműködésével, amely mozgáskoordinációjuk fejlesztése és egészségük védelmében történik. A csoportszobákat úgy alakítottuk ki, hogy legyen elegendő hely egy nagyobb mozgást igénylő játéknak. A gyermekek számára a csoportszoba bútorai mindig mobilizálható állapotba hozhatóak.

A gyermekek mozgáslehetőségeinek szélesítése érdekében heti egy alkalommal külsős oktató közreműködésével a korosztálynak megfelelő mozgásos fakultációt biztosítunk, amelyet mozgáskoordinációjuk fejlesztése és egészségük védelmében szervezünk.

A mozgásfejlesztés fő területei

Feladatunk a szabad játék, mindennapos torna, testnevelés biztosítása.

Gyermekeinknek igyekszünk mindenkor megfelelő mozgásteret biztosítani, úgy a csoportszobában, mint a kertben, vagy kirándulások alkalmával, hogy szabadon gyakorolhassák a különböző mozgásformákat, fedezzék fel mire képesek, meddig tart állóképességük. Koruknak megfelelő határok között mindent kipróbálhatnak, átalakíthatnak mozgásigényük, ügyességük szerint.

A mindennapi tornához már kiscsoporttól fokozatosan szoktatjuk a gyermekeket. Naponta legalább egyszer, arra alkalmas időben a csoport együtt végzi a gyakorlatokat. A játékosság az elsődleges célunk, a mindennapi tornát, ha csak lehet, mezítláb végeztetjük. Jó idő esetén a csoport a kertben tornázik. A mozgásfejlesztés anyagát inkább a természetes mozgásos játékok és egy-egy gimnasztikai elem gyakoroltatására építjük, mindenkor figyelembe véve az egyéni képességeket és az életkort.

A mindennapi torna mellett heti két kötelező testnevelést tartunk. Az ütemtervben rögzítjük, hogy mikor, melyik mozgás funkciót gyakoroltatjuk a gyermekekkel. A kötelező forma mellett a játékosság megtartásával, a mozgásöröm kielégítésével tartjuk fent az érdeklődést a testnevelések alkalmával. A mozgásban korlátozott, avagy társaitól lemaradt gyermekeket szakember segítségével alapozó terápián való részvétellel fejlesztjük.

Mozgás-tartalom

- játékok: szerep-, utánzó-, futó, - szabály játékok küzdőjátékok;
- rendgyakorlatok: sor-, vonal-, köralakítás, fordulatok meghatározott irányokban;
- gimnasztika-szabadgyakorlatok: kar-láb- törzsgyakorlatok, kartartások;
- kézi-szer gyakorlatok;
- padgyakorlatok;
- szabad-, páros-, társas gyakorlatok;
- járás-, ugrás-, futásgyakorlatok;
- szökdelések;
- dobások;
- támasz-, függés-, egyensúlygyakorlatok;
- szabadban történő foglalkozások;
- téli játékok;
- atlétikai vonatkozású gyakorlatok;
- úszás önként választható tevékenység.

Eszközök: tornaszőnyegek, zsámolyok, tornapadok, karikák, szalagok, babzsákok, botok, ugrókötelek, gumi-, lég-rongylabdák.

A programhoz szükséges eszközigénylés: udvari kötél, rúd, mászókák, csúszdák, rollerek.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére a mozgás terén

- igénylik, szeretik a mozgást, a kedvelt mozgásos játékokat kitartóan játsszák;
- kialakul testsémájuk, oldaldominanciájuk;
- biztonságban, bátran mozgó, jó fizikai állóképességű, teherbírású gyerekekké válnak;
- a természetes mozgások elemeit (kúszás, mászás, csúszás, járás, futás, állás, ülés, ugrások) a napi tevékenységek során egyéni képességeiknek megfelelően használják;
- ismerik a vezényszavakat, ennek megfelelően tudnak cselekedni;
- mozgásközben tudnak irányt változtatni (jobb, bal, hátra, előre);
- képesek sor- és köralkotásokra;
- cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak;
- biztonságosan tudnak tájékozódni térben és időben;
- tudnak fél és páros lábon szökdelni.

A külső világ tevékeny megismerése

Céljaink és feladatink a külső világ tevékeny megismerése terén

Fontos szerepe van a gyermekek nevelésében a környezővilág megismerésére nevelésnek, hiszen általa nevelünk a felnőttekkel együttműködő, kreatívan gondolkodó, érdeklődő gyermekeket, akik nem közömbösek környezetük iránt. Az itt eltöltött idő nyitottabbá, fogékonyabbá teszi őket ezen értékek megőrzésére, gondozására, megóvására, hogy a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően tapasztalatokat szerezzenek az őket körülvevő világról. A gyermekeknek segítséget nyújtunk ahhoz, hogy a világot megismerjék a maga egészében. Az őket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk. Ehhez a gyermekeket

alkalmassá kell tenni a megfigyelésre, elsősorban látni kell megtanítani őket. A megfigyelésre szoktatással sikerül a gyermek kíváncsiságát felkelteni, és ébren tartani. Lehetővé tesszük, hogy a gyermekeknek alkalmuk nyíljon a környezet jelenségeinek, tárgyainak, tulajdonságainak, mennyiségi viszonyainak, formáinak rendszerezésére, összefüggések megláttatására, ítélőképességük fejlesztésére.

A környezet megismerésében valósul meg komplex módon a tradicionális nevelési területek minden feladata (anyanyelvi, irodalmi, zenei, matematikai, vizuális nevelés) a természetes gyermeki megnyilvánulások eszközével A környezet megismerésére nevelés során kialakulnak a gyermekekben a kulturált élet szokásai, az elfogadott viselkedési formák, az érzelmi és erkölcsi viszonyok. A környezet megismerésére nevelés témái szinte kínálják a valóság megtapasztalását, játékos cselekedtetés lehetőségét. A témák válogatásánál a lakóhely, a környezet sajátosságaihoz igazodunk (Állatkert, Mezőgazdasági Múzeum, Közlekedési Múzeum).

Célunk, hogy a gyermekekkel megismertessük, megszerettessük az őket körülvevő környezet élő- és élettelen világát. A folyamatos és alkalmi megfigyelésekkel lehetővé tesszük a gyermekek számára, hogy maguk fedezzék fel környezetüket. Mi felnőttek, példát mutatva a gyermekek számára, a természet szeretetére, védelmére kívánjuk nevelni őket a természet közeli élettel, a természet és a környezet szeretetének bemutatásával. Figyelembe vesszük, hogy a gyermekek természeti és társadalmi környezetére vonatkozó tapasztalatai, családjuk és lakóhelyük eltérő jellegéből adódóan különböznek. Lehetőséget biztosítunk, hogy közvetlen környezetük értékeivel szorosabb kapcsolatba kerüljenek, ismerjék, szeressék az őket körülvevő természeti, társadalmi kulturális értékeket. A környezet megismerése áthatja a gyermekek életét, az óvodai tevékenységek egészét. Arra törekszünk, hogy amit csak lehet a helyszínen, a természetben, élőben figyeltessük és tapasztaltassuk meg a gyermekekkel.

A gyermekek az óvodai élet mindennapjaiban megismerik az óvodában dolgozó felnőttek munkáját, megkérünk szülőket is, hogy mutassák be munkájukat, munkaeszközeiket.

A csoportszobában megfigyelünk és gondozunk növényeket, halakat, botsáskákat, magvakat csíráztatunk, ültetünk, palántákat nevelünk, azokat a kertbe kiültetjük. Együtt végezzük a feladatokat a veteményes-és virágos kertben. Egyszerű kísérleteket végzünk állatokkal, növényekkel. Sétáink alkalmával megfigyeljük az évszakok változásait, jellemző színeit, az időjárási jelenségeket.

Óvodánk udvarán felfestett közlekedési park van, amelyen a gyerekek naponta többször futóbiciklizhetnek, rollerezhetnek, ezáltal elsajátítják a helyes és biztonságos közlekedés szabályait is.

Környezet-és- természetvédelem az óvodában

Az általunk nevelt gyermekekben megalapozzuk a természet szeretetét, megismerésével a természet tisztaságának, szépségének védelmét. Ezért fontos feladatunk ebben az életkorban a napi életet átható, tudatos természet szeretetre, gondozásra nevelés. Az a gyermek, aki szereti a természetet, gondoskodik is róla, mert amit szeretünk, azt óvjuk és védjük.

A kisgyermekeknek meg kell tanulniuk, hogy:

- a szemetet a tárolókba tegyék;
- óvják, gondozzák a virágokat, növényeket;
- figyeljék meg és védjék a bogarakat, állatokat;
- a természetet az ember óvja, mert az életünk része, de tönkre is tehetjük, ha nem vigyázunk rá.

A környezetvédelemre való nevelés nem csupán a gyermekek elé kitűzött cél. Óvodánk minden dolgozójától, sőt a szülőktől is meg kell kívánni a példamutatást**.**

Környezetünk mennyiségi és formai összefüggéseinek megismerése

Szoros a kapcsolat a matematikai nevelés és a környezet megismerésére való nevelés között, amely segíti a gyermekek külvilágról szerzett tapasztalatainak a feldolgozását, és ezzel segíti értelmi és érzelmi fejlődésüket. A környezet megismerése során számos matematikai ismerethez jutnak a gyerekek (mennyiségi, nagyságbeli, alaki, formai, sík és -térbeli jellemzők felfedezése). Életszerű helyzetekben figyelhetjük meg a tér mennyiségi, formai azonosságaik, különbözőségeinek és egymás közötti összefüggéseinek lehetőségét.

Feladatunk a gyermek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok- okozati összefüggések felismertetése. Pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozásához. A matematikai tartalom mindent átfog, a gyermek egész napi tevékenységében benne van. Így a játékban (építő, mozgásos, szellemi) vers-mese (szereplők száma, tulajdonságaik) rajzolás, festés, kézimunka (eszközök mennyisége, nagysága, vastagsága, formája stb.). Fontosnak tartjuk, hogy a kisgyermekkorban a család által nyújtott matematikai ösztönzéseket időben kövesse a tudatosabb óvodai nevelés, a gyermekek egyenletes fejlődését biztosító módszerekkel.

Céljaink és feladataink a Környezetünk mennyiségi és formai összefüggéseinek megismerése

Célunk, hogy a minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában, a gyermekek igényeihez, ötleteihez igazodva történjen. Feladatunk a matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása, majd a későbbiekben az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerettetése, részképességek, gondolkozási műveletek, szokások elsajátíttatása. Matematikai fogalmakkal a gyermekek a mindennapi életben állandóan találkoznak, így szinte természetes módon ismerkednek meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókincsé válnak, később azonban egy részük beépül beszédükbe. Feladatunk az, hogy figyelve a gyermekeket megismerjük érdeklődésüket, képességeiket, majd elkészítsük és megtervezzük az egyénekre szabott fejlesztési területeket. Minél több érdekes problémahelyzetet hozunk létre, annál inkább aktivizáljuk a gyermekeket a logikus gondolkodásra. Mindenképpen hagyjuk a gyermekeket saját logikájuk szerint gondolkodni, de semmiképpen ne oldjuk meg a feladatot helyettük. Ezzel fejlődik logikus gondolkodásuk, problémafelismerő- és megoldó készségük. A funkció öröm és a megerősítés hatására sikerélményhez jutnak a cselekvésben és a gondolkodásban.

Matematikai képességüket az alábbi témakörök alapján fejlesztjük:

- halmazok képzése, összehasonlítása, bontása;
- halmazok elemeinek sorba rendezése, összemérése, becslése, párosítása;
- mennyiségek összemérése síkban, térben;
- mérés különböző egységekkel;
- sorszámok;
- tapasztalatok a darabszám változásairól;
- építések, alkotások szabadon, tapasztalatok a geometria köréből;
- tevékenységek tükörrel, tájékozódás a térben, síkban (szimmetria).

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére a környezetünk mennyiségi és formai összefüggéseinek megismerése terén

- ismerik a személyi adataikat (lakcím, név, szülők neve, foglalkozása, testvérek neve), életkorukat;

- megnevezik saját testrészeiket, érzékszerveiket (igényesek testük tisztaságára);
- különbséget tesznek az évszakok között, ismerik jellemzőit;
- tudják a hónapok, napok nevét, sorrendjét, a napszakokat;
- ismerik néhány környezetükben található épület funkcióját;
- megnevezik a közlekedés eszközeit, néhány alapvető szabályát;
- megismerik, megtanulják és gyakorolják a gyalogos közlekedés alapvető szabályait;
- ismerik a színeket (környezetük színeinek világos és sötét változatát);
- az élőlényeket főbb csoportjaikba helyezik (ember, állat, növény);
- ismerik az alapvető növény-és állatgondozási műveleteket;
- részt vesznek elemi természetvédelmi tevékenységekben (téli madárvédelem, az élőlények óvása);
- megfelelő szöveget alkotnak a mennyiségi viszonyokat ábrázoló képekről;
- a tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma és szín szerint;
- képesek alakzatokat, tárgyakat szempontok, tulajdonságaik szerint válogatni;
- megkülönböztetik a jobbra-balra irányokat, értik a névutók jelentését;
- tudnak alakzatot síkban és térben másolni;
- felismerik és megnevezik az alapvető ok-okozati összefüggéseket, tudnak analizálni, szintetizálni, általánosítani;
- tudatosan vesznek részt környezetük kialakításában, fejlődik önálló véleményalkotásuk, döntési képességük.

Munka jellegű tevékenységek

Céljaink és feladataink a munka jellegű tevékenységek terén

Célunk, hogy a gyermekek mindennapi munkálkodásuk közben ismerkednek környezetükkel, egyre több információ és pontosabb tapasztalat birtokában alkotnak képet az őket körülvevő tárgyi világról. Munka jellegű tevékenységük során társadalmi környezetükről is speciális ismereteket szereznek.

A munka: célra irányuló tevékenység, többnyire külső irányításra végzik, a gyermekektől figyelmet, fegyelmet, kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli. A munka jellegű tevékenységek végzése közben céltudatos irányításunkkal fejlődik a gyermek önállósága, akarata, kitartása, megfigyelése, felelősségérzete, cél- és feladattudata, eközben formálódnak és pontosabbá válnak a munkához szükséges készségek, képességek, attitűdök.

Óvodánkban a munka elsősorban a csoportért végzett tevékenység. Tartalmazza az óvoda, a csoport mindennapi életével kapcsolatos alkalomszerű munkát, a növény- és állatgondozást. Ezzel hozzájárulunk a gyermekek közötti társas kapcsolatok alakulásához, a csoportért végzett tevékenység értelmének, szükségességének és örömének felfogásához, átéléséhez. Lehetővé válik általa a kitartás, felelősségérzet, a kötelességteljesítés gyakorlás, eközben alakul a gyermekek önértékelése.

Feladatunk, hogy a gyermekeket ráébresszük, hogyan segítsenek önmagukon. A negatív és pozitív élethelyzetekben szerzett tapasztalatok segítségünkkel vezetnek el a kívánt végeredményig. Fontos, hogy a gyermekek a különböző munkafeladatokat ne a felnőtt követelésére végezzék, motivációjuk ne az elismerés, dicséret várása legyen, hanem mintegy természetes, észrevétlen módon reagáljanak a külső szükségletekre, vegyék észre, ha valamit meg kell tenniük. Rendszeres környezetalakítást végeznek a gyermekek akkor is, amikor munka jellegű tevékenységükkel hozzájárulnak a csoport rendjének helyreállításához. A csoportért végzett munka minden gyermekre kiterjedő alakító tevékenység, amely a hasznosságon túl esztétikai értékeket is képvisel. A gyermekek megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát, miközben tapasztalatot szereznek a munkaszervezésről elemi fokon.

A munka jellegű tevékenységek megszervezésénél figyelembe vesszük a csoport összetételét (életkor, fejlettségi szint szociokulturális háttér). Eltérő fejlettségi szintű csoportban ügyelnünk kell arra, hogy minden gyermeknek legyen feladata, egyik gyermeket se terheljük túl.

A fejlesztés csak és kizárólag a gyermekek saját örömteli, örömmel vállalt tevékenységén belül valósul meg. Feladatunk, hogy őszinte, természetes magatartással mutassunk mintát és viselkedésünkkel jelezzük elvárásainkat.

Munka jellegű tevékenységek az óvodában

- önkiszolgálás (öltözködés, étkezés, környezetgondozás, testápolás);
- alkalomszerű munka (felnőttek kérésére végzett megbízatások teljesítése);
- mindennapi élettel kapcsolatos munkák (naposság, közvetlen környezetünk rendben tartása, növény-és állatgondozás.).

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére a munka jellegű tevékenységek terén

- önként vállalnak feladatokat, önállóságra törekednek;
- egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelő feladatokat végeznek;
- vállalják a rendszeresen visszatérő feladatokat;
- a megbízatásokat pontosan teljesítik;
- felismerik a segítségadás lehetőségét;
- ismerik a szerszámok, munkaeszközök használatát, azok tárolási helyét;
- figyelnek saját testi épségük megőrzésére, az eszközök megóvására;
- észreveszik a kisebb hibákat és felfedezik a hibajavítás lehetőségét;
- gondozzák, óvják a környezetükben levő növényeket, kisállatokat.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges terepe a játék és a teljes óvodai élet. Nem fér kétség ahhoz, hogy az óvodás gyermek értelmi képessége: érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű szemléletes gondolkodása leginkább a játékon keresztül fejlődik. Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermek kérdéseire, válaszaira épülő ismeretszerzést is magába foglalja.

A játék nem csak azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek, hanem azért is, mert a játékban kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt ért élményeket. A játékot, amely komplex tevékenységi forrás, tudatosan használjuk a nevelés folyamatában célunk eléréséhez.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása. A tanulás alapja az óvodapedagógus és a gyermek kölcsönös egymásra ható közös tevékenysége.

Olyan légkört igyekszünk kialakítani, amelyben a gyermek, szorongás nélkül, érdeklődéssel tevékenykedhet, közben kialakul a bizalom, a kölcsönös megértésen alapuló felnőtt-gyerek kapcsolat. Fontosnak tartjuk a tanulási folyamatban a gyermek élményeinek meghallgatását, érdeklődő kérdezési kedvüket, nyitottságukat a külvilágra.

A tanulás lehetséges formái

- utánzásos minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása);

- spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a gyermeki kérdésekre, megválaszolt ismeretszerzés;
- az óvodapedagógusok által kezdeményezett tevékenységben megvalósuló tanulás.

Szervezett tanulási munkaformák

Csoportos / frontális	Mozgás, mozgásos játék Vers, mese, dramatikus játék Ének, énekes játékok Futás, kocogás
Mikrocsoportos/csoportos / frontális	Énekzenei képességfejlesztés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Külső világ tevékeny megismerése Suli-muri óvoda- iskola átmenetet segítő foglalkozás
Egyéni	Részképességek fejlesztése egyéni igények szerint

A szervezett tanulás időkeretei korcsoportonként

Korosztály	Vers, mese, dramatikus játék	Ének, énekes játékok	Rajz, mintázás, kézimunka	Mozgás, mozgásos játék	A környezet tevékeny megszerettetése	Napi szervezett tanulási időkeret maximum
3-4 évesek	Naponta 5-10 perc	Heti 1x 10-15 perc	Heti 1x 10-15 perc 1x	Heti 1x 10-15 perc	Heti 1x 10-15 perc	35 perc
4-5 évesek	10-15 perc	15-20 perc	15-20 perc	15-20 perc	15-20 perc	45 perc
5-6-7-8 évesek	15-20 perc	30-35 perc	30-35 perc	30-35 perc	30-35 perc	65 perc

A tanulási folyamat értékelése

A gyermekek tanulási folyamatának értékelési módja intézményünkben folyamatos figyelemmel, egyéni megerősítő visszajelzésekkel történik. A tanulási folyamat eredményességének érdekében, sem külső motivációt, sem tárgyi jutalmazást, sem büntetést nem használunk. A nevelésünk fő mozgatórugója a megértő támogató kommunikáció.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére a tanulás terén

- gondolataikat érthetően szavakba, mondatokba tudják foglalni, egyszerű bővített mondatokat alkalmaznak;
- ok-okozati összefüggéseket tudnak felfedezni;
- kialakul a feladattudatuk;
- megjelenik a szándékos bevésés, felidézés, szándékos figyelem;
- önállóan végeznek megfigyelési feladatokat;
- különbséget tesznek mese és valóság között;
- feladatmegoldásokban többféle megoldásra törekszenek;
- ismerik saját értékeiket.

A fejlődés általános jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

- A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.
- Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival. Érdeklődnek társaik, barátaik iránt. A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben. Értékelik saját tetteiket és az eléjük tárt magatartási példákat. Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- óvodáskor végére képessé válik rövid-és hosszabb távon is felidézni, tárolni, ismereteit, óvodai dalokat, meséket, verseket. A megőrzés időtartama egyre hosszabbá válik. A felidézéseket kevésbé alakítja az egocentrikus, fantáziadús gondolkodásmód.
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele;
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van;
- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni;
- minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek;
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét, konfliktushelyzetben társaikkal képesek egyezkedni;

- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását;
- felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait;
- ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét;
- felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait;
- kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak;
- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg;
- kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenység elvégzését.

A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A tanköteles korú gyermekeknél az életkor figyelembevétele mellett indokolt esetben, a szülővel egyeztetve fontosnak tartjuk az egyéni érettség, fejlettség szakértői vizsgálatát.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Óvodánkban szemléletünkből adódó alapelv, hogy minden résztvevő számára biztosítsuk az intézményen belül az egyenlő bánásmód teljes körű érvényesülését, figyelembe véve a szülők igényeit és a törvényi előírásokat. Személyközpontú gyakorlatunk kifejezetten erre épül. Ennek ellenére, ha esélyegyenlőségről beszélünk, ki kell emeljük azokat a gyerekeket, akik valamilyen szempontból hátránnyal indulnak.

A sajátos nevelési igényű gyermeke fel- és megismerésének, fejlesztésének, terápiájának és integrálásának részleteit a következő fejezetben részletezzük.

Óvodánk jellegéből adódóan hátrányos helyzetű tanulók igen ritkán járnak hozzánk. Ilyen esetekben a szociális kompetenciák kiemelt fejlesztésére helyezzük a súlyt. A családjaikat pályázatok, támogatások felkutatásával, írásával tudjuk anyagilag vagy természetben támogatni. Ezen felül szükség esetén a szülőket szakembereink ingyenes konzultációs lehetőségekkel segítik (pl. iskolapszichológus).

Fontos számunkra, hogy a már hozzánk járó családokat támogató légkörrel vegyük körbe és az esetleges jogiszonyuk fenntartása alatt fellépő szociális hátrányokat enyhíteni tudjuk, működjön a szociális jelzőrendszer. Ezekre a szülői igényekre az intézményben a szociális bizottság rendszere áll fenn. Három pedagógusból és a gazdasági vezetőből álló team hoz döntést a szülői kérelmekről.

A gyermekek csoporton belüli szociális hátrányai, egyenlőtlenségei igen ritkák az óvoda jellegéből fakadóan. Programunk és éves projektjeink között minden évben szerepel szociálisan érzékenyítő téma, amely közelebb hozza a gyermekek számára ezeket a nehézségeket és alakítja empátiájukat.

A szülők és a pedagógusok közötti szoros együttműködés támogatja a szociális jelzőrendszer hatékonyságát, az óvodapszichológusának bevonását.

Az esélyegyenlőség biztosításának szempontjából törődnünk kell még a nem magyar anyanyelvű gyermekekkel. Az ő számukra szintén nagyon fejlesztő hatású az általunk biztosított óvodai légkör, közeg. A résztvevők nyitottsága és a gyakori lehetőség a kapcsolatok építésére, a szoros együttműködő kapcsolat a szülőkkel mind a beilleszkedést segítik. Ha óvodánkba más kultúrájú gyermek is jár, természetesen lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyerekek megismerjék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek bekerülése, követése

A felvételi előtt, az ismerkedési folyamat során igyekszünk annyira megismerni a gyermekeket, hogy kiderüljön, ha valamelyikük bármilyen okból kiemelt figyelmet kíván. Segíti munkánkat, ha ehhez kapcsolódó tapasztalatait a szülői is jelzi. Szükség esetén már ekkor szakember bevonásával mérjük fel a jelentkezők állapotát, esetleges nehézségeit. Kiemelt figyelmet igénylő tanulót csak akkor veszünk fel, ha a fejlődését óvodánkban biztosítani tudjuk. Egy-egy kiemelt figyelmű gyermek vállalásakor figyelembe vesszük részben az intézmény szakember ellátottságát és a csoportok összetételét. Integráló óvodaként felveszünk sajátos nevelési igényű gyermekeket is. (Igény esetén, csoportonként maximum egy-három sajátos nevelési igényű gyereket veszünk fel.)

A felvétel után fokozott hangsúlyt fektetünk a gyermek megismerésére. Ebbe a folyamatba szükség esetén külsős szakembereket is bevonunk. A csoportvezető óvodapedagógusok feladata az egyéni utak követése.

A szülőkkel mindvégig folyamatos kapcsolatban állunk, jelzéseiket is igyekszünk figyelembe venni az egyéni fejlesztések szervezésénél.

Gyakorlatunk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése terén

A már beiratkozott gyermekről a nevelési folyamatban is kiderülhet, hogy képességei az általagostól eltérőek. Ha szükséges, a szülőket szakemberhez –a állapot jellegétől, az esetleges probléma súlyosságától függően pszichológushoz, logopédushoz, pedagógiai szakszolgálat, szakértői bizottsághoz stb. – küldjük. Szüksége esetén is a pedagógiai módszereket, fejlesztési eljárásokat hátránykompenzációs céllal úgy használjuk, hogy az óvodáskor végére a gyermek beiskolázása lehetőleg integrált módon történhessen meg.

Óvodánkban gyógypedagógus, logopédus és pszichológus is segíti a sajátos nevelési igényű gyermekek folyamatos fejlesztését.

A sajátos nevelési igényű gyermekek és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek óvodánkban

„Sajátos nevelési igényű gyermek” az a gyermek, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján:

- mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszédfogyatékos;
- több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos;
- autizmus spektrum zavarral küzd;
- egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. (2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 4. § 25. pontja)

„Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő" az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján nem minősül sajátos nevelési igényűnek, de:

- az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít;
- társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd;
- közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat. (2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 4. § 4. pontja)

A sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek integrált neveléséről egyéni elbírálás alapján döntünk, figyelembe véve:

- az intézményi alapvető felvételi kritériumait;
- a csoportok létszámát;
- és összetételét;
- a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló egyéni szükségleteit;
- és a fejlesztéshez szükséges szakember ellátottságot.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása

Óvodánk vegyes életkorú csoportjaiban vállaljuk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését.

Az integrált nevelés folyamatában a prevenciós (megelőzés), a korrekciós (javítás, korrigálás), és a kompenzációs (a kiesett funkciók mással való segítése) nevelési feladatainkat sérülés specifikusan, egyénre szabottan határozzuk meg minden gyermeki tevékenységben.

Külön figyelmet fordítunk arra, hogy

- a gondozási feladatok ellátása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni szükségleteihez igazodjon;
- a kommunikáció és elemi szociális viselkedés kialakítása általában nehezített, ezért ezt megsegítsük;
- a gyermek helyzetéből, képességéből adódó viselkedésproblémákat lehetőség szerint megelőzzük, kezeljük;
- a fejlődésbeli elmaradásokat kiemelt fejlesztéssel csökkentsük;
- a korai elemi készségek és kognitív funkciók kialakítása nehezített, ezért arra több időt, szánjunk,
- olyan tevékenységet biztosítunk, amelyek segítik, hogy minden gyermek – képességeihez mérten – eljusson az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez.

Általános céljaink, alapelveink a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása terén

Sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk. A nevelés hatására a sajátos igényekhez mérten alakítjuk az alkalmazkodó készséget, az akaraterőt, az önállóságot, együttműködést.

A fejlesztés céljait a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai - orvosi - pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira építjük. A fejlesztés elemeit, felépítését a gyermekek fejlettségi szintje, fejlődési üteme alapján határozzuk meg. Az egyes gyermek igényének megfelelően más - más terület kap nagyobb hangsúlyt.

A fejlődés során a különböző funkciók fejlődését sok tényező befolyásolja, módosítja. Az óvodai napirendben törekszünk arra, hogy a fejlesztő foglalkozások mellett a közösségben szervezett tevékenységekben és a szabad játékban minél több lehetőségük legyen kipróbálni önmagukat. A sajátos nevelési igénnyel élő gyermek különleges gondozást igényelhet*:* a gyermek önellátási képességei életkori sajátosságának az állapota vagy fogyatékossága miatt részlegesen vagy teljes körűen módosulhatnak. Fejlesztő tevékenységünk során nagy figyelmet szentelünk annak, hogy lehetőleg minél több sikerélménnyel, pozitív elfogadással találkozzon a sérült gyermek. Alternatív lehetőségeket biztosítunk a tevékenységek megválasztásában, amelyekben személyiségük kiteljesedhet. Mindezeket szem előtt tartva a sokoldalú tapasztalatszerzésre és a többszöri visszatérő gyakorlásra fektetjük a hangsúlyt.

A fejlesztés területei és tartalma

A komplexitás elvének érvényesítése szellemében a fejlesztés az alábbi területeket öleli fel:

- mozgás (nagy- és finommozgás);
- testséma;
- téri orientáció;
- percepció (vizuális, auditív, taktilis), amelyekhez mindig kapcsolódik a verbális tudatosítás.

A fejlesztés céljai

A fejlesztés többféle területre irányulhat. Ennek megfelelően a célja lehet:

- személyiségfejlesztés (pozitív énkép, jó kommunikációs képesség; idegrendszer fejlődésének biztosítása; mozgásfejlődés; érzelmi élet fejlődése; beszéd fejlődése; érzékszervek fejlődése; prevenció, reedukáció);
- részképesség zavarok megszüntetése (figyelem-, viselkedési zavarok csökkentése; egészséges működéssel való ellensúlyozás, korrekció, kompenzálás);
- ismeretek bővítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek terápiájának megszervezése

Minden gyermek esetében törekszünk arra, hogy számára a legmegfelelőbb terápiás módot találjuk meg. Fontos, hogy a gyermek minél kevesebb időt töltsön a csoporton kívül, azaz ha lehetséges, a csoporton belül oldjuk meg a fejlesztését. A fejlesztés érdekében ideiglenesen megváltozhat a gyermek napirendje, bizonyos tevékenységek alól felmentést kaphat, hogy ez alatt saját feladatait végezhesse. Célunk, hogy csökkentsük a stigmatizálódás veszélyét.

Az érintett pedagógus és a logopédus követik egymás munkáját, együtt állapítják meg, hogy meddig és milyen terápiára van szükség. A logopédus segíti más szakemberek bevonását, a különböző szakemberek együttesét a gyermek óvónője hangolja össze. A fejlesztő pedagógus, a logopédus, a pszichológus munkájához a szülő beleegyezése kell. A képességfejlesztés a szülő beleegyezésével, és aktív támogatásával végezhető.

A terápiákban használt módszerek

Szakembereink sokféle fejlesztő módszert, programot alkalmaznak a fejlesztés, felzárkóztatás folyamán (pl.: Alapozó terápia elemei, Sindelar program, Gósy Mária-féle beszédészlelés, beszédértés fejlesztés, Meixner-féle diszlexia, diszgráfia prevenció módszere, Frostig program stb.).

Mindezek mellett, - óvodánk szellemiségéből adódóan az egész személyiségre kiterjedő és/vagy a különböző tehetségek kibontakozását is segítő egyéb módszereket is alkalmazunk:

Egyéb fejlesztő terápiák:

- pontos észlelés-figyelem-koncentráció;
- emlékezeti funkciók tökéletesítése;
- érzékszervek működésének fejlesztése;
- érzelmi intelligencia;
- beszédfejlesztés;
- mozgás, illetve idegrendszer fejlesztő tornák;
- viselkedés korrekciós módszerek;
- figyelem fejlesztő gyakorlatok;
- kommunikációs készség fejlesztése.

Óvodánk munkatársai mindent megtesznek azért, hogy az ép és sajátos nevelési igényű kisgyermekek számára sok közös élményt, örömteli együttlétet biztosítsanak, ahol a gyermekek megtanulják elfogadni egymást. Sikerkritériumnak tekintjük a gyermekek beilleszkedését, fejlődését, a társakkal való együtt haladását, a számukra megfelelő iskola megkezdéséhez szükséges fejlettségi szint elérését.

Tehetséggondozás

A tehetséggondozás az egyéni utak megtalálását, az egyéni érdeklődés figyelembevételét jelenti számunkra. Hiszünk abban, hogy a tehetség sokszínű, sokféle megjelenési formában létezhet. A kibontakozásához a kiváló /átlag feletti képességek, specifikus képességek, megfelelő érzelmi bázis, a kudarctűrés képessége, a szociális érettség, kreativitás, motiváció és támogató, kedvező környezet együttes jelenléte szükséges. Fontosnak tartjuk, hogy a korai gyermekkorban, kisiskoláskorban a játéktevékenység, játékos tanulás adta lehetőségek kiaknázásával, az érdeklődés felkeltésével/fenntartásával, és mindemellett a biztonság/türelem megadásával a lehetőségét biztosítsuk a kiteljesedésnek. Óvodánk ezért számtalan színes programmal, választási lehetőséggel kínálja meg a gyermekeket. Helyet, időt és figyelmet adunk arra, hogy bármelyik gyerek beszélhessen az őt érdeklő témákról.

Gyermekvédelem az óvodában

Óvodánk szemlélete és a szülőkkel szoros partneri kapcsolat alakítása segíti, hogy a gyermekvédelem körébe tartozó problémákat gyorsabban felismerjük, elindítsuk a jelzőrendszert. Óvodánkban az intézmény pszichológusa az első lépése ennek. Ő az, akivel - szükség esetén- elindítjuk a folyamatot és a további lépéseket team munkában, a szülőket bevonva alakítjuk. Óvodánk személyi feltételeiből adódóan mind a 4 óvodapedagógus felel az esetleges gyermekvédelemi ügyekért. Az óvoda koordinátora a kapcsolattartó a pszichológussal és a bevont további szakemberekkel.

Az óvodai élet megszervezése

Az intézmény nyitva tartása

7:30-17:30

Napirend

7:30 – 9:30	érkezés, folyamatos reggeli, szabad játék
9:30- 10:30	beszélgetőkör, óvónők által kezdeményezett tevékenység
10:30- 10:45	mosdóhasználat, öltözködés
10:45- 11:45	tízórai-napi gyümölcsfogyasztás, levegőzés (udvari játék, mozgás, séta, kirándulás)
11:45- 12:00	öltözködés, készülődés az ebédhez
12:00- 12:30	ebéd
12:30- 12:45	mosdóhasználat, készülődés a pihenéshez
12:45- 14:30	mese, pihenés (alvás, illetve csendes tevékenység)
14:30- 14:45	ébredés, mosdó használat, készülődés az uzsonnához
14:45- 15:15	uzsonna
15:15- 15:45	fakultatív programok
15:45-16:00	mosdóhasznált, öltözködés
16:00- 17:30	szabad játék az udvaron vagy a csoportszobában

Hetirend

Óvodánkban projekt módszerrel dolgozunk. Minden héten az összes tevékenységi forma (ének, zene, énekes játék, mozgás, mozgásos játék, vers, mese, dramatikus játék, külső világ tevékeny megismerése, rajz, mintázás, kézimunka) komplexen megjelenik.

A fakultatív foglalkozások időpontjai minden év szeptemberében kerülnek kihirdetésre.

Választható foglalkozások:

- játékos angol: heti két alkalommal intézményünk egyik tanítója tart angol nyelvű foglalkozást a gyerekeknek;
- mozgás: óvodánk - az aktuális gyerekcsapat összetételének megfelelően- a mindennapos mozgás tevékenységen túl heti 1 mozgásos fakultációt biztosít a gyerekeknek az óvodai napirendbe építve. Erről a mozgásformáról, a külső oktatóról a nevelőtestület dönt minden nevelési év elején;
- Suli-muri: az iskolába készülő, tanköteles korú gyermekek számára heti 1 alkalommal játékos, iskola előkészítő foglalkozást.

Szeptemberi felmérések alapján, akinél szükségét látjuk, azoknak a gyerekeknek logopédiai és/vagy alapozó mozgásterápia fejlesztést biztosítunk heti rendszerességgel.

Vezetett dokumentumok listája: felvételi előjegyzési napló, felvételi és mulasztási napló, csoportnapló, gyermekek egyéni fejlődési naplója a tankötelezettség megállapításához szükséges óvodai szakvélemény.

Óvodánk feltételrendszere

Személyi feltételek

Szakmai munkatársak

- Óvodapedagógus létszám 4 fő
- Logopédus (iskolával közösen) 1 fő
- Fejlesztő pedagógus 1 fő
- Angol nyelv pedagógus 1fő
- Pszichológus (iskolával közösen) 1fő

Technikai munkatársak

- Dajka 2 fő
- Óvoda titkár (iskolával közösen) 1 fő

Programunk megvalósításához személyi feltételeink biztosítottak. Szakmai képzettségünk biztosíték az alapprogram és a helyi program feladatainak, céljainak teljesítéséhez.

Óvodánkban a pedagógusok teljes személyiségükkel dolgoznak a nevelés teljes időtartamában: a hitelesség, az elfogadó, segítő, támogató attitűdjükkel mintát adva a gyermekek számára is.

A nevelőhatás pedagógiai feltételei

A tevékenység pedagógiai előkészítése (ráhangolás, tudatosítás stb.) közös feladata az óvodapedagógusnak, dajkának és az egész óvodai környezetnek.

A tevékenység pedagógiai megszervezése óvodánk dolgozói részéről nagy tapintatot igényel (semmit se végezzünk el a gyerekek helyett, de mindenben segítsünk, amikor arra szükségük van).

A tevékenység pedagógiai értékelése ugyancsak alapvető feladata az óvodapedagógusnak. A siker, sikertelenség okai, a jól vagy rosszul megválasztott tevékenységi mód, az együttműködés megléte vagy hiánya stb. lehet az értékelés kiinduló alapja.

A nem pedagógus alkalmazottak, a dajkák is részesei és segítői óvodánk mindennapi életének, tevékenységeinek, programjainak.

A sajátos nevelést igénylő gyermekek számára rendelkezésünkre áll az intézmény logopédusa, - szükség esetén – pszichológusa is. A személyközpontú szemléletünk biztosítja a sajátos nevelésű igényű gyermekeket társaik elfogadják, szükség esetén segítséget adjanak nekik.

Programunkhoz rendelt eszközrendszer

Óvodánk épülete a gyermekek biztonságát és kényelmét szolgálja. Óvodánk ajtaja belülről csak kulccsal nyitható. A vegyszereket külön helységben, elzártan tároljuk. A gyerekek változó

testméreteinek kielégítésére különböző méretű asztalokkal és székekkel rendelkeznek a csoportszobák. A mosdóban különböző magasságban felhelyezett polcok és tükrök állnak a gyerekek rendelkezésére.

Óvodánkban meglelhető játékok illetve szakmai eszközök megvásárlásakor mennyiségi és minőségi szempontokat tartunk szem előtt, amelyek egyben a fejlesztést is szolgálják.

Játékainkat nem osztjuk szét korosztályos játékokra. Hisszük, hogy a gyerekek sokszínű tapasztalatokat szerezhetnek mindegyik óvodás korosztály játékaival.

A modern játékok mellett megtalálhatóak a természetes anyagokból készült faépítők, kis autók valamint a játékok tárolását biztosító természetes anyagból készült kosarak, tálcák.

Az eszközállomány elemzésekor feltétlenül ki kell emelni azokat az óvónők és gyerekek által közösen készített játékokat, eszközöket, amelyek az egyéni fejlesztés során fontos szerepet kapnak az óvodai tevékenységekben. Lényeges, hogy az óvónői ötleteken túl, az elkészítéshez szükséges anyagok mindig kellő választékban rendelkezésre álljanak. Ezt a feltételt igyekszünk folyamatosan biztosítani.

Mindkét csoportszoba rendelkezik játszószőnyeggel, ahol teret kaphatnak a különböző mozgásformák is. A gyerekek mozgásigényének kielégítésére rendelkezésünkre áll az intézmény tornaterme és az udvar is.

A csoportszobák rendelkeznek saját babaszobával, hangszerekkel, könyvekkel, építő-, társas-és fejlesztőjátékokkal, gyakorló- és szerepjátékhoz szükséges eszközökkel, így a gyerekek bármely játékformát választhatják a nap nagy részében. Ezek a játékok nyitott, gyermekek számára is elérhető, hozzáférhető polcokon találhatóak.

Óvodánkat főként gyermekek munkáival díszítjük. Emellett megtalálhatóak szezonális, ünnepi dekorációink is.

Óvodánk kapcsolatai

Kapcsolattartás és együttműködés a szülőkkel

Az eredményes nevelőpartneri kapcsolat kialakítása érdekében a szülőknek lehetőségük van arra, hogy ötleteikkel segítség a pedagógiai munkát, a közös gondolkodást. A felvetődő problémák megoldását segíti a nyílt, őszinte kommunikáció.

A szülőknek lehetőségük van óvodánk különböző programjain, ünnepélyein részt venni. A nyílt napok, alkotó délutánok alkalmat adnak a szülőknek az óvodai élet mindennapjaiba való betekintésre, a gyerekekkel való közös játékra, tevékenykedésre a csoportszobákban és az udvaron.

Ünnepeink – a szülők, gyermekek és pedagógusoki együttműködésének színterei:

- évnyitó;
- szüreti mulatság;
- Márton napi lámpás felvonulás;
- mikulás;
- adventi készülődés (mézeskalácssütés);
- karácsonyi vásár;
- karácsony;
- farsang;
- húsvéti játszódélután (tojásfestés);

- közösség építő kertrendezés;
- anyák napja;
- kirándulás;
- évzáró;
- Rogers napok.

Szülői fórumok:

- szülői találkozókat 4-8 hetente tartunk. Ezeken a beszélgető esteken/ szülős-családos programokon, közös rendezvényeken, az aktuális információkon kívül a nevelés és az óvodai élet fontosabb kérdéseiről gondolkodunk közösen, csapatot építünk, kapcsolatot tartunk);
- óvoda –iskolafórum;
- fogadóóra (gyakran szervezünk olyan egyéni, családos beszélgetést, amikor egy-egy gyerekkel kapcsolatos eseményeket beszélünk meg);
- faliújság;
- óvodai levelező lista (csoportonként minden család felkerül a közös levelező listára, olvashatják a heti projektek és az óvodai élet más eseményeiről szóló híreket, ők maguk is szervezhetnek, ötleteket adhatnak egy-egy eseményhez).

Az óvoda külső kapcsolatai

Az intézmény a feladatainak elvégzése, a gyermekek/tanulók egészségügyi, gyermekvédelmi, szociális ellátása, valamint a továbbtanulás és a pályaválasztás érdekében és egyéb ügyekben kapcsolatot tart fenn más intézményekkel.

Az intézmény rendszeres kapcsolatot tart fenn:

- a fenntartóval;
- a gyermekek egészségügyi ellátásáról gondoskodó intézményekkel;
- más köznevelési intézménnyel;
- a XI. kerületi önkormányzattal;
- az Újbuda Pedagógiai Intézettel;
- az Alapítványi-és Magániskolák Egyesületével;
- a Független Pedagógiai Intézettel.

Az intézmény kapcsolatban van még:

- az oktatásirányítás szervezeteivel;
- szakmai szervezetekkel;
- a gyermek-és ifjúságvédelmi hatóságokkal;
- civil szervezetekkel.

A sajátos nevelési igényű, valamint tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarokkal küzdő gyermekek magas színvonalú és eredményes ellátása érdekében az intézmény – az említett gyermekek nevelését, továbbá speciális ellátását végző pedagógusai (logopédus, gyógypedagógus, pszichológus stb.) révén – folyamatosan kapcsolatot tart az illetékes pedagógiai szakszolgálatokkal (a szakértői bizottságokkal és nevelési tanácsadókkal).

A pedagógiai szakmai szolgáltatókkal való kapcsolattartás a szakmai munka színvonalának minél magasabb szintű ellátása érdekében az informális csatornákon és a különböző – a pedagógiai szakmai szolgáltató intézmények által meghirdetett – programokon, továbbképzéseken, konferenciákon, tréningeken és más rendezvényeken történő részvétel útján valósul meg.

A Rogers Óvoda és Iskola kapcsolattartása

Az óvodás és iskolás gyermekek kapcsolata

Óvodánk a Rogers Iskolával közös intézmény része. Egy épületben található a két intézmény, így minden ünnepnek van olyan része, amely az egész intézmény számára közös. Óvodánk részt vesz az iskolánk által szervezett sport és felolvasó napon, a Rogers Napokon az iskolához hasonlóan kiállítást szervez a gyermekek munkáiból, az óvodás gyermekek szerepelnek a kiállítás megnyitóján, valamint részt vesznek a színházi előadásokon, a Rogers napi vásáron, és az ünnepi lakomákon.

Az iskolánk a nagycsoportos korú gyermekek számára ismerkedési lehetőséget szervez:

- az óvódás gyermekek részt vesznek az iskolában az év során a különböző az ünnepekhez kapcsolódó kézműves foglalkozásokon, szakkörökön;
- a nevelési év során legalább egyszer meglátogatják az első osztályt, közös foglalkozáson vesznek részt;
- az iskolás tanulóknak van lehetőségük mese felolvasásra, verstanításra az óvodában;
- a karácsonyi ünnepség napján az elsős tanulók betlehemes játékot mutatnak be az óvodásoknak.

Műhely

A pedagógusaink legfőbb szakmai munkaközössége a Műhely. Az intézmény szakmai munkáját végző alkalmazottai minden héten egyszer több órás, a szünetek egy részében pedig – tanév elején és végén, továbbá az őszi, a téli és a tavaszi szünetben – többnapos megbeszélést ún. szakmai Műhelyt tartanak. Amennyiben a téma igényli, a Műhelyen részt vesznek az egyéb munkatársak (gazdasági vezető, iskolatitkár stb.). A Műhelyek egy részében az óvodánk és az iskolánk pedagógusai külön is üléseznek. A Műhelyek közös részén az aktuális közös (intézményi) feladatokat, problémákat beszélik meg, a külön időben pedig az adott intézményegységhez kapcsolódó szervezési és szakmai feladatokat, kérdéseket egyeztetik a pedagógusok.

A Rogers Iskola nevelési programja

A tanulás – tanítás felelőssége

Rogers szerint annak a tanulásnak van tartós hatása, amelynek folyamatában az egész ember – az érzelmei és gondolkodása együtt – vesz részt. Azért, hogy a diákjaink érintettségét ilyen módon megőrizzük, iskolánkban a pedagógus és a diák között megoszlik a tanulás felelőssége.

A pedagógus felelőssége, hogy

- átlássa, keretet adjon a tanulási folyamatnak;
- kezdeményezze az optimális pedagógiai légkör kialakulását;
- állandó nyitottsággal segítse az egyéni útkeresést;
- rendelkezzen a hagyományos pedagógia eszközeivel is;
- a diákjaival annyira ossza meg a tanulási-tanítási folyamat felelősségét, amennyire az a diák fejlődését elősegíti.

Iskolánkban a diákok a megszokottnál jóval nagyobb szabadsággal és felelősséggel rendelkeznek mind a saját tanulási folyamatukat, mind a közös életünkben való részvételt illetően. Adott kereteken belül, egyeztetés után dönthetnek időhatárokban, a tanulnivalók súlyozásában, abban, hogy ő mit hoznak be a csoport életébe.

Ezért a diák felelőssége, hogy

- a korának megfelelő önfegyelemmel vegyen részt az iskola életében;
- dolgait a vállalásainak megfelelően végezze

Az iskola életében a szülő is partnerként van jelen. Ezért a szülő felelőssége, hogy

- az iskolával egyeztetve támogassa gyermeke fejlődését (felnevelés, házi feladat, szabályok betartása);
- segítse elő gyermeke önállóságát;
- az iskola, a pedagógusok esetleges külön kéréseit tartsa tiszteletben a hatékonyabb együttműködés érdekében.

A pedagógiai munkánk céljai, feladatai

Céljaink és feladataink megegyeznek a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet (a továbbiakban: NAT) által megfogalmazott célokkal és feladatokkal, kiemelve az alábbiakat és kiegészítve a következőkkel:

Iskolánk a nevelő-oktató folyamat során mindvégig a diákok belső motiváltságára épít. Az érdeklődés felkeltésének, a motiváció megtartásának eszközei az élményszerű, tapasztalati tanulás, a problémahelyzetekből kiinduló tevékenységek és a kreativitást ösztönző feladatok. Az alsó tagozat a kíváncsiságtól és érdeklődéstől motivált, szabályozott és kötetlen tevékenységek célszerűen – a kerettanterv és az egyedi Pedagógiai Programunk szabályozta célok mentén – kialakított rendszerében, a szociális kompetenciák fejlesztésével megtámogatva fejleszti a tanulóban a feladattudatot, a felelősségérzetet, a kitartást, az önállóságot, s megalapozza a reális önértékelést. A felső tagozaton az alsó tagozathoz hasonlóan továbbra is a tanulók egész személyiségének a fejlődése, fejlesztése áll a középpontban, figyelembe véve, hogy a nevelés-oktatás színtere nemcsak az iskola, hanem a tanulók életének és tevékenységének számos más területe, fóruma is. A felső tagozaton továbbra is kiemelt szerepe van a célok elérését támogató érzelmi, szociális és a kognitív képességek

fejlesztésének. Fontos az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatása, a tanuláshoz, a feladatokban való részvételhez szükséges kompetenciaterületek és koncentrációs képességek, akarati tulajdonságok fejlesztése. Kiemelt feladat az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztése – mint a szociális kompetenciák jelentős területe –, valamint a tanulók tanulási és társas motivációinak, önbizalmának és együttműködésének növelése. Mindezek érdekében előnyben részesítjük az életszerű, valóságos problémák és feladathelyzetek megteremtését az önkifejezéshez, az ismeretszerzéshez, a kísérletezéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.

Ezért célunk, hogy a Rogers Iskola

- egyformán elősegítse a hagyományos ismeretszerzést, valamint a társas kapcsolatok és az önismeret fejlődését;
- mintát, alternatívát teremtsen arra, hogy a humanisztikus értékeket és a világ sokszínűségét itt és most hogyan lehet megélni.

Célunk továbbá, hogy

- a diákjaink ismerjék fel saját lehetőségeiket és találjanak rá saját útjaikra;
- a tudást, mint egészet kapják a diákjaink, a világot egészként éljék meg (komplexitás);
- olyan környezetet biztosítsunk, ahol a közös életünk során a diákjaink széles értelemben véve állandóan fejlődnek;
- olyan közösségi helyszínt alakítsunk ki, ahol a résztvevők együttműködnek a tevékenységekben;
- olyan biztonságos légkört teremtsünk, amelyben mindenki hitelesen, a változásra nyitottan tud együtt élni a többiekkel.

Feladtunk, hogy olyan környezetet alakítsunk ki, amely lehetővé teszi

- a kerettantervben meghatározott továbblépés feltételeire való felkészítést minden tantárgyi tartalom tekintetében;
- a világ sokrétű jelenségeinek saját tapasztalatokon át való befogadását;
- az alapvető készségek és jártasságok folyamatosan fejlődését;
- a kooperatív kommunikáció és kapcsolatépítés elsajátítását;
- a megismerő képesség (figyelem, észlelés, képzelet, emlékezet, gondolkodás), és az ezekhez kapcsolódó és az ezekből következő személyiségjegyek fejlesztését (nyitottság, alkotókészség, a sokféleség elfogadása);
- hogy lehetőség szerint minden diáknak biztosítsuk a számára szükséges időt az átéltek valódi feldolgozására és beépítésére.

A Rogers Iskolában olyan fiatalokat akarunk nevelni, akik biztos alapkészségekre épített, megalapozott tudás birtokában, magas szintű szociális kompetenciával, másokkal együttműködve érvényesülnek az életben. Céljaink elérését elsősorban biztonságot nyújtó, bizalomra épülő és tevékenységre ösztönző légkör megteremtésével biztosítjuk.

A pedagógiai munkánk eszközei, eljárásai sajátos pedagógiai módszerek

A Rogers Iskola képzéséről általában

A képzést az életkoroknak megfelelő szakaszokra bontjuk.

Az első három évben a gyerekek saját adottságaiknak és a tanulási ütemüknek megfelelően haladnak. Ez azért fontos, mert a gyerekek nagyon sokféle érettséggel és tudással kerülnek be az

iskolába. Az egyéni tanulási ütem lehetővé teszi, hogy a tehetséges gyerekek és a fejlesztésre szorulók is a saját tempójukban haladhassanak és szert tegyenek arra a megalapozott tudásra, amelyre a későbbiekben építeni lehet. Eközben megtanulják elfogadni, hogy az osztályközösségben mindenkinek más az érdeklődése és az erőssége.

Ebben az életkorban az átélés-tapasztalat még sok mindenre megfelelőbb kiindulási alap, mint a fogalmi-absztrakt gondolkodást igénylő feldolgozásmód. Erőltetés és megterhelés nélkül igyekszünk a fogalmi gondolkodás felé haladni, az egyéni képességeknek megfelelően.

Célunk az alapvető képességek, készségek és jártasságok fejlesztése. Ennek érdekében sokféle tevékenységgel tanulunk, amit lehet, kipróbálunk, a teret, osztálytermet kreatívan használjuk, és sok külsős programon is részt veszünk. Így a tudás komplex módon érkezik a tanulóinkhoz, megtapasztalják, hogy mit mire tudnak használni az életben. A több forrásból érkező tudás biztosabb, stabilabb alapot ad a későbbiekhez.

Az indulástól két egyenrangú tanító vezeti az osztályt.

A negyedik év bizonyos területeken már kapcsolódik a felsőbb osztályokhoz. A komplex foglalkozások mellett megjelennek a hangsúlyosan a kerettantervi tantárgyak tartalmait feldolgozó szaktárgyi fókuszú foglalkozások, de a diákok több szempontból még az alsós tanulási formákat élik. A harmadik-negyedik év folyamán tanulják meg a tanulóink a házi feladatot, mint önálló tanulási módszert. Mindezekkel a felső tagozatba való lépést készítjük elő.

Az ötödik-hatodik évre a tanulóink az addig megtanult munkaformákat és módszereket már képesek önállóan is felhasználni, feladatokhoz rendelni, továbbá képesek a kisebbeket segíteni (pl. szakkört tartani), ezért a tanulásban és a közösségi élet területén is egyre több választási lehetőséget és egyre nagyobb felelősséget adunk nekik. Általában legalább az egyik tanító még jelen van az osztály életében, de egyre több betanító pedagógus is foglalkozik a tanulókkal. A szaktárgyi fókuszú foglalkozásokat tevékenységközpontúan, a komplex látásmód fenntartásával, már a logikai gondolkodásra is erőteljesen építve, szaktanárok bevonásával tanítjuk. A felsőbb évfolyamokon a tanulás mindinkább eltolódik az önálló munka irányába: a pedagógus szerepe egyre inkább az egyéni segítségnyújtás.

A hetedik-nyolcadik évben felkészítjük a tanulóinkat a felvételire, és arra, hogy a középiskolát biztonságosan, felkészülten, önállóan el tudják végezni. Továbbra is két osztályfőnök dolgozik az osztályokkal. Hangsúlyosan foglakozunk a két felvételi alaptantárgy tartamaival (matematika és magyar), valamint idegen nyelvként az angollal. A szaktárgyi fókuszú foglalkozásokon az alapvető ismereteket tanítjuk, amelyekre épülve a komplex foglalkozásokon gazdag tanulás-módszertani elemekkel az információk feldolgozását, rendszerezését, és saját tudásuk bemutatását gyakoroljuk. A felvételihez szükséges kompetenciákra kiemelt hangsúly fektetünk: a diákjaink nemcsak a tananyagot tanulják meg és gyakorolják be, de tanítunk önálló feladatmegoldó-stratégiákat, időgazdálkodást, fejlesztjük a szövegértést és a saját tudásuk bemutatásához szükséges kompetenciákat is.

A tanév felépítése

Ahogy az év természetes tagolását adják az évszakok, a természeti változások, úgy a tanévünket is ezekhez illeszkedő periódusokra osztjuk. Egy-egy periódus végén lehetőség szerint tanítási szünet van: pihenésre, egyéni feldolgozásra, kikapcsolódásra alkalmas napok.

A természeti változásokhoz ősidők óta szertartásokat kapcsolnak az emberek: ünnepeket, amelyek kiemelnek egy-egy napot a hétköznapok sorából. Az így kiemelt természeti ünnepek egy részére később társadalmi események is rakódtak, létrejöttek többtartalmú ünnepek. Ezekhez hasonlóan a tanévünk periódusaihoz tartozó első és utolsó napokon nálunk is rendkívüli program van. Az első

napokon zajló témanapok segítik a szünetről való visszatérést, az utolsó napokon zajló ünnepek pedig lezárják az adott periódus tanulási folyamatait.

A tanéveknek így teremtünk visszatérő ritmust, amely stabil, érték-meghatározó keretet ad az életünknek.

Napirend

Az alsó tagozaton minden napon, a felső tagozaton több napon egész napos rendszerben dolgozunk. (A felsősöknek bizonyos délutánok szabadon választhatóak osztályszinten vagy egyénileg.) A nap keretét az órarend adja, amely meghatározza a foglalkozások sorrendjét és körülbelüli idejét, de a foglalkozások időtartama lehetőségek szerint a tanulókhoz igazodik. Emiatt az osztályoknak-csoportoknak esetenként más-más időpontban van szünetük. Ez alól kivétel a két nagyszünet, amely mindenki számára kötött időpontban van. Így biztosítjuk azt, hogy a különböző csoportokba járó tanulóink minden nap biztosan találkozhassanak egymással, kapcsolatot építhessenek és tarthassanak más csoportba járókkal is.

Speciális foglalkozásaink

Iskolánkban a speciális foglalkozások fontos eszközei szemléletünkből és alapelveinkből eredő céljaink megvalósításának.

A kommunikáció tanítása és az ehhez kapcsolódó kompetenciák (szociális kompetenciák) fejlesztése iskolánk fő iránya. A hiteles önérvényesítés és az empátia kettősségének mindennapi gyakorlására, valamint az elfogadó magatartás érvényesülésére törekszünk mindennapjainkban. Az ön- és társismeret, csoportlét, alkalmazkodás, szabályok mellett mindez magában foglalja például a művészeteket és a nyelvet, mint az önkifejezés eszközeit is: így ezek minden foglalkozáson jelen vannak. Ezen kívül a kommunikáció tanulására, valamint a szociális kompetencia fejlesztésére külön órakeretet is biztosítunk.

A tantárgyi tartalmak tanításában általában is a komplexitásra törekszünk. Néhány speciális foglalkozásunk kifejezetten a komplexitásra épül.

A tanulás-tanítás folyamatába szeretnénk a diákokat a lehető legjobban bevonni, ezért amikor csak tehetjük, a foglalkozást az ő általuk behozott témákra építjük.

Az általános iskola teljes képzési idejében zajló speciális foglalkozásaink és azok kiemelt céljai:

- beszélgetőkör: kommunikáció tanulása, szociális kompetenciák fejlesztése, csoporthoz tartozás-érzésének támogatása;
- csoportjáték: csoportépítés, szociális kompetenciák fejlesztése, konfliktus-kezelés tanulása, csoporthoz tartozás-érzésének támogatása;
- témanap: heterogén összetételű csoporttal való együttműködés, önkifejezési formák kipróbálása;
- ünnepek: tanultak bemutatása, közösséghez való tartozás megélése, szociális kompetenciák fejlesztése;
- elmenősök: sajátélményű tanulás külső helyszínen

Speciális foglalkozásaink az alsó tagozaton:

- kultúrkör: az európai, ezen belül a magyar kultúra gyökereinek megismerése, történelmi szemlélet formálása, szociális kompetenciák fejlesztése;

- szakkör: heterogén összetételű csoporttal való együttműködés, önkifejezési formák kipróbálása, a választás tanulása, döntési-képesség és az ehhez kapcsolódó felelősség fejlesztése.

Speciális foglalkozásaink a felső tagozaton:

- tanulásmódszertan: tanulás-módszertani technikák elsajátítása, kipróbálása;
- projekt: saját téma feldolgozása és bemutatása választott eszközökkel, elmélyülés a saját választott témában
- komplex tudomány: történelem és természettudományos szakismeretek komplex feldolgozása

Munkaformák, módszerek

A nevelési-oktatási módszereinket a szociális kompetencia fejlesztésének központba helyezése határozza meg.

A nevelés-oktatás területén alapvető, hogy a pedagógusok különböző kommunikációs és konfliktuskezelő technikákat ismerjenek és használjanak készségszinten. A pedagógusaink által használt módszerek:

- erőszakmentes kommunikáció vagy együttműködő kommunikáció módszere (Marshall Rosenberg által kidolgozott);
- helyreállító (resztoratív) technikák;
- közvetítő, egyeztető (mediátori) módszerek;
- rávezető, segítő (facilitátori) módszerek;
- saját állapot érzékelése a test állapotát érzékelve (fókuszolás, Eugene T. Gendlin által kidolgozott);
- szemléleti tréningek módszertana (pl. rogersi encounter csoport);
- szemtől-szembe módszer (Wachtel Ted által kidolgozott);
- szülő-felnőtt-gyerek én-állapot modell alkalmazása (tranzakcióanalízis, Eric Berne által kidolgozott);
- tanári hatékonysági modell (Thomas Gordon által kidolgozott).

Iskolánk szemléletéből és abból fakadó alapelveiből következik, hogy minden tanulónak igyekszünk megadni a fejlődéséhez szükséges feladatokat, engedjük – a csoport lehetőségein belül – a saját tempó szerinti haladást. A differenciálás, az egyéni bánásmód módszertani alapjainkat jelenti. A differenciálás során minden esetben a tanuló adottságai, érdeklődése, és az adott helyzet mérlegelése alapján döntünk.

Iskolánkban előtérbe kerülnek azok a munkaformák, amelyek fejlesztik a diákokban a csoportban dolgozás képességét. A következőket használjuk rendszeresen az iskolában:

- csoportmunka;
- páros munka;
- egyéni munka;
- frontális munka;
- egyéni tanulmányi szerződések;
- kooperatív tanulás;
- projektmunka;
- műhelymunkák;
- önismeretei, csapatépítő és bizalomfejlesztő játékok.

A differenciáló tanítási módszerek közül kiemelten fontos a képesség és tudásszintek szempontjából heterogén összetételű csoportoknál is alkalmazható differenciáló módszerek magas szintű ismerete és tudatos használata. A pedagógusaink által használt módszerek:

- Diane Heacox-féle differenciálási módszertan;
- Howard Gardner-féle többszörös intelligencia modellre épülő differenciálás;
- Komplex Instrukció Program (Elizabeth Cohen és Rachel Lotan által kidolgozott);
- kooperatív tanulás (Spencer Kagan által kidolgozott);
- Lépésről-lépésre program;
- Meixner-módszer (Meixner Ildikó diszlexia, diszgráfia prevenciós és redukációs módszertana);
- Montessori-módszer eszközökre épülő differenciáló módszertana;
- Mozaik módszer (Elliot Aronson által kidolgozott);
- mozgásfejlesztő módszerek (pl. Alapozó terápia);
- programozott és individualizált programok módszertanai (pl. Dalton-plan, Jenaplan);
- projektpedagógia módszerei;
- tanulásmódszertani technikák (Pl. Oroszlány Péter-féle tanulásmódszertan);
- tapasztalati pedagógia.

A tanítási módszereink kiválasztásában fontos szempontunk, hogy a diákjaink az ismeretanyagon túl valódi, használható tudást kapjanak. Módszertanilag a következőkkel segítjük diákjainkat:

- drámapedagógiai megközelítés;
- szerepjáték, szituációs játékok;
- tevékenység - centrikus tananyagszervezés;
- gondolkodtatás – probléma alapú gondolkodási komplex feladatok;
- felfedeztető tanulási formák;
- interjúk készítése;
- élménypedagógiai módszerek;
- tanulás külső helyszíneken („elmenős programok”);
- választható foglalkozások (szakkörök, önképzők);
- egyéni és kiscsoportos korrepetálás, fejlesztés;
- tehetséggondozó programok;
- differenciálási módszerek.

Útban a digitális iskola felé

Iskolánk középtávú fejlesztési céljai között kiemelt prioritást élvez a részben digitális iskola megvalósítása. Természetesen nem szeretnénk lemondani a személyközpontú pedagógiák módszertani eszköztáráról, azonban kiemelten fontosnak tartjuk, hogy az oktatási folyamatban a digitális eszközök is komoly szerepet kapjanak. A digitális oktatás megvalósítását szeretnénk összekötni a digitális kompetencia fejlesztésé mellett a szociális kompetenciaerősítésével, ennek érdekében a digitális oktatás során elsősorban páros vagy csoportos tanulás szervezést alkalamazunk.

Napi gyakorlatunknak részét képezi a digitális tábla/aktív panel használata, a gyerekek birtokában lévő mobiltelefon nyújtotta lehetőségek hatékony használata (a GPS eszközök használatától a PhotoMath egyenletmegoldó applikáción keresztül a Kahoot!-ig igen széles az alkalmazható eszközök tára), illetve pályázati forrásból beszerzett iskolai laptopok és tabletek bevonása a képzési folyamatokba.

A digitális eszközök használatával lehetőség nyílik interaktív oktatóanyagok használatra, akár napi rendszerességgel tudjuk frissíteni saját fejlesztésű tananyagainkat, s olyan kollaborációs felületeket is használni tudunk (Teams, Skype stb.), melyek nagyban segítik a diákok közötti feladatmegosztást és a

csoportmunkát. A pedagógusok számára az iskolai digitális adatbázist létesítettünk, amelyre feltölthetik elkészül digitális tartalmaikat, illetve szükség szerint használhatják, adaptálhatják mások kidolgozott terveit.

A digitális eszközök használata nagyban könnyíti az óráról hiányzók otthoni felkészülését is.

Az általános digitális módszertani fejlesztés mellett meghatároztunk olyan egyes tantárgyakhoz, tantárgycsoportokhoz kapcsolódó súlypontokat, melyek egy-egy szoftver, taneszköz elmélyült használatát várják el kollégáinktól. Ezen eszközök használatának elsajátításához, az iskola pályázati forrásból igyekszik képzési lehetőséget is biztosítani. Ilyen súlypont nyelvtanárok számára a Meet, matematika tanárok számára pedig a Lego eszközök használata. Fontos elem, hogy ezen eszközök és szoftverek nem csak szakköri foglalkozásokhoz kapcsolódnak, hanem a mindenki számára kötelező tananyag elsajátításának fontos (segéd)eszköze. Ezen kívül az iskola minden tanulója tagja az adott osztály Classroomjának, amelyen keresztül a tanulók és szülők hiányzás esetén követhetik az osztály tantárgyi tanulását nagyban segítve őket az otthoni tanulásban, illetve az elmaradások pótlásában.

Életszerű helyzetek, mint a tanulás eszközei

Iskolánk egyik fő célkitűzése az, hogy a diákjaink minél inkább tevékenységeken keresztül, saját élményekre építve tanuljanak. Ezért az ilyen helyzetek megteremtésére tudatosan törekszünk. A rogersi szemlélet, amely iskolánk alapja, az egyéni fejlődés-önfejlesztés olyan módjait kínálja, hogy közben a társakra való figyelés, a társas alkalmazkodás is erősödjék. Ennek a folyamatnak is fontos lépései azok a helyzetek, amelyek a valós élethez, valós problémahelyzetekhez kötődnek.

Ilyen valós problémahelyzetek minden nap adódnak. Ezeket megláttatjuk a tanulókkal, a megoldási folyamatot elkezdjük akár egy foglalkozás megszakításával is.

Foglalkozáson kívül is adódhat számtalan olyan helyzet, ami tanulásra alkalmas. Erre a pedagógusaink fel vannak készülve. Ha erre szükség van, az ügyeletes pedagógus segíti a diákokat egy konfliktus-kezelő technika alkalmazásában, vagy az úszás-kísérés során a kísérő pedagógus is megáll megbeszélni egy éppen adódott helyzetet.

Az életszerű helyzetek megteremtésének egyik legintenzívebb eszközei az ún. elmenős programok, amelyek közül kiemelt szerepe van a tanév záró egyhetes tábornak. A táborban a tanulóink intenzív kapcsolatban kerülnek a természettel, növény- és állatismeretük gyarapodik, a környezetvédelem fontosságát egy más aspektusból átérzik és gyakorolják. Mivel a szülőktől távol vannak, gyakorlatias készségeik, önellátó ügyességük fejlődik. A tábor a közösségi élet és egyéni fejlődés szempontjából is kiemelkedő esemény életünkben.

A tanulók aktív bevonása a döntésekbe a szociális kompetenciák fejlesztésének is kiemelt eszköze. A tanulók aktív bevonásának gyakorlata és a szociális kompetenciákat fejlesztő foglalkozásoknak az alapgondolata összhangban van a NAT azon törekvésével, amely az etika nevelésben-oktatásban betöltött szerepét hivatott hangsúlyozni. Iskolánk a minden emberben jelen lévő erkölcsi érzék és erkölcsi gondolkodás fejlesztését t mindennapos, folyamatos, kiemelt feladatnak tekinti. Az iskolai környezet, a felnőttek – kiemelten a pedagógusok – példája, az osztályközösség élete a maga egészében nyeri el erkölcsi jelentőségét, és mindennek az életszerűségére helyezzük a hangsúlyt. A mindennapokban megélt valós helyzetek, az ezekről való beszélgetések, a kapott visszajelzések, a tapasztalati tanulás előnyeire építve lehetőséget adnak a magatartásminták és életvezetési szokások személyiségbe való beépülésére. A kiemelten szociális kompetenciákat fejlesztő foglalkozások pedig

feltárják és fogalmilag is megragadhatóvá teszik azokat az értékelveket, amelyeken a társadalmi együttélés bevett normái alapulnak, és egyben segítik a kulturális sokszínűség értékeinek felismerését. A szociális kompetencia fejlesztés során is zajlanak azon tartalmak feldolgozása is, amelyek az etika tárgykörébe tartoznak, és a témáit a NAT az etika tantárgy hatáskörébe utalja.

A tanulás tárgyi eszközei

A teret és az eszközöket a diákjaink önállóan használhatják, a közösen kialakított szabályok betartásával. A termeket közösen alakítják, formálják, díszítik. Az ülésrend kialakításában részt vesznek a pedagógusok által szabott kereteken belül.

Házi feladat

A házi feladatot mint az önálló tanulás módszerét harmadik osztályban kezdjük bevezetni. Napi szintű házi feladat rendszeresen csak a felső tagozatosok számára van.

A tanulók érintettsége és részvételi jogai az intézményi döntési folyamatokban

Alaptörekvésünk az, hogy a diákjaink az életkorukhoz, az egyéniségükhöz és a feladathoz illő lehető legnagyobb felelősséggel és érintettséggel vegyenek részt a tanulási folyamatban, saját érdeklődésük bekerülhessen a napi foglalkozások körébe, ezáltal motiváltak legyenek a valódi részvételre. A Rogers Iskolában zajló folyamatokat gyakran a tanulók érintettsége, érdeklődése, aktivitása viszi előre, vagyis döntés lehetőségének felkínálása, és a felelősség számonkérése pedagógiai eszköz a pedagógusok kezében.

A Rogers Iskolában a pedagógusok és a tanulók közötti szoros, bizalomra épülő kapcsolat és folyamatos kommunikáció az alapja annak, hogy a tanulók bármikor véleményezhetik az intézményi döntéseket. Beleszólásuk az őket érintő kérdésekbe van, az iskola alapszabályait betartva. Az osztály hatáskörét érintő kérdésekben a döntések megszületésének legfőbb színhelye a beszélgetőkör. Amennyiben a felmerülő kérdés vagy probléma túlmutat az osztálykereteken, az osztályfőnök (vagy beszélgetésvezető) segítséget nyújt a tanulóknak ahhoz, hogy az adott problémával kihez fordulhatnak.

A tanulók a szervezett fórumokon kívül is bármelyik pedagógushoz fordulhatnak véleményükkel, problémájukkal.

Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Szemléletünkből adódóan kiemelt feladatunknak tekintjük a diákjaink személyiségének komplex fejlesztését. A szociális kompetenciák fejlesztésére ugyanakkora hangsúlyt helyezünk, mint a tantárgyi tanulásra. A szociális kompetenciák fejlesztése átszövi az iskolai élet minden területét, és külön foglalkozás keretében célzottan is zajlik.

Feladatunk, hogy

- a gyermek felvétele előtt, az ismerkedés során megteremtsük annak a lehetőségét, hogy minden résztvevő – gyerek, pedagógus, szülő - kölcsönösen megismerje egymást, és a lehető legtöbb ismeret és tapasztalat birtokában döntsön;
- minden helyzetet használjunk fel a szociális kompetenciák fejlesztésre;
- a szociális kompetenciákon belül a tanulóink ön- és társismeretének, önkifejezésének fejlesztése, a kommunikáció és a konfliktuskezelés tanítása;
- elérjük, hogy a tanulóink tudjanak visszajelzéseket adni és fogadni, képesek legyenek az önreflexióra;

- a szülőket folyamatosan tájékoztassuk a gyermekük fejlődéséről, szükség esetén bevonjuk a problémamegoldásba;
- olyan tanulási helyzeteket teremtsünk, amelyekben a tanulóink dönthetnek;
- az iskolai élet minden területén, beleértve a tanítási-tanulási folyamatot, a tanulóink megkapják a lehető legnagyobb önállóságot;
- tanítsuk és eszközként is használjuk az önértékelést.

Közösségfejlesztéssel, együttműködéssel kapcsolatos feladatok

A Rogers Iskola minden diákja, a diákok szülei, a pedagógusok és más iskolai alkalmazottak együtt képviselik a Rogers Iskola közösségét. Munkánk fontos alappillére a teljes iskolai közösség együttműködése. Hangsúlyt fektetünk arra, hogy mindenki megértse és elfogadja a szabályokat, és ennek tudatában együttműködjenek velünk és egymással. Az együttműködésbe beletartozik a mások meghallgatása és megértése, a saját vélemény elmondásának technikája, a különböző helyzetekben a saját reakcióink elemzése és érzelmeink kezelése, a mások véleményének és jogainak tiszteletben tartása, személyiségének elfogadása. Ezért fontosnak tartjuk, hogy a résztvevők a lehetőségekhez képest a lehető legjobban megismerjék egymást. Szemléletünket a külső partnereink felé is képviseljük.

Együttműködés a diákokkal

A pedagógusaink személyisége és hozzáállása miatt a diákokkal közvetlen, szoros kapcsolatot tudunk kiépíteni. Az iskolai élet minden területén az együttműködésre törekszünk a diákokkal, és várjuk, hogy ők mind a felnőttek, mind a társaik felé az együttműködésre nyitottak legyenek. Ez a törekvésünk a tanulók közösségének a fejlesztését, fejlődését nagy arányban szolgálja.

A közösség fejlesztésével kapcsolatban további feladatunk, hogy

- a gyermekek felvétele során kiemelt szempontunk legyen az osztály összetételének szem előtt tartása;
- a szociális kompetenciák fejlesztésében célzottan törekedjünk a csapatépítésre;
- a lehetőségek szerint minden esetben két osztályfőnök kísérje az osztályt, kiemelt, hangsúlyos szerepben;
- olyan helyzeteket teremtsünk, amelyekben az egy osztályhoz tartozó diákok tanulási helyzeteken kívül is együtt lehetnek;
- olyan helyzeteket teremtsünk, amelyekben a hagyományos tanulási helyzeteket nemcsak a saját osztályával élhetik meg a diákok (pl. témanap, tábor);
- a lehetőségek szerint sajátos nevelési igényű gyermekeket is fogadunk az osztályokban;
- fokozatosan, az életkor növekedésével egyre több jogot adjunk a diákoknak az iskola életének meghatározásában;
- az alapszabályinkra épülve a diákokkal közösen alkossuk meg a szabályainkat;
- állandóan törődjünk a szabályok értelmezésével;
- egységesek legyünk a szabályok közvetítésében, érvényesítésében.

Együttműködés és kapcsolattartás a szülőkkel

A rogersi szemléletmódból és alapelveinkből következik, hogy a szülőkkel való kapcsolatunknak élőbbnek kell lennie, mint az általában az iskolai keretek között megszokott. Ezért már a gyerekek felvételekor fontos szempontunk, hogy a szülők ismerjék és egyetértsenek alapelveinkkel. Sokféle lehetőséget biztosítunk arra, hogy a családok a lehető legjobban megismerhessenek minket a döntésük előtt. A felvett gyermekek szüleitől elvárjuk, hogy együttműködjenek velünk. Fontosnak

tarjuk, hogy a felmerülő kérdéseket, problémákat mindig az érintett pedagógus és a szülő tárgyalja meg először. A szülők jelenléte és a programokból való aktív részvállalásuk is az életünkhöz tartozik.

Együttműködésen szülői részről a következőket értjük:

- a rogersi szemléletet fokozatosan ismerjék meg, és törekedjenek a gyakorlására;
- gyakorolják a felelősségteljes véleményezési és javaslattevő jogukat;
- a lehetőségeik szerint vegyenek részt a szülői közösség életében, vegyenek részt a szülőknek hirdetett programjainkon;
- a tájékoztató fórumainkon kövessék az eseményeket;
- tartsák be a velünk kötött szerződéseket;
- amennyiben a pedagógusaink külső szakvizsgálat vagy kezelések igénybevételét javasolják a gyermek számára a megfelelő fejlődés érdekében, a gyermeket a vizsgálatra/kezelésre vigyék el (és a vizsgálat/kezelés során legyenek együttműködőek a külső szakemberekkel);
- lehetőségük szerint esetenként támogassák az iskolát dologi segítségnyújtással (pl. pakolás, költözés, az élettér kialakítása, segítség a felmerülő napi problémák megoldásában).

A szülőkkel való kapcsolattartásra a következő fórumokon van lehetőség:

- szülői találkozó osztályonként (évente minimum ötször);
- félórás egyéni beszélgetés a pedagógusok és a szülők jelenlétével (évente minimum egyszer);
- iskolaszék: saját ügymenet szerint (évente minimum háromszori üléssel);
- a családok bevonása az ünnepeinken, foglalkozásokon, bármilyen rendezvényünkön;
- Gordon tréning vagy szülőcsoport szervezése igény szerint;
- egyéni egyeztetés alapján egyéni beszélgetés az év során bármikor.

Együttműködés és kapcsolattartás a pedagógusok között

Arra törekszünk, hogy mindaz, amit a szemléletünkben képviselünk, a valóságban gyakorlati szinten működjön. Ezért szükséges, hogy a szemléletünket és alapelveinket a pedagógusok egységesen képviseljék, és egymással folyamatosan együttműködve munkálkodunk a teljes szakmai közösségen belül. Ezen belül is az egy osztályban dolgozók még szorosabban együttműködnek. Az alapelveinkben elfogadott értékek megvalósításáért minden, az osztályban dolgozó pedagógus közösen felel. Ezért rendszeres megbeszéléseket tartanak az osztályt érintő kérdésekkel, tananyag-egyeztetéssel, a teendők naprakész elosztásával kapcsolatban.

A pedagógusok kapcsolattartásának szervezett fórumai:

- hetente 2 órás szakmai Műhely (szakmai és aktuális kérdések megbeszélése);
- kéthetente a foglalkozásokhoz kapcsolódó megbeszélések;
- mentorrendszer, „Szempár” (egymást támogató program);
- évente öt alkalommal két vagy három napos tantestületi találkozó (ezekből egy nap tematikus tréning).

Kapcsolattartás az intézményi partnerekkel

Munkánk során számos külső partnerrel tartunk kapcsolatot. Együtt dolgozunk más intézményekkel az iskola fenntartásával kapcsolatos ügyekben; a tanulóinkat külsős programokra visszük, és az ottani szakemberekkel a közösen kialakított elvárások mentén együttműködünk; a sajátos nevelési igényű tanulók ellátásához külső segítségeket veszünk igénybe (szakértői bizottságok, nevelési tanácsadók,

egyéb szakemberek); programjainkra a témában érintett előadók, bemutatókat hívunk meg; kapcsolatot tartunk személyközpontú szervezetekkel; nyitottak vagyunk bármilyen, az iskolánk szemléletéhez közel álló kezdeményezésben való részvételre. Együttműködésünk módját minden esetben a partnerekkel együtt alakítjuk ki, az alapelveinkhez és a lehetőségekhez alkalmazkodva.

Ezeken kívül iskolánk tagja az Alapítványi és Magániskolák Egyesületének.

A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladataink

Céljaink az egészségfejlesztéssel kapcsolatban

- alakítsuk ki a diákokban az egészségfejlesztési attitűdöt és a környezettudatos magatartást,
- érjük el, hogy a korosztályuknak megfelelő tudatossággal törődjenek a testi-lelki egészségükkel, valamint környezetükkel;
- egészségfejlesztő – szemléletformáló – iskolai programokat valósítsunk meg a tanulókkal, szülőkkel közösen;
- az egészség védelme, valamint az egészséges életmód és a testmozgás iránti igény épüljön be a viselkedésbe.

Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladataink

- rendszeres egészségügyi felügyelet;
- biztonságot adó, ítéletmentes, szorongásmentes légkör biztosítása;
- megfelelő tisztálkodási lehetőségek biztosítása;
- az iskolai élet során zajló tisztálkodási szokások kialakítása, ezek követése, segítése, (fogmosás, kézmosás hangsúlyozása);
- az egészséges táplálkozás biztosítása az iskolai mindennapokon és a programokon (gyümölcsnaptár, iskolagyümölcs program stb.);
- iskolagyümölcs programon részvétel, egészséges ebéd, az ünnepeken-táborban biobüfé;
- folyamatos figyelem a tudatos étkezésre, a víz-ívás népszerűsítése (az órákon is szabad vizet inni, erre a célra minden osztályban kancsók vannak friss vízzel és poharak);
- a diákétkeztetés során lehetőség van húsos és vegetáriánus menü rendelésére;
- a mindennapos testnevelés biztosítása;
- további sportprogramok szervezése;
- tematikus beszélgetések kezdeményezése, szervezése az egészséges életmódhoz kapcsolódva (öltözködés, családi életre nevelés, felvilágosító órák, elsősegélynyújtás tanítása);
- tematikus foglalkozások szervezése (témanapok, ökonapok, sportnap);
- folyamatos programok szervezése a tanulók aktivitására épülve (Öko-kommandó program);
- az egészségvédelem témáját érintő kérdésekről a teljes családok tájékoztatása (ötletek, programok, tájékoztatások konkrét témákban).

Egészségügyi felügyelet és ellátások rendszere

A tanulók rendszeres egészségügyi felügyelete és ellátása érdekében az iskola fenntartója megállapodást köt az iskolaorvosi teendők ellátására. Az iskolaorvos és az iskolai védőnő munkáját a megállapodásnak megfelelően látja el. A tanulók egészségügyi ellátását az orvos és a védőnő az igazgatóhelyettessel egyeztetett rend szerint végzi.

Az iskolaorvossal és a védőnővel előre megbeszélt időpontokban kerül sor a szükséges szűrővizsgálatokra és védőoltásokra. A szűrővizsgálatok idejére az iskola nevelői felügyeletet biztosít.

Az osztályfőnökök tanévenként 1 alkalommal fogászati rendelésre kísérik tanítványaikat.

A testnevelők együttműködnek a sporttal, illetve gyógytestneveléssel összefüggő feladatok megoldásában.

A pszichés fejlődés zavaraival és magatartási problémákkal küzdő tanulókat logopédus és iskolapszichológus segíti, szükség esetén bevonunk más szakembert is, vagy a szakszolgálat segítségét kérjük.

Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók vészhelyzetben a lehető legjobb döntést hozzák. Az elsősegély azonnali segítségnyújtás vagy beavatkozás, amelyet a sérült kap valamely sérülésére vagy hirtelen egészségkárosodása miatt, a mentők, orvos vagy más személy megérkezése előtt. Az elsősegélynyújtás képessége tudáson, begyakorláson és tapasztalaton alapul.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának részletes céljai:

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat;
- ismerjék fel a vészhelyzeteket;
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

A fenti ismeretek elsajátítása nem önálló foglalkozásként, hanem a különböző foglalkozások keretei között folyamatosan, a Helyi Tantervünknek megfelelően történik.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladataink:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegélynyújtás alapismereteit;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek rendje

A kiemelt figyelmet igénylő tanulók bekerülése, követése

A felvételi előtt, az ismerkedési folyamat során igyekszünk annyira megismerni a gyerekeket, hogy kiderüljön, ha valamelyikük bármilyen okból kiemelt figyelmet kíván. Segíti munkánkat, ha ehhez kapcsolódó tapasztalatait a szülői is jelzi. Probléma esetén már ekkor szakember bevonásával mérjük fel a jelentkezők esetleges nehézségeit. Kiemelt figyelmet igénylő tanulót csak akkor veszünk fel, ha a fejlődését iskolánkban biztosítani tudjuk. Egy-egy kiemelt figyelmű gyerek vállalásakor figyelembe vesszük részben az iskola szakember ellátottságát, részben a formálódó osztály összetételét.

Integráló iskolaként felveszünk sajátos nevelési igényű gyerekeket is. (Igény esetén, osztályonként maximum egy-négy SNI gyereket veszünk fel.)

A felvétel után fokozott hangsúlyt fektetünk a tanulók megismerésére. Ebbe a folyamatba szükség esetén külsős szakembereket is bevonunk.

Az alapos megismerést követően a folyamatos szaktanári figyelem lehetőségét biztosítani tudjuk, hiszen kis-létszámú osztályokkal (16 - 20 fő) dolgozunk. Mindemellett az osztályfőnök feladata az egyéni utak követése.

A szülőkkel mindvégig folyamatos kapcsolatban állunk, jelzéseiket is igyekszünk figyelembe venni az egyéni fejlesztések szervezésénél.

Tehetséggondozás

A tehetséggondozás az egyéni utak megtalálásának, az egyéni érdeklődés figyelembevételének fontos megjelenési formája, és mint ilyen, iskolánk egyik fő célkitűzése. Hiszünk abban, hogy a tehetség sokszínű, sokféle megjelenési formában létezhet. A kibontakozásához a kiváló /átlag feletti képességek, specifikus képességek, megfelelő érzelmi bázis, a kudarctűrés képessége, a szociális érettség, kreativitás, motiváció és támogató, kedvező környezet együttes jelenléte szükséges. Fontosnak tartjuk, hogy a korai gyermekkorban, kisiskoláskorban a játéktevékenység, játékos tanulás adta lehetőségek kiaknázásával, az érdeklődés felkeltésével/fenntartásával, és mindemellett a biztonság/türelem megadásával a lehetőségét biztosítsuk a kiteljesedésnek. Iskolánk ezért számtalan színes programmal, többféle választási lehetőséggel (szakkörök, projektek, kutatás stb) kínálja meg a gyerekeket. Helyet, időt és figyelmet adunk arra, hogy bármelyik gyerek beszélhessen az őt érdeklő témákról.

Külön figyelemben részesítjük

- olyan tanulók, akik valamilyen területen kiemelkedő képességeket mutatnak;
- olyan tanulók, akik valamilyen témában sokat tudnak;
- olyan tanulók, akik előnnyel indulnak (pl. külföldön éltek és jól tudnak egy nyelvet);
- és mindenki azáltal, hogy aki kész a kötelező feladattal, kaphat további feladatot (vállalhat kutatást, részt vesz szakkörön és önképzőkörön, fellép a Rogers-napokon stb.)

A tanulási nehézségek enyhítésére szolgáló programunk

Első osztály

Az első hónapok során tanító, az iskolaorvos, a logopédus és szükség esetén a pszichológus felméri a szakterületének megfelelő aspektusból minden diák adottságait, képességeit, készségeit és lehetőségeit. A tanító megfigyeléseit folyamatosan végzi, a többi szakember meghatározott időpontban vizsgálja meg a tanulókat. Mind a vizsgálatok időpontjáról, mind eredményéről értesítik a szülőt. Az első felmérés-sorozat lezajlik az őszi szünetig.

A tanév során bármelyik felnőtt, illetve a tanuló maga kérhet újabb vizsgálatot. A szakemberek egyeztetik eredményeiket az osztálytanítóval, és ajánlást tesznek arra vonatkozóan, hogy ki és hogyan foglalkozzon vele. A szülő és a diák beleegyezése után megállapodás születik egy adott időtartamra, vagy „felülvizsgálatig". A folyamat alakításában a tanuló, a szülő, az érintett szakemberek egyaránt részt vesznek: a szakemberek egymással rendszeres konzultációkon, a szülővel szükség szerint. Ha a diák nem vállalja a külön foglalkozást és ezt a szülő is támogatja, a kötelező foglalkozásokon belül tudjuk csak megoldani a – részleges – fejlesztést.

Ha az év eleji – vagy bármikori későbbi – vizsgálatok alapján szükségesnek látszik, elindítunk egy külső szakértő vizsgálatát, amely egy-egy probléma diagnosztizálásában, illetve a szükséges terápia kijelölésében irányadó.

Második osztálytól

Megvizsgálásra kerül minden olyan tanuló, aki

- az előző évben terápiában részesült,
- most csatlakozott az osztályhoz,
- pedagógusa vagy a szülő kéri a vizsgálatát.

A tanulási alkalmasság megítélése

A tanulásban problémát jelent

- az anyanyelvi fejlettség alacsony szintje (hibás ejtés, több hangra kiterjedő, szenzoros túlsúlyú beszédhiba, szegényes szókincs, a szövegemlékezet fejletlensége);
- olvasás-írás és a számolás zavara;
- mozgáskoordináció zavara;
- kialakulatlan testséma, tér- és irányérzékelési bizonytalanság;
- ritmusérzék fejletlensége;
- a vizuális elemző- és megfigyelőképesség gyengesége;
- a tartós figyelem hiánya.

Mindezek a tanulási-tanítási folyamatban is jól érzékelhető tünetek formájában nyilvánulhatnak meg. Ezért felzárkóztatást tartunk szükségesnek pl. azokban az esetekben, amikor a tanuló:

- szórt figyelmű;
- nehezen tud koncentrálni;
- gyorsan felejti, és nehezen idézi fel a tanultakat, látottakat;
- túlmozgásos vagy túlzottan lassú;
- kézügyessége fejletlen;
- lassan vált át egyik feladatról a másikra;
- olvasási, helyesírási, matematikai problémái vannak;
- a szakértői bizottság javaslata alapján egyéni fejlesztést igényel valamely részképesség területén adódó lemaradás miatt.

A felzárkóztatást azért is tartjuk kiemelten fontosnak, mert az iskolai tanulási kudarcok hatására a gyermekben olyan pszichés tünetek erősödhetnek fel (érzelmi labilitás, szorongás, önbizalom hiánya, hiperaktivitás stb.), amelyek kedvezőtlen magatartási megnyilvánulásokat eredményeznek. Ehhez társulnak olyan szociális kapcsolati zavarok, mint például a nem megfelelő anya- gyermek kapcsolat, az ingerszegény környezet, stb.

A felzárkóztatás célja

Az érdeklődés a megismerő tevékenység belső motívuma. A képesség fejlődésének a belső aktivitás a legfontosabb indítéka, amely a tanulást, a valóság megismerését örömteli, szívesen vállalt tevékenységgé teszi. Lényeges, hogy a gyermeknek sikerélményt nyújtson a feladatok megoldása, hiszen ez növeli az érdeklődését, fokozza az erőfeszítést.

Az egyéni fejlődés szempontjából döntő fontosságú a szocializációs képességek, a társas kapcsolatok kialakítása. A tanulási zavar vagy nehézség társas beilleszkedési zavarral is párosulhat. Jobb intellektuális teljesítmény erősebb szociális kontaktussal járhat együtt.

Ezért a felzárkóztatással célunk, hogy

- a környezeti hátrányokat kompenzáljuk, az osztály illetve az iskolai közösségbe való bekapcsolódás és továbbhaladás lehetőségét biztosítsuk, az esélyegyenlőséget megteremtsük;

- készségeket, képességeket fejlesszünk;

- a napi tanulás feltételeit biztosítsuk, a korrekciós tevékenység és a korrepetálás révén a napi lépéstartást és az eredményes tanulási folyamatot megszervezzük;

- a valamely részképesség területén megnyilvánuló hátrányt kompenzáljuk;

- viselkedési szokásokat alakítsunk ki az általános emberi normák, valamint az iskolai házirend szellemében;

- segítsük a pályaválasztást és a beiskolázást.

Sajátos nevelési igényű tanulók terápiájának megszervezése

Minden gyermek esetében törekedni kell arra, hogy számára a legmegfelelőbb terápiás módot találjuk meg. Fontos, hogy a tanuló minél kevesebb időt töltsön az osztályon vagy csoportkeretben tartott foglalkozásokon kívül, azaz ha lehetséges, osztálykereteken belül oldjuk meg a fejlesztését. Ennek érdekében ideiglenesen megváltozhat a tanuló órarendje, bizonyos foglalkozások alól felmentést kaphat, hogy ez alatt saját feladatait végezhesse. Célunk, hogy csökkentsük a stigmatizálódás veszélyét.

Az érintett pedagógus és a logopédus követik egymás munkáját, együtt állapítják meg, hogy meddig és milyen terápiára van szükség. A logopédus segíti más szakemberek bevonását, a különböző szakemberek együttesét a diák osztályfőnöke hangolja össze. Az érintett pedagógus a diákkal végzett munka részeként végzi fejlesztő tevékenységét, arról – általános módszerként is használt – „egyéni szerződés”-t köthetnek, ha szükséges. A fejlesztő pedagógus, a logopédus, a pszichológus munkájához a szülő beleegyezése kell. A terápia megkezdésekor az iskola terápiás szerződést köt a diákkal, amely tartalmazza a terápia fajtáját, idejét, gyakoriságát, a célkitűzést, a vállalt feladatokat, a szülővel és esetleg a tanítóval való együttműködést és a kontroll időpontját.

A képességfejlesztés a szülő beleegyezésével és aktív támogatásával végezhető.

A terápiákban használt módszerek

Szakembereink sokféle fejlesztő módszert, programot alkalmaznak a fejlesztés, felzárkóztatás folyamán (pl.: Alapozó terápia elemei, Sindelar program, Gósy Mária-féle beszédészlelés, beszédértés fejlesztés, Meixner-féle diszlexia, diszgráfia prevenció és reedukáció módszere, diszkalkulia terápia stb).

Mindezek mellett, - az iskola szellemiségéből adódóan az egész személyiségre kiterjedő és/vagy a különböző tehetségek kibontakozását is segítő egyéb módszereket is alkalmazunk:

Egyéb fejlesztő terápiák:

- pontos észlelés-figyelem-koncentráció;
- emlékezeti funkciók tökéletesítése;
- érzékszervek működésének fejlesztése;
- érzelmi intelligencia;
- beszédfejlesztés;

- mozgás, illetve idegrendszer fejlesztő tornák;
- számolás, írás, olvasás zavarok kezelése;
- viselkedés korrekciós módszerek;
- figyelem fejlesztő gyakorlatok;
- kommunikációs készség fejlesztése;
- családpedagógiai módszerek;
- tanulást segítő programok;
- informatika és audiovizuális technika alkalmazása;
- relaxációs módszerek.

A pedagógus lehetőségei

Enyhe problémák esetében jobb eredményt érhetünk el, ha a megszokott személy a hétköznapok részeként törődik a tanulóval, egyéni vagy kiscsoportos formában. Adódhat olyan helyzet is, hogy a néhány diák számára elengedhetetlen készségfejlesztő gyakorlatokat az egész osztály végzi, mert mindenkinek hasznos foglalkozásról van szó. (Pl. szókincs-fejlesztés, finom-mozgás fejlesztése, koncentrációs gyakorlatok.)

A fejlesztés formái

- egy pedagógus vezeti a foglalkozást, és egy másik pedagógus, a logopédus vagy a fejlesztő pedagógus bent van az osztályban és az adott tanulóval együtt végzi a közös feladatot;
- a gyermek az osztályban van, de más, a képességeinek és tudásának megfelelő feladatot kap (önálló munkára vagy felnőtt segítsége mellett);
- az osztályon kívül, de az iskolán belül részesül terápiában, amely egyéni vagy csoportos formában történhet;
- az iskolán kívül részesül terápiában.

A fejlesztés területei és tartalma

A komplexitás elvének érvényesítése szellemében a fejlesztés az alábbi területeket öleli fel:

- mozgás (nagy- és finommozgás);
- testséma;
- téri orientáció;
- percepció (vizuális, auditív, taktilis), amelyekhez mindig kapcsolódik a verbális tudatosítás.

A fejlesztés tartalmilag kiterjed mindazon részterületekre, amelyeket a szakértői bizottság megjelöl (mozgás, testséma, téri orientáció, percepciófejlesztés, stb.).

A fejlesztés célja lehet:

- személyiségfejlesztés (pozitív énkép, jó kommunikációs képesség; idegrendszer fejlődésének biztosítása; mozgásfejlődés; érzelmi élet fejlődése; beszéd fejlődése; érzékszervek fejlődése; prevenció, reedukáció);
- részképesség zavarok megszüntetése (figyelem-, viselkedési-, tanulási zavarok csökkentése; egészséges működéssel való ellensúlyozás -korrekció, kompenzálás);
- ismeretek bővítése.

Idegen nyelv tanítása és a fejlesztés kapcsolata

A tanulóink iskolánkban első osztálytól tanulnak angolul játékos formában. Ha felmerül dyslexia gyanú vagy egyéb tanulási akadályozottság, akkor a logopédus vizsgálata alapján az első három évfolyamon

kérhető az angol nyelv tanulása alól történő felmentés. Ezt vagy a szülő, vagy az osztálytanító, vagy az angoltanár kezdeményezheti, elfogadásához szükséges a másik két felnőtt és a diák beleegyezése.

Negyedik osztálytól az idegen nyelv tanulása alóli felmentés lehetőségéről jogszabály rendelkezik.

A felzárkóztatás, fejlesztés és tehetséggondozás szervezeti keretei, színterei

Iskolánkban felzárkóztatás, fejlesztés, tehetséggondozás az alábbi területeken zajlik:

- művészeti (tevékenységbeli);
- tudásbeli (értelmi);
- szociális (beilleszkedés, együttműködés).

Mind a tehetséggondozásban, mind a fejlesztésben e három terület kombinációjával a tanulók, a pedagógusok és a lehetőségek szempontjai szerint alakul ki az egyéni gondoskodás. Azt gondoljuk, hogy a tehetséggondozás és fejlesztés a diákokkal dolgozó minden pedagógus és a szülők közös felelőssége. Fontosnak tartjuk a pedagógus egyéni elérhetőségének megteremtését.

Felzárkóztatás, fejlesztés és tehetséggondozás a kötelező foglalkozásokon belül

A foglalkozások során differenciáló módszertani technikákkal teremtjük meg annak a lehetőségét, hogy a különböző képességű diákok egyazon időben különbözőképpen tanulhassanak. Az elsajátítás módjában, tempójában igyekszünk a tanulók egyéniségéhez alkalmazkodni.

A pedagógusok módszereikben gyakran megjelennek a játékok, amelyek egy része mozgásos tevékenység. Beépülnek a foglalkozásokba, csökkentik a fáradság érzését, fejlesztik a tanulók mozgáskoordinációját, térérzékelését.

Egy foglalkozáson belül lehetőség van többletfeladatok elvégzése, legyen az akár gyakorló, akár az addigiakat kiegészítő további feladat. A többletfeladatok kiadásánál fontosnak szempont, hogy a tehetséges diák ne tanulja előre a tananyagot, hanem egy-egy témát mélyebben, más szempontok alapján, önállóan, esetleg sajátos módszerekkel stb. dolgozzon fel. A választási lehetőségek biztosítását az osztály vagy csoportkeretben zajló foglalkozásokon és azon kívül is az egyik legfontosabb teendőnknek tartjuk.

A kutatómunka első osztálytól kezdve fontos tehetséggondozó forma. Jellemzői: a tananyaghoz szorosabban vagy lazábban kapcsolódó témában rövidebb-hosszabb határidővel elvállalt anyaggyűjtés (otthon, iskolában, könyvtárban stb.); a végén valamilyen formában a többiek számára is hozzáférhetővé válik az eredmény (bemutató, prezentáció, kiselőadás, plakát stb.). Mélysége és az elvárt tartalmi és formai követelmények természetesen az évek során változnak.

Minden osztályban tartunk bontott, esetenként ún. sávos foglalkozásokat. A bontott foglalkozásokon két vagy több pedagógus foglalkozik egy osztállyal egy időben, az osztályt – gyakran képesség szerinti - csoportokra osztva. A sávos foglalkozáson egyszerre több osztály vehet részt oly módon, hogy az osztályokból a hasonló képességű (bár eltérő osztályfokú) tanulók vannak egy csoportban, és vagy az adott tantárgyi tartalomhoz kapcsolódó alapokat gyakorolják, vagy a tantárgyi tartalomhoz szorosan nem kötődő tehetséggondozáson vesznek részt. Eddigi gyakorlatunk során magyar, matematika és idegen nyelvi foglalkozásokat bontottunk vagy sávosítottunk ilyen módon, de a rendszerünk lehetőséget ad arra, hogy igény szerint ez más tantárggyal is megtegyük.

Az osztálykeretben szervezett mindennapos foglalkozásokon túl a foglalkozásaink rendszerén belül lehetősége van a tanulóknak kötelezően vagy szabadon választható szakkörön részt venni. Ez is a

tehetséggondozás egyik színtere lehet, hiszen a szakkörön lehetősége nyílik a tanulóknak a saját érdeklődésük mentén elmélyülni egy adott témában vagy módszerben.

Az egyéni vagy kiscsoportos felzárkóztató és/vagy fejlesztő foglalkozások kötelező foglalkozásként épülnek a diákok órarendjébe. Az érintett tanulók az osztályfoglalkozásból úgy lépnek ki, hogy az ott átadott ismereteket az felzárkóztató-fejlesztő foglalkozás kereteiben kapják meg.

A diákok egyéni képzését biztosítja munkájuk folyamatos szaktanári követése és a plusz konzultációs lehetőségek biztosítása is.

Az átlagtól nagyon elmaradó vagy azt nagyon meghaladó tudással, érdeklődéssel rendelkező tanulókkal egyéni tanulási szerződéseket kötünk. Ez biztosítja, hogy a foglalkozásokon képességeinek megfelelő ütemben haladjon a tananyag illetve az azt meghaladó területen.

Felzárkóztatás, fejlesztés és tehetséggondozás a kötelező foglalkozásokon kívül

Rendszeresen szervezünk osztályközi tehetséggondozó programokat egy témára vagy egy tantárgy témáira építve.

Bár a mindennapokban nem erősítjük a versengési hajlamot, minden évben népes csapattal veszünk részt különböző tantárgyi versenyeken. Rendszeresen járunk különböző kerületi vagy budapesti futóversenyekre. Részt vettünk már sakkversenyen.

Az ilyen programjaink minden esetben a diákok önként vállalására épül. Nemcsak a tehetséges tanulókat támogatjuk a részvételben. Örülünk, ha bárki szívesen kipróbálja magát egy ilyen tehetséggondozó programban, vagy versenyhelyzetben. Függetlenül az elért eredményektől, minden elvégzett feladatnak örülünk, és az örömünknek kifejezést találunk.

A felzárkóztatás, fejlesztés és tehetséggondozás egyéb színtereken

A diákjaink munkái folyamatosan láthatóak az osztályokban, pl. képzőművészeti alkotások, kultúrkörhöz kapcsolódó tárgyi eredmények, megírt versek, tárgyakból készült kompozíciók, terepasztalok, gyűjtemények stb. Ezek a munkák a dekoráció részei, de a Rogers Napok alkalmi tárlatvezetéseken tanulmányi feladatok is kapcsolódnak ezekhez a produktumokhoz.

Hasonló alapon működik az a programunk, amelyben egy-egy tanulót arra kérünk fel, hogy tartson előadást vagy akár előadás-sorozatot egy másik osztály éppen az általa jól ismert témához kötődő foglalkozásán. Gyakorlatunkban előfordult már, hogy egy hetedikes tanuló tartotta - természetesen pedagógusi koordinálás mellett - a természetismeret foglalkozások egy részét a másodikosok osztályában. De az is előfordult már, hogy egy harmadikos kislány tartott előadást - szintén a természetismerettel kapcsolatban - egy hatodikos osztályban.

Fontos módszertani újításunk az idő strukturálására az "elmenős programok" rendszere. Mivel azt gondoljuk, hogy a tanulás tevékenységeken keresztül ugyanolyan hatékony eredményeket hozhat, minden hónapban - időnként sűrűbben is - szervezünk a tananyaghoz kötődő iskolán kívüli programokat. Ezek a programok lehetőséget adnak a tehetséges tanulóknak egy-egy téma elmélyülésében, más szempontú átgondolásában. A felzárkóztatásra szorulók számára pedig azért segítség, mert tevékenységközpontúan és életszerűen találkoznak az adott témával, ami lehetőséget ad nekik arra, hogy olyan utakat találjanak a megértéshez, amelyre az iskolaépület adta kereteken belül nincs lehetőség.

Beilleszkedési és magatartási zavarokkal küzdő tanulók segítése

A beilleszkedési és magatartási zavar komplex jelenség, a személyiség problémája, amelyben értelmi, érzelmi és akarati tényezők ötvöződnek. A zavar létrejötte egy folyamat eredménye, amelynek kezdete többnyire az első óvodás-iskolás években és a családi háttérben keresendő. Általános feladatunk súlyos magatartási és beilleszkedési zavarral küzdő tanulóknál a szakértői bizottságokkal való kapcsolat felvétele, és szakvélemény kérése. A szakértői bizottságok pszichológusainak javaslatai alapján, pedagógiai módszerekkel a tanuló támogatása, osztályközösségbe történő visszaillesztése, és kapcsolatainak javítása osztály- és iskolatársaival a pszichológus és a fejlesztő pedagógusok közreműködésével.

A beilleszkedési zavarok okai lehetnek:

- pszichés zavarok állnak a probléma hátterében (önértékelési zavar, gyenge fékrendszer, konfliktuskezelési deficit, sérülékeny kudarctűrő képesség, tolerancia hiány, szabálytartás hiánya), illetve különböző kompenzációs mechanizmusok, mint projekció, elfojtás, agresszivitás, stb.;
- tanulási nehézségek váltják ki a problémát (percepció-dyslexia, dysgrafia, figyelem-hiperaktivitás, kommunikáció-autisztikus jelek, a szenzomotoros mozgás fejletlensége, csak szekunder jellegű memória);
- rossz vagy hiányos szocializáció okozza a problémát (túlzott engedékenység, szeretet- és figyelemhiány, túlzott elvárások stb.).

Iskolánk egyik alappillére az együttműködés. Ezért ha egy tanuló beilleszkedési nehézsége miatt a csoportra vagy az iskolánk szemléletéből adódó működésének bármely területére nézve veszélyt jelenthet, szakemberek bevonásával gondoljuk végig, hogy a fejlődése és az iskolánk szemléletéből adódó működés összeegyeztethető-e.

A fent említett okokból eredő problémák egy részére alkalmas már maga a személyközpontú légkör, amit iskolánkban létrehozunk. Bizonyos problémák esetén viszont kifejezetten bizonytalanságot okoz a tanulóban, ha nem külső keretekkel szabályozzuk az életét. Ilyen esetekben megfontolandó az iskolaváltás, hiszen sem a gyermek fejlődését, sem a számára biztonságos kereteket nem tudjuk biztosítani.

Az otthoni (tanulószobai) felkészüléshez előírt feladatok meghatározásának elvei és korlátjai

A házi feladatot elsősorban az önálló tanulás eszközeként alkalmazzuk a következő célok elérése érdekében:

- a tanulók tudásának elmélyítése;
- a tanulók teljesítménynövelése;
- a tanult tananyag gyakorlása és ismétlése;
- kutatások végzése saját érdeklődés szerint;
- felelősségérzet fejlesztése;
- idő- és munkaszervezés tanulása.

Mivel egész napos iskolarendszerben dolgozunk (az alsó tagozaton végig, a felső tagozaton is részben), házi feladatot az első két évfolyam során nem adunk. A házi feladatot, mint módszer és eszközt harmadik osztálytól tanítjuk a tanulóinknak. Eleinte hosszabb elkészítési időt biztosítunk a feladatokhoz, és csak fokozatosan jutunk el a mindennapos házi feladatig. A felső tagozaton már rendszeresen adunk házi feladatot.

A házi feladat adásánál figyelembe vesszük:

- a tanulók életkorát;
- a tanulók képességét;
- a tanulók érdeklődését;
- a tanulók órarendjét;
- az iskolai programokból adódó leterheltséget.

A házi feladatok ellenőrzésének, a hiányzó házi feladatok pótlásának rendszerét az érintett pedagógus határozza meg az adott foglalkozáshoz kapcsolódva.

Az önálló tanuláshoz az iskolai foglalkozásokon gyakoroltatjuk a különböző tanulási technikákat, útmutatást adunk a tanulás megtervezéséhez, időbeosztáshoz. A felső tagozaton ehhez speciális órakeretet is biztosítunk (tanulásmódszertan és projektrendszerű foglalkozások).

Szükség esetén tanulószobát biztosítunk a diákoknak, ahol zavartalanul tanulhatnak.

A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

Ha iskolaváltás vagy továbbtanulás miatt a szülő vagy tanuló a 7. évfolyamnál korábban kéri, hogy gyermekét félévkor és/vagy év végén osztályzattal minősítsük, és a szöveges értékelésünk alapján megajánlott osztályzatot nem fogadja el, a tanuló osztályozó vizsgát tehet. Ebben az esetben a szülő osztályozó vizsga iránti kérelmet nyújthat be az osztályfőnöknél vagy az érintett pedagógusnál, írásban is megerősítve. A tanév alatt beadott írásbeli kérelem beadását követően az iskolának 20 tanítási nap áll a rendelkezésére a vizsga megszervezésére. (Ez alatt a tanév elején a tanév rendjében kiírt tanítási napok értendőek. A tanév elején tanítási szünetnek kiírt napok nem számítanak tanítási napnak!) Amennyiben a szülő a nyári szünet ideje alatt kérelmezi az osztályozó vizsga megtartását, úgy azt legkésőbb június 30-ig jeleznie kell (írásban is). Az ilyen esetekben az osztályozó vizsga augusztus utolsó hetében kerül megtartásra.

Amennyiben a tanuló teljesítménye a hiányzások miatt a tanítási év közben nem volt értékelhető, és ezért a tanítási év végén nem minősíthető, a nevelőtestület engedélyezheti, hogy osztályozóvizsgát tegyen. A nevelőtestület az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha a tanuló igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a húsz kötelező foglalkozást, és az iskola eleget tett a jogszabályban meghatározott értesítési kötelezettségének.

Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye nem volt minősíthető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.

Ha már működő osztályaink egyikébe jelentkezik új tanuló, és őt a bizonyítványa alapján nem tudjuk évfolyamba sorolni, különbözeti vizsgát kell tennie, és ez alapján soroljuk évfolyamba.

Az osztályozó vagy különbözeti vizsga a kerettantervben meghatározott tantárgyak évfolyamonkénti követelményei azonosak a Helyi Tantervünkben megfogalmazott követelményekkel.

A tanulmányok alatti vizsgák eljárási szabályai:

- Az írásbeli vizsga időtartama – a szakvélemény alapján ettől eltérést lehetővé tevő esetek kivételével – tantárgyanként és évfolyamonként 45 perc, magyar nyelv és irodalom tantárgyból 60 perc lehet.
- Egy napon legfeljebb két írásbeli vizsgát lehet tenni.
- A szóbeli vizsgát az iskola szakos tanáraiból az igazgató által kijelölt vizsgabizottság előtt kell megtartani.

- A vizsgáról jegyzőkönyv készül, amelyet az iskola irattárában a jogszabályban meghatározott ideig kell őrizni.

Az iskolaváltás és a tanuló átvételének szabályai

Felvétel és átvétel más iskolából

Iskolánkba felvétel kérhető az első évfolyamra, illetve hely esetén átvétel kérhető a további évfolyamok során, akár tanév közben is.

A felvételt megelőzi egy alapos ismerkedési folyamat, amelynek célja a lehetőségekhez képest egymás kölcsönös megismerése. Ehhez személyes találkozókat biztosítunk a nyílt napjainkon, valamint egyéni megkeresések során (elsősorban az érintett osztály osztályfőnökeinek részvételével).

A felvételi kérelemhez a jelentkezők egy jelentkezési lapot adnak le, amelyre válaszul elküldjük nekik az ún. szülői kérdőívet. A szülői kérdőívben rákérdezünk a gyermek fejlődésére, a család nevelési szemléletére, eddigi óvodai-iskolai tapasztalataikra és elvárásaikra.

Az ismerkedés szerves része a gyermek megfigyelése csoportos helyzetben. Ez az óvodából érkező első osztályba jelentkezők esetén egy délelőtti ismerkedő-játék keretében zajlik, amelyen a foglalkozásokat a rogerses nagy diákok ajánlják fel a kicsiknek. Az ismerkedő-játék során figyeljük a gyerekek viselkedését, választásait, reakcióikat a nagyobb gyerekek kezdeményezéseire. Ezt egy érdemi megbeszélés követi, amelyen a részt vett nagy rogerses diákjaink is elmondják benyomásaikat. Célunk, hogy minden szempontból heterogén, csoportként együttműködni képes osztályokat hozzunk létre. Már működő osztályunkba történő átvételi kérelem esetén a jelentkező diák egy próbahetet tölt el az érintett osztályban. Ilyen esetekben kiemelt szempontunk, hogy a jelentkező a már működő adott csoportba beilleszthető legyen.

Az ismerkedés során elsősorban azt tekintjük meghatározónak, hogy a család egésze hogyan viszonyul szemléletünkhöz, pedagógiai elképzeléseinkhez. További szempontjaink: közösségben való mozgás, kapcsolatteremtés, együttműködésre való készség, figyelem és fegyelem-szabálytartás, korosztálynak megfelelő kognitív képességek, dönteni tudás, kitartás egy elvállalt feladatban. Szempontjaink a csoportok kialakításában: milyen lesz az osztály összetétele, ne legyen több egy-egy problémakörből annál, mint amennyi kezelhetőnek tűnik, illetve milyen típusú problémák együttese nem akadályozza működőképes csoport létrejöttét.

Az első osztály felvételében részt vesznek a leendő osztálytanító(k), az iskola pszichológusa, logopédusa, még egy-két tanító, köztük lehetőleg egy fejlesztő pedagógus, az intézményünk óvodájából legalább egy óvodapedagógus. Szükség esetén a bizottság konzultál az iskolaorvossal.

A már működő osztályokba történő felvételkor az ismerkedési folyamatban az adott osztály osztályfőnöke mellett az osztályba tanító pedagógusok vesznek részt, illetve szükség esetén az iskola pszichológusa, logopédusa vagy más pedagógus is.

A más iskolából érkező gyerekek beilleszkedését kiemelt figyelemmel segítjük. Elsődleges célunk, hogy az újonnan érkező a csoportban megtalálja a helyét és kapcsolódásait. Amíg ez megtörténik, szükség esetén a tanulásban türelmi időt is kaphat, vagyis az elvárásokat a beilleszkedésének folyamatához szabjuk. Ebben az időszakban az újonnan érkező sok egyéni segítséget kap az osztályfőnöktől és szükség esetén a többi pedagógustól. A gyerekeket is arra bíztatjuk, hogy segítsék az újonnan érkező beilleszkedését.

Előfordul, hogy az újonnan érkezőt szociális vagy tanulási szempontok alapján az eggyel lejjebbi évfolyamfokú csoportba tudjuk beilleszteni. Ilyenkor ezt jelezzük a szülők felé, és ha nincs adminisztrációs vagy egyéb akadálya, a gyereket az alsóbb évfolyamra vesszük fel.

Amennyiben a jelentkezőt a bizonyítványa alapján nem tudjuk évfolyamba sorolni, a tanuló különbözeti vizsgát tesz, és ez alapján soroljuk évfolyamba. A különbözeti vizsga szabályozását A tanulmányok alatti vizsgák szabályai című fejezet tartalmazza.

A felvételről a szakmai Műhely tagjai döntenek, vitás kérdésekben a leendő tanítók szava a meghatározó.

Sajátos nevelési igényű gyermek felvétele

Osztályainkba korlátozott számban integrálásra alkalmas sajátos nevelési igényű gyermekeket is felveszünk. Ilyen esetekben fontos, hogy érzékelhető legyen számunkra, hogy a szülők mennyit tudnak a gyerek problémájáról, illetve mennyire hajlandók azt elfogadni és ez ügyben velünk és más szakemberekkel kooperálni. Mit várnak el az iskolától, ez teljesíthetőnek tűnik-e a tanítók számára.

Nem tudunk elvállalni olyan gyereket, aki egymaga leköt egy pedagógust egész nap, azaz nem tud csoportban dolgozni és fejlődni. Ennek tünete lehet pl. koncentrációs, értelmi, érzékszervi vagy pszichés probléma vagy ezek halmozottan.

Nem vállalunk szétszórt-túl aktív-hiperaktív és/vagy rombolóan nem együttműködő gyerekeket. Tapasztalatink szerint a mi felelősséget elváró, tágabb kereteket adó életünkben nagyon felerősödhetnek ezek a jellemzők és a csoportot is, az egyént is szétzilálhatják.

Osztálylétszám

A Rogers Iskolában kis létszámú osztályokkal dolgozunk. Ez azt jelenti, hogy egy osztályba a maximálisan felvehető gyerekek létszáma 25 fő. Ezt meghaladni kizárólag nagyon indokolt esetben szabad. Az eset indokoltságáról a szakmai Műhely dönt.

Szakmai tapasztalataink azt mutatják, hogy legalább 14 gyerek szükséges ahhoz, hogy egy osztály csoportként tudjon működni. Szükség esetén ennél kevesebb létszámú tanulóval is indítunk osztályt, de az ilyen eseteket – és aktuálisan minimum létszám meghatározását - a szakmai Műhely és az igazgató együttesen mérlegeli.

Magasabb évfolyamra lépés

A tanuló magasabb évfolyamra léphet, ha tantárgyi tartalmak tekintetében tudja a kerettanterv, továbbá saját Helyi Tantervünk szerinti továbblépési feltételek által meghatározott tudásanyagot és rendelkezik az ott felsorolt készségekkel.

Iskolánk egyik alapgondolata az egyéni tempó szerinti haladás lehető legnagyobb mértékű segítése, valamint a közösségben rejlő erő és összetartozás kiaknázása. Éppen ezért célunk, hogy a kevésbé sikeresen haladók (tanulási problémákkal küzdő tanulók) is együtt folytathassák tanulmányaikat eredeti csoportjukkal. Ez a helyzet komoly szervezést és tanerő ellátottságot igényel.

Az iskola ilyen természetű vállalást csak akkor tesz,

- ha az iskola szakember ellátottsága biztosítja a diákok számára szükséges fejlesztő foglalkozásokat;

- ha a diák egyébként betartja az iskola és az osztály szabályait és konstruktív módon, minden tőle telhetőt megtesz az együttműködés érdekében mind társaival, mind a pedagógusokkal;
- ha a szülő is megtesz minden, a pedagógusokkal egyeztetett lépést a gyermeke optimális fejlődése érdekében.

A tantervben jelzett kimeneti pontokon egy belső bizottság dönt a tanuló további elhelyezését és a felzárkózás határidejét illetően. A bizottság tagjai: a tanuló osztályfőnöke, egy-két érintett pedagógusa, logopédus (ha szükséges).

Minden esetben szükséges a diák tudásának és lehetőségeinek mérése, majd egy tanév után ennek kontrollja. Ha a kontroll nem kellő fejlődést mutat, a kérdés újra tárgyalásra kerül. Az osztályával együtt haladó diák csak akkor kaphat osztályfokozatának megfelelő év végi bizonyítványt, ha behozta elmaradását.

Távozás az iskolánkból

A diákjaink elsődlegesen a kimeneti pontokon (középiskolába lépés) távoznak az iskolánkból.

Amennyiben más okok miatt a képzés közben valaki át szeretne iratkozni más általános iskolába, és ezt időben jelzi és kéri, az „Értékelésünk” című fejezetben részletezettek szerint az átlépést segíteni tudjuk.

Diák elbocsájtásának többféle oka és folyamata lehet. A fegyelmi okok miatt az iskola elbocsáthatja a tanulót a SZMSZ-ben foglaltak szerint.

Ha a képzésünk folyamata közben a pedagógusaink úgy látják egy diákról, hogy nem jó neki ez az iskola (sajátosságaink miatt a diák nem tud nálunk megfelelően fejlődni), vagy ha a pedagógusok úgy látják, hogy nem tudnak vele dolgozni (pl. együttműködési problémák miatt), akkor problémájukat felvetik a szülők és a tantestület felé egyaránt. Ilyen esetekben a szakmai Műhely segít a probléma feltárásában és megoldásában. Amennyiben a probléma nem kerül megoldásra egy kijelölt időszak végéig, a nevelőtestület dönthet a diák elbocsátásáról.

Közös megegyezés esetén, az iskola segíthet az új iskola megkeresésében.

Pedagógusok a Rogers Iskolában

A pedagógusok feladatai

A Rogers Iskola pedagógusai sokoldalúan képzett, a rogersi szemlélet iránt elkötelezett, komoly szakmai motiváltsággal rendelkező pedagógusok, akik azon munkálkodnak, hogy a gyerekek önálló, kreatív, együttműködő, szabadon gondolkodó személyiséggé váljanak. Munkájukat a munkaköri leírásban foglaltak keretein belül az iskolai tantárgyfelosztáson meghatározott munkarend alapján végzik.

Pedagógusaink kiemelt feladatai a szemléletünk képviseletében:

- hitelesen jelen lenni az iskolai élet minden területén;
- szemléletünket és közös szabályainkat mindig minden esetben képviselni;
- törekedni arra, hogy a tanulók a szabályokat értsék és betartsák;
- a Műhelyen és más szakmai egyeztető fórumainkon aktívan részt venni;
- problémáját a megfelelő fórumon jelezni, szükség esetén segítséget kérni.

Pedagógusaink kiemelt feladatai a szaktárgyi fókuszú foglalkozások során:

- a foglalkozásokra rendszeresen felkészülni;
- törekedni arra, hogy a tanítási-tanulási folyamat a tanulók belső motiváltságára épüljön;
- hangsúlyt helyezni a tanulók bevonására a tanítási folyamat során;
- a foglalkozásokat a tanulók adottságainak, haladási tempójának megfelelően differenciáltan szervezni;
- minden foglalkozáson képviselni a személyközpontú értékeket;
- törekedni a szociális kompetenciák fejlesztésre is;
- a saját tantárgyhoz és a tanulásmódszertanhoz kapcsolódóan folyamatosan továbbképződni;
- az iskolába érkező vendégeknek szükség esetén bemutató foglalkozást tartani.

Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnökök feladatai

A Rogers Iskolában az osztályfőnök szerepe hangsúlyosabb a hagyományos értelmében használt osztályfőnöki szerepnél.

Az osztályfőnökök kiemelt feladatai a Rogers Iskolában:

- kommunikáció és konfliktuskezelés tanítsa;
- az osztályban zajló megbeszélések facilitálása;
- az osztályban zajló konfliktusok megoldásának mediálása;
- az osztály céltudatos csapatépítése;
- érzékeny figyelemmel követni az osztályban zajló eseményeket, szükség esetén azokba beavatkozni;
- érzékeny figyelemmel követni a tanulókat érdeklő kérdéseket, témákat, és segíteni azt, hogy ezek lehetőség szerint megjelenhessenek az iskolai életben;
- az osztállyal együtt részvétel az ünnepeken és az elmenős programokon;
- az osztályba járó tanulók képviselete a Műhelyen, illetve a Műhely közösségének a képviselete az osztályban;
- a szülőkkel őszinte, valódi kapcsolat kiépítése;
- a szülőkkel rendszeres, gyakori kapcsolattartás;
- aktív részvétel a jelentkező tanulók és családjaik megismerésében;
- aktív részvétel az ünnepek, a témanapok és egyéb különleges napok szervezésében és megtartásban;
- az iskolába érkező vendégekkel szükség esetén beszélgetni;
- szükség esetén külsős szakmai fórumokon az iskolánkat képviselni.

Pedagógus szerepek betöltésének kritériumai

Mivel a szociális kompetencia fejlesztése az iskolai élet minden területén kiemelten fontos terület a számunkra, a pedagógusok felé elvárás, hogy ezt képesek legyenek a tanítás folyamatába beépíteni. A szociális kompetenciák fejlesztése a gyermekkor és serdülőkor életkori sajátosságainak megfelelően erősen függ az értéket közvetítő személytől, személyektől, valamint a személyek – jelen esetben kiemelten a pedagógus és a diák – kapcsolatától. A pedagógusaink a diákokkal kiépített kapcsolatukat is a pedagógiai folyamatok fejlesztő eszközeként képesek használni, ezért fontosak azok a lehetőségek, amelyek a már kialakult kapcsolatok megtartását segítik. A sajátos csoportszervezési, módszertani megoldások, a projektjellegű munkák, ismeretanyag-feldolgozások, kooperatív munkaformák a tanártól elvárják a facilitátor szemléletű jelenlétet. Iskolánkban a tanítás során kiemelten fontos a pedagógus komplex, interdiszciplináris és problémaközpontú megközelítési képessége. Pedagógusaink felé elvárás, hogy az információk a tudományágak rendszerében történő rögzítése mellett az iskolai környezet megteremtőjeként lehetőséget adjanak a tanulóknak a folyamatos aktív jelenlétre. Mivel iskolánkban hangsúlyos szerepe van az osztályfőnököknek, akiknek feladata a normák átadásán túl minden tekintetben átlátni, követni, irányítani és segíteni a diákok

egyéni és csoportos fejlődését, ezért fontos, hogy a tanulók a lehető legtöbb időt tölthessék az osztályfőnökükkel.

Mindezek miatt kiemelten fontos, hogy minden pedagógus alaposan megismerje és azonosuljon iskolánk szemléletével és alapelveivel, továbbá magas fokú szakmai kompetenciával, alapvégzettségén kívül sajátos pedagógiai és módszertani ismeretekkel, végzettséggel, tapasztalattal rendelkezzen.

Pedagógus alkalmazásának feltételei

A személyközpontú pedagógusok a tanulók szociális kompetenciáit magas szinten képesek fejleszteni. Iskolánkban elvárjuk pedagógusainktól az alapelveink és szemléletünk mindenkori képviseletét. Előtérbe helyezzük pedagógusaink környezetteremtő és facilitátori attitűdjét, valamint az alternatív pedagógiai tapasztalatokat. Ezért a köznevelési törvény 3. számú mellékletétől eltérő módon is alkalmazunk pedagógusokat, amennyiben az alkalmazott rendelkezik pedagógiai szakképesítéssel, valamint a továbbiakban részletezett végzettséggel vagy tapasztalattal.

Elfogadott pedagógus szakképesítések

A Rogers Iskolában az alsó tagozaton tanítói munkakörben alkalmazható bármely szakos tanár vagy gyógypedagógus is, ha az megfelel az alábbi követelmények mindegyikének (együttes feltétel):

- az osztályban egy másik tanító is a tanulók foglalkozásainak legalább 50%-ában jelen van;
- a másik tanító a tanárral minimum heti 4 tanórát közösen tart;
- a tanító a tanárt folyamatosan mentorálja;
- a tanár a Pedagógiai Programunkban meghatározott módszertani, alternatív pedagógiai vagy szociális kompetenciafejlesztés-központú végzettségek valamelyikével rendelkezik;
- a tanár alkalmasságát az iskolánk szakmai Műhelye megvizsgálta, és őt a feladat ellátására szakmailag alkalmasnak találta.

A Rogers Iskolában felső tagozat bármilyen tanári munkakörben alkalmazható tanító vagy gyógypedagógus is, ha az megfelel az alábbi követelmények mindegyikének (együttes feltétel):

- a tanító vagy gyógypedagógus az érintett osztálynak az alsó tagozaton az adott tantárgyi területet minimum negyedik osztálytól tanította vagy – az eddigi eltérési engedélyeknek megfelelően - tapasztalattal rendelkezik az adott tantárgy felső tagozaton való tanításában;
- a tanító vagy gyógypedagógus az iskola szakmai Műhelyének legalább 2 éve aktív tagja;
- a tanító vagy gyógypedagógus a Pedagógiai Programunkban meghatározott módszertani, alternatív pedagógiai vagy szociális kompetenciafejlesztés-központú végzettségek valamelyikével rendelkezik;
- a tanító vagy gyógypedagógus szaktanári munkáját egy, a tantárgynak a köznevelési törvény 3. számú melléklete szerint megfelelő végzettséggel rendelkező tanár felügyeli*;
- a tanító vagy gyógypedagógus alkalmasságát az iskolánk szakmai Műhelye megvizsgálta, és őt a feladat ellátására szakmailag alkalmasnak találta.

*A szaktantárgy szaktanári felügyelete azt jelenti, hogy a köznevelési törvény 3. számú melléklete szerint megfelelő végzettséggel rendelkező tanár az adott pedagógust az SZMSZ-ben előírtak szerint mentorálja, továbbá a tanulók haladását ellenőrzi. Az ellenőrzés során tanévenként legalább két érintett tanórán hospitál, a témazáró dolgozatok összeállításában és a kiértékelésben részt vesz, valamint tanévenként legalább egyszer részt vesz a diákok szóbeli beszámolóján, bemutatóján.

A pedagógusok felvételének lépései

A Rogers Iskola testületében igen kicsi a fluktuáció. Új kolléga felvétele esetében – ahogy azt a tanulók felvételénél is tesszük – az egymás maximális megismerésére törekszünk. Ennek a célnak az érdekében a kollégák felvételénél a következő lépéseket követjük:

- önéletrajzok bekérése (az önéletrajzokat a nevelőtestületből mindenki olvashatja, arra reagálhat);
- beszélgetés a jelentkezőkkel (lehetőleg egyszerre több jelentkezővel, több belsős kolléga jelenlétében);
- a jelentkezők hospitálása az iskolában;
- a jelentkezők bemutató foglalkozást tartanak (a foglalkozás után közös beszélgetés zajlik).

A pedagógusok továbbképzésének rendszere

Az iskolánk munkaformájából adódóan követelmény a pedagógusokkal szemben a folyamatos továbbképzés és önképzés. Az teljes nevelőtestület hetente részt vesz a szakmai Műhelyünkön, amely az önképzés, szakmai témájú ismeretek bemutatása és a közös gondolkodás színtere is. A tanévenként öt alkalommal tartott nevelőtestületi találkozóknak szintén szerves része a közös továbbképzés. Ezek közül egy minden évben legalább egy teljes napon át tartó tematikus tréning. A hospitálásokon és a Szempár nevű programunkon lehetősége van a pedagógusoknak egymás tapasztalataiból és közvetlenül egymástól tanulni.

A közös képzéseken túl az önképzés, önművelés biztosítja a kompetencia alapú oktatás mélyebb szintű, értékeken alapuló elsajátítását. Az évről-évre változó kultúrkörök, az időszakonként változó tartalmú szakkörök, projektrendszerű foglalkozások, programok miatt különféle szemléletünkhöz, módszertanunkhoz és témáinkhoz illeszkedő kurzus, tanfolyam elvégzését is támogatjuk.

Pedagógusainknak önkéntes részvétellel szemléletünkhöz közeli képzéseket is ajánlunk (Gordon tanfolyam, mentálhigiénés, konfliktuskezelési kiképző tanfolyamok stb.).

AZ ISKOLA HELYI TANTERVE

A választott kerettanterv megnevezése

A Pedagógiai Programunk „A szociális kompetenciák fejlesztésére épülő alternatív, alapfokú kerettanterv általános iskolai intézmények számára” elnevezésű, 2013-ban 25860-1/2013/KOIR határozatszámmal miniszteri engedélyt kapott alternatív kerettanterv átdolgozása a 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozókhoz képest definiált („Kerettanterv az általános iskola 1–4. évfolyamára”, „Kerettanterv az általános iskola 5–8. évfolyamára”) egyedi megoldásokat alkalmazó iskolánk számára.

A NAT-ban meghatározott pedagógiai feladatok megvalósításának részletes szabályozása

Erkölcsi nevelés

A Rogers Iskolában az erkölcsi nevelés fő színtere maga az együttélés és a közösségi lét. A tanulók aktív bevonása az iskolai élet minden területén; a felelősség megosztása; a belső érintettség kialakítása és megtartása; a mások iránti tisztelet, elfogadás és tolerancia; a szociális kompetenciák fejlesztése; az önmegvalósítás a mások tiszteletben tartásával és a közösségi élet megvalósításával – mind-mind az erkölcsi nevelés megjelenési formái.

Színterei: a teljes iskolai élet, kiemelten a szociális kompetenciát fejlesztő foglalkozások.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Célunk, hogy a tanulóink ismerjék meg a kultúránk értékeit és gyökereit. Ez a cél vezérelte a kultúrkör nevezetű foglalkozásunk kidolgozását. Ezen a foglalkozáson kívül a szaktárgyi fókuszú foglalkozásokon is hangsúlyt fektetünk a magyar vonatkozású témák feldolgozására. A nemzeti ünnepek és megemlékezések során arra törekszünk, hogy a tanulóink számára érthetővé és megélhetővé tegyük a történelmi eseményeket.

Színterei: a tananyag tematikáját feldolgozó foglalkozások (kiemelten: kultúrkör, történelem, magyar nyelv és irodalom, ének-zene), ünnepek, megemlékezések.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A teljes iskolai életünk a tanulók aktív részvételére épül. A célunk, hogy a működésünk minden területén konszenzusos döntések szülessenek, minden érintett bevonásával, továbbá hogy a döntések nyomán mindenki felelősséggel vegyen részt közös életünkben. Azt gondoljuk, ezzel a működéssel tehetjük a legtöbbet azért, hogy felelős állampolgárokat neveljük.

Színterei: a teljes iskolai élet, kiemelten a szociális kompetenciát fejlesztő foglalkozások.

Önismeret és társas kultúra fejlesztése

A iskolánk fő irányultsága ez a terület, amely a szociális kompetenciák fejlesztésében jelenik meg. Célunk, hogy a tanulóink képesek legyenek megteremteni az önmegvalósítás és a békés együttélés harmóniáját.

Színterei: a teljes iskolai élet, kiemelten a szociális kompetenciát fejlesztő foglalkozások.

Családi életre nevelés

A foglalkozásokon megjelenő, családi élet kérdéseit érintő témákon túl a családi életre való nevelés egyik legfontosabb elemének tekintjük a tanulóink családjainak bevonását iskolai életünkbe. Ebbe beleértjük a családok magas szintű tájékoztatását, a számos nekik felkínált programban való részvétel lehetőségét, és az általuk behozott ötletek lehetőség szerinti megvalósítását is. A családi életre nevelés másik fontos eleme az együttélésünk, amelyben minden résztvevő partnerként vesz részt, ezzel adva mintát az egyenrangú családtagok együttélésére. Az osztályonként együttdolgozó két osztályfőnök szintén segíti a kétszülős családmodell erősítését (szülő-szerep).

Színterei: a tananyag tematikáját feldolgozó foglalkozások (kiemelten: környezetismeret, kultúrkör, magyar nyelv és irodalom, szociális kompetenciát fejlesztő foglalkozások), ünnepek, kirándulások, tematikus napok, közösségi fórumok.

A testi és lelki egészségre nevelés

Ahogy az Egészségnevelési és környezeti nevelési programunkban részletezzük, azt gondoljuk, hogy a lelki egészség és a környezetünkkel való harmonikus együttélés megteremtése az alapja a teljes egészségnek. Ezért ennek megteremtésére törekszünk, mind nevelési gyakorlatunkkal, mind az ezt a területet magába foglaló ismeretek átadásában.

Színterei: a tananyag tematikáját feldolgozó foglalkozások, beszélgetések (kiemelten a szociális kompetenciát fejlesztő foglalkozások).

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Ez a fejlesztési terület szintén hangsúlyosan jelen van az iskolai életünk minden területén azáltal, hogy a közösségi életünk felelősségét is megosztjuk a diákokkal.

Színterei: a teljes iskolai élet, kiemelten a szociális kompetenciát fejlesztő foglalkozások.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A fenntarthatóság és környezettudatosság területein arra az ökológiai szemléletre építünk, amely szerint az ember a környezetével harmóniában élni tudó lény. Erre a harmóniára törekszünk az iskolai élet minden terültén.

Színterei: a teljes iskolai élet, kiemelten a természettudományos foglalkozások és tematikus napok, művészeti foglalkozások.

Pályaorientáció

Az általános iskolás korosztály számára két elemmel tudjuk ezt a területet fejleszteni: az egyik az önismeret, ami a pályaválasztás szempontjából egy nagyon fontos kompetencia; a másik a különböző felnőtt-életi minták és szakmák bemutatása. Ez utóbbit elsősorban a valós élet példáival, a körülöttünk élők (pl. iskolai dolgozók, szülők, rokonok) célzott bemutatásával, megismertetésével tesszük.

Színterei: a tananyag tematikáját feldolgozó foglalkozások, beszélgetések, kiemelten a szociális kompetenciát fejlesztő foglalkozások. egésznapos

Gazdasági és pénzügyi nevelés

Arra törekszünk, hogy a tanulók osztálykeretben és a teljes iskolai élet során is olyan valós helyzetekkel találkozzanak, amely a gazdasági és pénzügyi nevelésüket szolgálja.

Színterei: a tananyag tematikáját feldolgozó foglalkozások (kiemelten: kultúrkör, történelem, matematika), iskolai piacok és vásárok, tematikus napok, külsős programok.

Médiatudatosságra nevelés

Arra törekszünk, hogy a tanulók osztálykeretben és teljes iskolai szinten is olyan valós helyzetekkel találkozzanak, amely a médiatudatosságra való nevelésüket szolgálja.

Színterei: a tananyag tematikáját feldolgozó foglalkozások (kiemelten: magyar nyelv és irodalom, művészeti foglalkozások), ünnepek, tematikus napok, külsős programok.

A tanulás tanítása

Minden foglalkozás céljának és pedagógus feladatának tekintjük azt, hogy a tanulókat felkészítsék az önálló tanulásra, saját tanulási stratégiájuk kialakításra. A diákok aktív bevonása a tanítási folyamatba is többek között ezt a célt szolgálja.

Színterei: a tananyag tematikáját feldolgozó foglalkozások (kiemelten: tanulásmódszertan), önálló projektek.

Egységesség és differenciálás, módszertani alapelvek

Az iskolánkban folyó nevelési-oktatási folyamat egységessége és differenciáltsága megfelel a NAT-ban foglaltaknak, kiemelt hangsúlyt helyezve az iskolák átjárhatóságára az iskolán belüli differenciálás lehetőségének maximális kihasználásával.

Az egységesség tekintetében különösen fontosnak tartjuk, hogy bár a nevelő-oktató munka nem csak a hagyományos pedagógiai módszerekkel zajlik, a tanulók számára a magyar köznevelési rendszeren belüli átjárhatóság minden tekintetben biztosított legyen.

A beiratkozott tanulóink számára a beilleszkedést a pedagógusok – a többi tanuló aktív bevonásával – hatékony módszerekkel segítik. A beilleszkedési folyamat során kiemelt szerepe van az iskolai szabályrendszer megismertetésének.

A kimeneti pont előtt (a nyolcadik évfolyam végét megelőzően) kiiratkozó tanulók segítésére vállaljuk, hogy amennyiben a szülő iskolaváltási szándékát a kiírattatás előtt legalább három hónappal jelzi, a tanulót a kerettanterv tartalmát tekintetbe véve a váltásra felkészítjük. A felkészítésnek része a hagyományos iskolai környezetről és kapcsolati rendszerről való tájékoztatás, továbbá – ha a tanuló az eltérő nevelési-oktatási program miatt valamely tantárgy tartalmát tekintve lassabb ütemben halad –, a tantárgyi (és iskolai foglalkozások követelményeiből való) felkészítés is.

Iskolánk csoportjaiban a differenciálás fokozottan érvényesül mind módszertani szempontból, mind a tananyag tematikájának kialakításában. A pedagógusaink a differenciálás szempontjai során figyelembe veszik az adott csoport tanulóinak képességeit – beleértve azt a célt, hogy az integrált tanulókat lehetőleg csoportban fejlesszék –, és az iskolánk alapelveinek megfelelően a tanulók érdeklődését, motiváltságát és választásait. Iskolánkban a differenciálás révén a tanulóknak lehetőségük van arra, hogy bizonyos meghatározott – szabályzatba vagy egyéni szerződésbe foglalt – keretek között a követelmények teljesítésének idejét megváltoztassák (tehetség esetén ez lehet rövidebb is). Ezt az eltérést iskolaváltás esetén a fentiekben részletezett felzárkóztatási programmal ellensúlyozzuk.

Eredményes tanulás segítése

Tanulási környezet

Rogers szerint az ember a változásra, növekedésre törekszik, Ahhoz, hogy a fejlődés megtörténjen, olyan biztonságos környezetre van szükség, amely ezt képes elősegíteni. Ezt a környezetet maguk az emberek teremtik meg azzal, hogy egymás felé empátiával, feltételhez nem kötött pozitív odafordulással, hitelesen, nyíltan kommunikálva, bizalommal fordulnak.

A tárgyi környezet kialakításában arra törekszünk, hogy a sajátos tanulásszervezési eljárások alkalmazásához a berendezések rugalmasan és gyorsan átalakíthatók legyenek. Emellett fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek otthonosan érezzék magukat, ezért a termekben nem-hagyományos iskolai bútorok is vannak (szőnyeg, fotel, kanapé), illetve a gyerekeket bevonjuk a terem berendezésébe és a környezet kialakításába. A falakt mindenhol a gyerekek alkotásai díszítik.

Egyénre szabott tanulási lehetőségek

A gyerekek alapos megismerése után, differenciáló módszertani technikák felhasználásával teremtjük meg annak a lehetőségét, hogy a különböző érdeklődésű és képességű diákok egyazon időben különbözőképpen tanulhassanak. Az elsajátítás módjában, tempójában igyekszünk a tanulók egyéniségéhez alkalmazkodni. A diákoknak a tanulás folyamatában számos lehetőségük van a választásra, így saját maguk is alakítóivá válnak egyéni tanulási útjuknak.

Képesség-kibontakoztatás támogatása

Azt gondoljuk, hogy iskolánk egész működése a gyerekek képességinek kibontakoztatását támogatja. A NAT kifejezetten az értékelést fontosságát fejti ki a képesség-kibontakoztatás tekintetében: erről mi az Értékelési rendszerünk című fejezetben írunk részletesebben.

Etika tantárgy oktatása, hitoktatás

Az etika oktatása a tanulók az iskolai élet egészébe való aktív bevonásával és a szociális kompetenciákat fejlesztő foglalkozásokon történik. Ennek indoklása részletesen Az iskolánk Pedagógiai Programjának Életszerű helyzetek, mint a tanulás eszközei című fejezetében olvasható.

Iskolánk alapvető igénye a világnézeti semlegesség, de igény szerint biztosítjuk a hitoktatást az adott felekezet hitoktatójának bevonásával.

Egésznapos iskola

Iskolánk egész napos iskola abban a tekintetben, hogy a különböző tevékenységeket a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezzük meg. (Az alsó tagozaton minden nap, a felső tagozaton egyes napokon az adott osztály igényeihez igazítva.) Az egyes tanítási napok szervezése viszont eltér a hagyományos rendszerű egész napos iskoláktól abban, hogy a tanulók iskolában vagy iskolai programon töltendő teljes időkeretében olyan, céljaik és feladatuk tekintetében komplex foglalkozások zajlanak, amelyek egyaránt tartalmazzák a tanórák keretére meghatározott, alapóraszámban megjelenő tanulási területekkel való foglalkozást (tanítás idő), valamint a köznevelési törvény által az egyéb foglalkozások alatt definiált pedagógiai tartalmú foglalkozásokat (értsd: szociális kompetenciát fejlesztő foglalkozások, önállóan végzendő házi feladat-jellegű munkák, szabadidős, sport és művészeti tevékenységek).

Természettudományos nevelés

Iskolánk célja, hogy a tanulóink a világot egészként éljék meg. További célunk az ökológiai szemlélet kialakítása, fejlesztése. Ezért a természettudományos szemlélet átszövi a teljes életünket (részletesen: Egészségnevelési és környezeti nevelési programunk). Célunk elérése érdekében a természettudományos tárgyakat komplexen tanítjuk.

Mindennapos testnevelés

A mindennapos testnevelést heti három testnevelés-foglalkozás és két úszás keretében tartjuk meg. Ezek a kötelező foglalkozások a jogszabályban meghatározott módon válthatóak ki.

Mindennapos művészeti nevelés

Az alsó tagozaton megjelenő mindennapos művészeti nevelést biztosítjuk a magyar nyelv és irodalomban megjelenő művészeti eszközök és módszerek használatával, a kultúrkörben megjelenő művészeti tartalommal tartott vizuális neveléssel és szakköri foglalkozásokkal.

Idegennyelv oktatás

A tanulóink iskolánkban első osztálytól tanulnak angolul. Az angol tanításról részletesen a Foglalkozásaink tematikái és követelményei című fejezetben írunk.

Iskolakönyvtári tanórai foglalkozások

Az iskolakönyvtár egyik alapfeladata az intézmény pedagógiai programja szerinti tanórai foglalkozások tartása.
Az iskolai könyvtárunk közreműködik a könyvtárbemutató, könyvtárismertető és a könyvtárhasználatra épülő tanítási órák kialakításában, előkészítésében.
A könyvtárszoba folyamatosan nyitva tart, azt a tanulók bármikor látogathatják. Kivételt képeznek ez alól azok az időszakok, amikor a helyiségben foglalkozás zajlik. A könyvtárszoba a foglalkozások ideje alatt könyvtári órák megtartására vagy csoportbontások helyszínéül használható.
Az iskolakönyvtári foglalkozásokat a tanárok a saját tanmenetükben ütemezik.
A könyvtár használatii és működési rendjét az iskolai SZMSZ melléklete szabályozza.

További feladatok

További, a NAT-ban meghatározott feladatokat a foglalkozások leírásánál részletezzük.

„Tantárgyi" struktúra és óraszámok

Definíciónk szerint a foglalkozás olyan – a pedagógus által irányított, előre tervezett, strukturált, a fejlesztési célok megvalósítása érekében zajló – oktatásszervezési forma, ahol a tantárgyi tartalmak oktatása és ezek elsajátítása, begyakorlása, valamint a szociális kompetenciák fejlesztése egyszerre zajlik, és esetenként, a gyerekek aktuális igényeihez igazodva mindez kiegészül szabadidős tevékenységekkel is. Minden foglalkozásnak van egy kiemelt fókusza, amely illeszkedik a NAT egyes tanulási területeihez vagy a szociális kompetencia fejlesztésének céljaihoz. A foglalkozások elnevezései ezeket a fókuszokat határozzák meg, és ilyen értelemben bizonyos esetekben teljesen megfeleltethetőek a NAT-ban és a kerettantervben meghatározott tantárgyi elnevezéseknek, más esetekben a NAT-ban megfogalmazott tantárgyak közül többhöz tartozó tartalmi elemet is komplex módon magukba foglalnak, illetve a foglalkozás elnevezése célzottan szociális kompetencia fejlesztő foglalkozásra is utalhat.

A **szociális kompetenciák fejlesztését központba helyező foglalkozások** lefedik a NAT és a kerettanterv etika tantárgyának tematikáját, az osztályfőnöki órák feladatait valamint az ezekkel összefüggő NAT által meghatározott egyéb kompetenciák fejlesztését is.

Az átjárhatóság érdekében vállaljuk a NAT-ban és a kerettantervben kiadott tananyag megtanítását, vagyis a kötelező foglalkozások tananyagtartalmának részletezése tartalmilag megfelel ezen kerettantervben foglaltaknak: oktatjuk a törzsanyagokat, a tevékenységeket és fogalmakat, fókuszálunk a fejlesztési követelményekre és a kerettantervben meghatározott tanulási eredményekre. A foglalkozásokhoz illetve a tantárgyakhoz kapcsolódó nevelési/fejlesztési céljaik, fejlesztési követelményeik ennek megfelelnek, de az ehhez rendelt elvárásokat és kötelező óraszámokat a négyéves ciklus egészében (alsó tagozat, felső tagozat) megjelenő viszonyításnak tekintjük. Ezek mellé az elvárások mellé a saját magunk által kidolgozott évenkénti elvárásokat rendeljük. Ehhez igazítva kerettanterv négy évre vonatkozó óraszámait az egyes tagozathoz tartozó négy év alatt vállaljuk teljesíteni, és ezt bővítjük a saját céljaik és feladataik hatékony elvégezése érdekében.

„Tantárgyi" struktúra: foglalkozásaink a kerettantervi tantárgyak tükrében

A táblázat magába foglalja a NAT által meghatározott **tantárgyi órá**kat és az egésznapos iskola keretei között megszervezett *foglalkozás*okat.

1-4. évfolyam

Iskolánk foglalkozásainak megnevezése	**A foglalkozás fő fókusza**	**A fő fókusz mellett megjelenő tartalmak a NAT-ban megfogalmazott tanulási területek (tantárgyak) megnevezésével**
Magyar nyelvi kultúra és kommunikáció	Magyar nyelv és irodalom	Digitális kultúra Etika
Matematika és gondolkodásfejlesztés	Matematika	Digitális kultúra
Élő idegen nyelv - angol	Élő idegen nyelv -angol	Digitális kultúra Etika
Környezetünk	Környezetismeret	Digitális kultúra Etika
Ének-zene	Ének-zene	Ének-zene
Vizuális nevelés és tárgykultúra	Vizuális kultúra	Technika és tervezés
Testnevelés	Testnevelés	Digitális kultúra
Beszélgetőkör	Szociális kompetencia fejlesztése	Magyar nyelv és irodalom Technika és tervezés Környezetismeret Etika Állampolgári ismeretek Hon- és népismeret
Kultúrkör	Szociális kompetencia fejlesztése - komplex foglalkozás	Magyar nyelv és irodalom Testnevelés Hon- és népismeret Ének-zene

		Etika Dráma és színház
Reggeli kör	Szociális kompetencia fejlesztése - komplex foglalkozás	Magyar nyelv és irodalom Technika és tervezés Környezetismeret Etika Állampolgári ismeretek Hon- és népismeret
Csoportjáték	Szociális kompetencia fejlesztése	Digitális kultúra Etika
Szakkör	Készségfejlesztés és a szociális kompetencia fejlesztése	Technika és tervezés Ének-zene
Elmenős	Szociális kompetencia fejlesztése	Testnevelés Ének-zene Digitális kultúra Etika Környezetismeret Technika és tervezés Fizika Biológia
Témanap	Szociális kompetencia fejlesztése - komplex foglalkozás	Etika Ének-zene Technika és tervezés Digitális kultúra Testnevelés
Ünnep	Szociális kompetencia fejlesztése	Etika Technika és tervezés Magyar nyelv és irodalom Hon- és népismeret Ének-zene

5-8. évfolyam

Iskolánk foglalkozásainak megnevezése	A foglalkozás fő fókusza	A fő fókusz mellett megjelenő tartalmak a NAT-ban megfogalmazott tanulási területek (tantárgyak) megnevezésével
Magyar nyelvi kultúra és kommunikáció	Magyar nyelv és irodalom	Etika Dráma és színház
Matematika és gondolkodásfejlesztés	Matematika	Matematika
Történelem	Történelem	Etika
Élő idegen nyelv - angol	Élő idegen nyelv - angol	Etika Digitális kultúra
Természettudomány	Természetismeret	Fizika
Fizika	Fizika	
Kémia	Kémia	
Biológia	Biológia	
Földrajz	Földrajz	
Ének-zene	Ének-zene	
Vizuális nevelés és tárgykultúra	Vizuális kultúra	Technika és tervezés
Digitális kultúra	Digitális kultúra	Digitális kultúra
Testnevelés	Testnevelés	Etika
Beszélgetőkör	Szociális kompetencia fejlesztése	Magyar nyelv és irodalom Technika és tervezés Környezetismeret Etika Állampolgári ismeretek Hon- és népismeret
Komplex tudomány	Komplex, interdiszciplinális foglalkozás	Fizika Kémia Biológia Földrajz Etika Állampolgári ismeretek Hon- és népismeret
Csoportjáték	Szociális kompetencia fejlesztése	Etika
Projekt	Szociális kompetencia fejlesztése – komplex foglalkozás	Etika Állampolgári ismeretek

		Kémia
Szakkör	Készségfejlesztés és a szociális kompetencia fejlesztése	Technika és tervezés Környezetismeret
Tanulásmódszertan	Szociális kompetencia fejlesztése	Etika
Elmenős	Szociális kompetencia fejlesztése – komplex foglalkozás	Testnevelés Ének-zene Digitális kultúra Etika Környezetismeret Technika és tervezés Fizika Biológia
Témanap	Szociális kompetencia fejlesztése – komplex foglalkozás	Etika Technika és tervezés Ének-zene Digitális kultúra Kémia Testnevelés
Ünnep	Szociális kompetencia fejlesztése	Magyar nyelv és irodalom Etika Honismeret Technika és tervezés Ének-zene

A foglalkozások óraterve

A foglalkozásokon a tanulók osztálykeretben, csoportokban – akár életkorilag heterogén csoportokban -, vagy egyénileg vesznek részt. A foglalkozások szervezhetők az iskola épületén belül vagy kívül, egyéb külsős helyszíneken is. Egy tanítási napon minimum négy maximum hét foglalkozást szervezünk.

A foglalkozások időkeretei alkalmazkodnak a tanulók mindenkori életkori sajátosságaihoz és az aktuális állapotukhoz egyaránt: ezekhez illeszkedve időtartamuk 20 perctől 90 perc időtartamig terjedhet. (Esetenként a foglalkozás ideje a tanulók aktuális állapota okán a tervezetthez képest jelentősen változhat.) A tantárgyfelosztásba illetve a naplókba a foglalkozások ezek alapján kerülnek dokumentálásra.

Foglalkozásainak 45 perces egységekben kifejezett óraszámai tartalmazzák

- az adott fókuszú foglalkozás alapóraszámát;
- az ehhez tartozó önálló tanulóidők egységnyi számát (házi feladat-jellegű, önálló feladatok elkészítése);

- az adott fókuszú órára felfűzött szociális kompetencia fejlesztésére fordított foglalkozások számát;
- a projektrendszerben – tanéves szinten – megjelenő foglalkozások számát.

Az általános napokra tervezett foglalkozásokról tanév elején adjuk ki a tájékoztatást az órarendben.

Egy tanév során több speciális napunk van, amikor nem az órarend szerint tartjuk a foglalkozásokat. Ezek:

- ünnepek: egy-egy periódust lezáró utolsó tanítási nap, az óratervben külön megjelenítve;
- témanap: egy-egy periódus elindító tanítási nap, az óratervben külön megjelenítve;
- elmenős napok: tömbösített szaktárgyi fókuszú foglalkozásokkal zajló vagy szociális kompetenciák fejlesztését központba helyező tematikus napok;
- ökonap, sportnap: komplex, az egészségnevelésre, környezeti nevelésre, valamint természettudományos témákra épülő foglalkozások;
- olimpia: a negyedik osztályos kultúrkörhöz kapcsolódó, a szociális kompetenciák fejlesztését kiemelten szolgáló közösségi nap;
- a diákok bevonására építő speciális napok: az első tanítási nap (egész nap tematikus beszélgetőkörök vannak, valamint mozgás); az egyéb speciális napokon az iskolai élet egy-egy speciális programja, vagy annak előkészítése zajlik, a diákok aktív bevonásával.

Foglalkozásainak 45 perces egységekben kifejezett óraszámai

Heti rendszerességű foglalkozások évfolyamok szerint (foglalkozások száma 45 perces egységekben/hét)

	1.	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5
magyar nyelvi kultúra és kommunikáció	8	8	8	7	5	5	5	5
matematika és gondolkodásfejlesztés	5	5	5	5	5	5	4	4
angol				2	3	3	3	3
beszélgetőkör	1	1	1	1	2	2	1	1
kultúrkör	1	1	1	1	-	-	-	-
környezetünk	1	1	1	1	-	-	-	-
természettudomány	-	-	-	-	2	2	-	-

kémia	-	-	-	-	-	-	1	1
fizika	-	-	-	-	-	-	1	1
biológia	-	-	-	-	-	-	1	2
földrajz	-	-	-	-	-	-	2	1
történelem	-	-	-	-	2	2	2	2
komplex tudomány	-	-	-	-	-	-	1	1
digitális kultúra	-	-	-	0.5	1	1	1	1
ének-zene	1	1	1	1	1	1	1	1
vizuális nevelés és tárgykultúra	2	2	2	2	2	2	2	2
reggeli kör	*5*	*5*	*5*	*5*	-	-	-	-
csoportjáték	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*
projekt	-	-	-	-	-	-	*1*	*1*
szakkör	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	-	-
*szabadon felhasználható időkeret (maximum)**	*az egész napos iskola szabadon maradó idejében*				*igény szerint*			

**az szabadon felhasználható időkeretről az osztályfőnökök dönthetnek az adott tanévre vonatkozóan. Felhasználható bármely foglalkozás bővítésére, vagy az adott csoport idénye szerint más, egyedileg definiált foglalkozása is (pl. tanulószoba).*

Projektrendszerű foglalkozások évfolyamok szerint (foglalkozások száma 45 perces egységekben/tanév)*

	1.	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
elmenős (min. erdei iskola, osztálykirá	min. 10 x4	min. 10 x4	min. 10 x4	min. 10 x4	min. 10 x4	min. 10 x4	min. 10 x4	min. 10 x4

ndulás, év végi tábor)**								
témanap	6x4 v.6	6x4 v.6	6x4 v.6	6x4 v.6	6x4 v.6	6x4 v.6	6x4 v.6	6x4 v.6
ünnep	7x4	7x4	7x4	7x4	7x4	7x4	7x4	7x4

**A projektrendszerű foglalkozások módszertani jelentéssel is bírnak, vagyis a tanügyi dokumentumokban a projektrendszerű foglalkozás bizonyos esetekben a heti rendszerességű foglalkozások óraszámának terhére jelenik meg.*

*** A felsoroltakon kívül az osztály a heti rendszerességű foglalkozások bármelyikét elmenős programként is megszervezheti.*

Az egész napos neveléshez kötődő nevelési-oktatási program

Az óratervben megjelenített foglalkozások a szünetekkel és ügyeletekkel együtt az egész nap programját lefedik. (A felsősöknek bizonyos délutánok szabadon választhatóak osztályszinten vagy egyénileg.)

Tanulási időben kötelezően igénybeveendő szolgáltatások:

- úszás;
- angoltanulás első osztálytól;
- egészségügyi (iskolaorvos és fogorvos) és logopédusi ellátás;
- bizonyos kötelezően választható délutáni programok;
- elmenős programok.

A kötelező tanulási időn túl igénybe vehető iskolai szolgáltatások:

- könyvtár;
- szabadon választható délutáni foglalkozások;
- orvosi, logopédusi és pszichológiai tanácsadás;
- szabályozott öntevékeny számítógép-használat.

Szociális szolgáltatások:

- reggeli és délutáni ügyelet;
- önköltséges ebéd;
- térítéses foglalkozások (külsős vezetővel önköltséges);
- bármely olyan tevékenység, amelyre a szülők igényt tartanak, ha az iskolában arra megfelelő helyszínt találunk, és valaki (szülő vagy iskola) megszervezi.

Választható foglalkozások (tantárgyak) és az ehhez kapcsolódó pedagógusválasztás szabályai

A foglalkozásainknak gyakran vannak választható elemei is. A kötelező foglalkozások egy része kötelezően választható (szakkör, témanap, ünnepek és tematikus napok néhány foglalkozása). Szabadon választható hatodik évfolyamtól a szakkör, illetve minden évfolyam számára az ünnepek és tematikus napok néhány foglalkozása. A választás minden esetben a diákok valós döntése alapján történik. A tanulónak a döntése felelősségét vállalni kell, vagyis a vállalt foglalkozáson a foglalkozás szabályai szerint részt kell venni. A választható foglalkozásokat a kerettantervben foglaltak szerint

tantárgyi tartalmakat tanító pedagógusok tartják. A diákok a választás során a téma vagy a pedagógus személye szerint is választhatnak.

Tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök kiválasztásának elvei

Iskolánkban a pedagógusok módszertani szabadsága érvényesül, ezért - bizonyos elvek mentén - maguk dönthetik el, hogy az adott osztályban vagy csoportban milyen tankönyvekből, könyvekből tanítanak, illetve milyen segédleteket, eszközöket használnak. Koncepcionális döntés esetén az egész tantestület véleményezi a választást, és így születik meg a döntés arról, hogy összefér-e iskolánk szellemével az újítás.

A tankönyv kiválasztás elvei:

- alkalmas legyen a differenciált oktatásra;
- lehetőséget adjon többféle megközelítésre (elméleti, gyakorlati);
- elsősorban ne ismeretközpontú, hanem készségfejlesztésre alkalmas legyen;
- tagolása áttekinthető legyen.

A tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettsége

A térítésmentes tankönyveket a jogszabályban maghatározott módon biztosítjuk.

Csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Az osztályba sorolás elvei

A Rogers Iskolában arra törekszünk, hogy osztályaink a kis létszám mellett is a lehető legheterogénebb összetételűek legyenek. Ez azt jelenti, hogy törekszünk a nemek kiegyensúlyozott arányára, és arra, hogy mind képességben, mind érdeklődésben, mind habitusban sokféle gyermek tanuljon egy osztályban. Korlátozott számban integrálásra alkalmas sajátos nevelési igényű gyermekeket is felveszünk.

Szempontjaink részletesen a Pedagógiai Programunk Felvétel és átvétel más iskolából című fejezetében.

A csoportbontások szempontjai

Iskolánkban a tanulók gyakran dolgoznak csoportokban, párokban. A csoport- vagy páralakítás történhet:

- a pedagógus döntése alapján;
- a tanulók választása alapján;
- véletlenszerűen.

A pedagógusok a következő szempontokat veszik figyelembe a csoportba sorolás során:

- a stigmatizálódás elkerülése (gyakran nem a tanulási teljesítmény alapján hozunk létre csoportokat);
- a szimpatikus társak közelségét a kedvező tanulási feltételek közé soroljuk, ezért ha lehet, egy csoportba soroljuk azokat, akik szívesen dolgoznak együtt;
- a tanulók együttműködési készsége;
- a tanulók érdeklődése;
- a tanulók tanulási stratégiája;

- szocializációs szempontok.

Ha a tanulók választanak, gyakran adunk nekik szempontokat a választáshoz. Szempontok ezek lehetnek:

- kivel tudnak együttműködni;
- kivel hasonló az érdeklődésük;
- kivel tudnak hasonló módon tanulni;
- kinek tudnának a csoport/páros munka során segíteni, vagy kitől fogadnák szívesen a segítséget;
- kivel egészítik ki egymást;
- kivel együtt képesek a feladatok teljes lefedésére.

Az egészségnevelési és a környezeti nevelési elveink, programjaink, tevékenységeink

Az egészségnevelési és a környezeti nevelési elveink

A WHO meghatározása: Az egészség nemcsak a betegség-, illetve fogyaték nélküliséget jelenti, hanem a teljes testi, szellemi és szociális jólét állapotát.

Carl Rogers kutatásai szerint az ember veleszületett tendenciával rendelkezik a személyes fejlődésre, az éretté válásra és a pozitív változásra. Úgy vélte, hogy az emberi szervezet alapvető motiváló ereje az önmegvalósítás - egy késztetés a szervezet minden potenciális képességének kiteljesítésére. A kibontakozó szervezet öröklött korlátain belül próbálja megvalósítani lehetőségeit. A személy nem minden esetben észleli világosan, hogy mely cselekedete vezet személyes fejlődéséhez, és melyik visszahúzó hatású. De ha egyszer az irány világossá válik, akkor az ember a fejlődést, és nem a visszafejlődést választja. Rogers nem tagadja, hogy más szükségleteink, köztük biológiaiak is vannak, de úgy gondolja, hogy azok a szervezet önkiteljesítésre irányuló motívumának rendelődnek alá.

Rogers úgy vélte, hogy az emberek valószínűleg akkor egészségesebbek, ha feltétel nélküli pozitív elfogadásban részesülnek. Ez azt jelenti, hogy úgy érzik, szüleik és mások még akkor is értékelik őket, amikor érzéseik, attitűdjeik és viselkedésük az ideálistól elmarad. Amennyiben a szülők pozitív elfogadása feltételekhez kötött - csak akkor értékelik a gyermeket, amikor az helyesen viselkedik, gondolkodik és érez -, a gyermek valószínűleg eltorzítja énfogalmát. A fiatalabb testvérrel való versengés, a vele szembeni ellenséges érzések léte például természetes, ugyanakkor a szülők helytelenítik a kistestvér bántalmazását, és rendszerint büntetik az ilyen cselekedeteket. A gyermeknek valahogy ezt a tapasztalatot is integrálnia kell énfogalmába. Előfordulhat, hogy a gyermek úgy dönt, hogy rossz, és szégyent érez. Megtörténhet, hogy a gyermek úgy dönt, hogy szülei nem szeretik, és úgy érzi, elutasítják. Az is megeshet, hogy megtagadja érzéseit, és úgy dönt, hogy nem is akarja bántani a csecsemőt. Ezen attitűdök mindegyike az igazság eltorzításával jár. A harmadik alternatívát fogadják el legkönnyebben a gyermekek, ha azonban így tesznek, saját érzéseiket tagadják meg, amelyek azután tudattalanná válnak. Minél jobban rákényszerítik az embereket arra, hogy saját érzéseiket megtagadják, és mások értékeit fogadják el, annál kényelmetlenebbül érzik magukat. Rogers javaslata szerint az a legjobb, ha a szülők elismerik a gyermek érzéseinek jogosságát, miközben elmagyarázzák, hogy miért nem elfogadható a testvér bántalmazása.

Rogers szerint az egészséges személy az, aki képes elfogadni önmagát. Elfogadni önmagát az tudja, aki hiteles légkörben mások által elfogadást tapasztal. Ezért tartjuk fontosnak, hogy egy olyan hiteles légkört biztosítsunk a diákjainknak, amelyben megélhetik azt, hogy elfogadjuk őket.

Az egészségnevelés számunkra tehát a lelki egészség lehetőségének a megteremtését, és a testi egészséghez kapcsolódó tevékenységek biztosítását, kipróbálását, megélését jelentik.

Hitvallásunk szerint a gyermekeknek a legjobb fejlődéstámogató környezet a feltétel nélküli elfogadáson, az érzelmi és fizikai biztonságon, a bizalmon és a hitelesen közvetített értékeken alapszik.

A személyközpontú szemlélethez kapcsolódik az ökológiai szemléletünk, amely az emberre és a környezetre egymással szoros kölcsönhatásban létező egységként tekint. Célunk tehát, hogy ebben az egységben harmóniát teremteni képes embereket neveljünk. Ehhez a lelki-testi egészség mellett figyelmet kell fordítunk a környezetünkre is. A természetszeretetre és környezetvédelemre úgy nevelhetjük a gyerekeket, ha ez az iskolai élet minden területén szerepet kap. Fontosnak tartjuk, hogy meglássák és megéljék a kölcsönös függőségeket, az ok-okozati összefüggéseket, az egyén és a közösség, a helyi és globális szintjeinek kapcsolatait, összefüggéseit.

Helyzetelemzés

Intézményünkben óvodai nevelés és általános iskolai nevelés-oktatás folyik. Óvodánk két csoportjában maximálisan 30 kisgyermekkel tudunk foglalkozni, az iskolába felvehető teljes léptszám: 190 fő.

Termek

Az iskolánkban 13 tanteremben és 5 egyéb helyiségben tartjuk a foglalkozásokat. Minden osztálynak saját osztályterme van, amit a tanulók, osztályfőnökök és a szülők együtt alakítgatnak.

Folyosók, közösségi terek

Az iskolai folyosók, aulák világosak, tágasak, a sok növény otthonossá teszi azokat. Az aulában felállított pingpongasztal minden alkalommal rendelkezésre áll. A mosdókban polcokat helyeztünk el, hogy a személyes holmikat legyen hová szükség esetén letenni.

Testnevelés

A testi nevelést 1 tornaszoba, 1 tornaterem és 2 vizesblokk és 2 öltöző segíti. A szabadtéren salakos kézilabdapálya és műfüves kispálya található. A kinti mozgásra 3 különálló udvar áll rendelkezésre. Az udvarrendezés óta színesebbé, hangulatosabbá vált a környezet, a felfestett játékok és a kihelyezett eszközök a mozgáskoordinációt nagymértékben segítik.

Étkezés

A tanulói és tanári ebédlőben mindenki – a saját igényének megfelelően – étkezhet.

Hulladékgyűjtés

Iskolánkban szelektív hulladékgyűjtés zajlik, mind az udvaron, mind az osztálytermekben. Az osztályokban külön gyűjtjük a papírt, a komposztot és a kommunális hulladékot, a folyosókon elhelyezett gyűjtőkben pet palackot tárolunk, a földszinten elemgyűjtő található. Az udvaron 2 komposztálót is kialakítottunk.

Elsősegély

Elsősegélynyújtó eszközök az előírásoknak megfelelően, jelölve megtalálhatók a titkárságon.

Az egészségnevelési és környezeti nevelési program jelenleg működő tevékenységi formái

- beszélgetőkörök;
- hétzáró foglalkozások;
- szakkörök;
- témanapok (ökonap);
- erdei iskola tanév elején;
- tábor, mint a Pedagógiai Programunk része minden tanév végén;
- úszásoktatás;
- túra szakkör;
- környezetismeret foglakozások;
- természettudományos foglalkozások;
- projektrendszerű foglalkozások;
- osztályok szervezésében gyümölcs naptár;
- szülőkkel közös programok az iskolában;
- sportnap évente kétszer;
- udvarszépítés;
- az iskolakert mozgalom tagjaiként kertészkedés;
- ökonap keretében szemétgyűjtés a környezetünkben;
- iskolagyümölcs program;
- almaszedés;
- iskolapszichológus támogatása a beszélgetéseken;
- egyéni beszélgetések az iskolapszichológussal;
- szexuális felvilágosítás a felső tagozaton szakemberes segítségével;
- a számítógép és internet biztonságos használata a lelkis egészség érdekében;
- Fittség mérés.

Az egészségnevelés és környezeti nevelés színterei

Iskolánkban az egészségnevelés a tanórákon és azon kívül is szinte teljesen átszövi a gyermekek mindennapjait. Foglalkozások, amelyeken kiemelt figyelmet kap az egészségnevelés:

- beszélgetőkörök;
- hétzárók;
- környezetismeret;
- természetismeret;
- biológia;
- testnevelés;
- magyar irodalom,
- komplex tudomány;
- projektrendszerű foglalkozások;
- témanapok.

A foglalkozásokon kívül az alábbi területeket kívánjuk az egészségnevelés és környezeti nevelés témakörébe átfogóan bevonni:

- egészséges táplálkozás;
- sport és mozgáskultúra;
- káros szenvedélyek (dohányzás, alkohol, bódító- és kábítószerek, serkentő anyagok) elleni küzdelem;
- gyógyszerhasználat;
- betegségek, fertőzések felismerése (egyszerű mindennapi fertőzésektől kezdve);

- elsősegély-nyújtási alapismeretek;
- pár, társas és kommunikációs kapcsolatok;
- viselkedéskultúra;
- életvezetés;
- fizikai, szellemi tevékenységek és pihenés egyensúlya;
- internet és mobiltelefon használata;
- szelektív hulladékgyűjtés;
- komposztálás;
- a diákok bevonása az iskolai környezet kialakításába és az udvarrendezésbe.

Az egészségnevelési és környezeti nevelési programunk ellenőrzése és értékelése

A rövid távú célkitűzéseket és az éves munkatervben tervezett feladatok megvalósulását a nevelőtestület tagjai az tanév végi megbeszélésen értékelik. Az értékelés során követhetővé válik, mi az, amit a tervekből meg lehetett valósítani, melyek voltak a sikeres tevékenységek és melyek a kevésbé megvalósítható elemek. Az értékelés eredményei alapján a korrigált célkitűzéseket és feladatokat iskolánk a következő tanévi munkatervében megjeleníti.

A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

Iskolánk az adott tanév folyamán valamennyi évfolyamára kiterjedően, a nappali oktatás munkarendje szerint felkészülő tanulók részvételével megszervezi a tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát. A mérés, vizsgálat lefolytatható egyszeri alkalommal és megszervezhető legfeljebb két hónapig terjedő időszakra is. A tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát iskolánk testnevelés foglalkozását tartó pedagógusa végzi.

A mérés, vizsgálat eredményeit a vizsgálatot végző pedagógus a mérésben érintett tanulónként, osztályonként és évfolyamonként rögzíti, az eredményeket a testnevelés foglalkozását tartó pedagógusokkal közösen elemzi, és meghatározza a tanuló fizikai fejlődése szempontjából szükséges intézkedéseket.

Az általános fizikai teherbíró képességek mérése során feltérképezhetők az egyes képességek területén mutatkozó hiányosságok. A hiányosságok feltárása, a tanulók életmódjának ismerete kiindulási alapul szolgál mind az egyéni, mind a közösségi fejlesztő, felzárkóztató programok elkészítéséhez, lehetőséget biztosít az egészségileg hátrányos helyzet megszüntetésére, az általános fizikai teherbíró képesség fokozatos fejlesztésére, a szükséges szint elérésére, megtartására.

A mérés céljai, várható hasznosulása

- a különbözőségek felfedezése lehetőséget ad az egyénre szabott optimális edzésintenzitás szakszerű megválasztásához;
- biztosítja a pillanatnyi fizikai állapottal való szembesülést, a megadott követelményértékekhez viszonyítást;
- felfedezi az esetleges hiányosságokat, ezáltal lehetővé teszi azok mielőbbi tudatos felszámolását;
- a rendszeres időszakos ellenőrzés folyamatos visszacsatolást jelent a hibák kiküszöböléséhez;
- összehasonlítási, viszonyítási lehetőséget ad az azonos módszerrel, de pl. különböző földrajzi területen élő, tevékenykedő, különféle sportágakat űző egyének teljesítményeihez;
- már a kisiskolás korúak körében felszínre kerülnek, kitűnnek az egyes területen elért kimagasló eredményükkel a genetikailag kiváló - testi, biológiai, fiziológiai - adottságokat öröklő sportolni vágyó fiatalok.

Összefoglalva: az egyén az általános fizikai teherbíró-képessége mérése során választ kaphat arra, hogy fizikai terhelhetősége szempontjából jelenleg hol tart, hová kell felfejleszteni magát és hogyan tegye meg az első lépéseket.

A módszerrel szemben támasztott legfőbb elvárások

- legyen megbízható - a motorikus képességeken belül, a kondicionális képességek közül — valóban az egészség szempontjából leglényegesebb faktorokat mérje;
- legyen egyszerű, különösebb előképzettséget ne igényeljen;
- könnyen használható, objektív mérési, értékelési és minősítési rendszer tartozzon hozzá — az elért teljesítmény mérésének pontossága a külső objektív és szubjektív feltételektől nem, vagy csak igen minimális mértékben függjön;
- a gyakorlati életben jól alkalmazható legyen — a lehető legkisebb anyagi és időráfordítást igényelje;
- adjon módot összehasonlításra a nemzetközi és hazai vonatkozású eredmények alapján.

Mérés az iskolában

A „Hungarofit" tesztrendszer méri, értékeli és minősíti a törvény által előírt, adatszolgáltatási kötelezettséget jelentő, egészség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességeket.

Általános vizsgálati szempontok:

- a vizsgálatot életkorra és nemre való tekintet nélkül minden olyan egészséges tanuló elvégezheti, aki az iskolai testnevelés alól nem kap teljes felmentést;
- a könnyített- és a gyógy-testnevelésre utalt tanulók általános izomerejének minősítése csak — szakorvosi véleményezés alapján — az orvos által nem tiltott motorikus próbákban elért teljesítmény alapján végezhetjük el;
- a vizsgálat megkezdése előtt a próbázónak tisztában kell lenni a vizsgálat céljával, gyakorlati hasznosságával és az elvégzendő feladatokkal;
- a vizsgálati módszert az erre a célra elkészített mérési útmutató alapján kell elvégezni;
- az általános fizikai teherbíró-képesség pontértékeinek meghatározása a táblázatok alapján történik.

Általános vizsgálati feltételek:

- a motorikus próbákat sportöltözetben, jól szellőző nagy teremben, tornateremben, illetve szabadtéren célszerű elvégezni;
- minden motorikus próba elvégzését általános és speciális bemelegítés előzze meg;
- a motorikus próbák elvégzését az izomerő mérésére alkalmazott próbákkal kell elkezdeni, utoljára az állóképességi futást végezzük;
- a teszteket a tanév folyamán évente egyszer végezzük;
- a tanulóknak mindig megfelelő pihenési időt kell hagyni a mérések között;
- összehasonlítási lehetőséget nyújtunk az előző felmérés eredményéhez képest.

A Rogers Iskolában alkalmazott vizsgálati módszer az általános fizikai teherbíró képesség méréséhez

A testnevelés foglalkozások leírásánál részletezve.

A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az iskolánkban szemléletünkből adódó alapelv, hogy minden résztvevő számára biztosítsuk az intézményen belül az egyenlő bánásmód teljes körű érvényesülését, figyelembe véve a szülők igényeit

és a törvényi előírásokat. Személyközpontú gyakorlatunk kifejezetten erre épül. Valamennyi tanulónak joga van képességei minél maradéktalanabb kibontakoztatására, személyiségfejlődésének támogatására. Ennek ellenére, ha esélyegyenlőségről beszélünk, ki kell emeljük azokat a tanulókat, akik valamilyen szempontból hátránnyal indulnak.

A sajátos nevelési igényű tanulók fel- és megismerésének, fejlesztésének, terápiájának és integrálásának részleteit a Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek rendje című fejezetben részletezzük.

Iskolánk jellegéből adódóan hátrányos helyzetű tanulók igen ritkán járnak hozzánk. Ilyen esetekben a szociális kompetenciák fejlesztésre épülő programunk nagyon sok segítséget nyújt a számukra. A családjaikat pályázatok, támogatások felkutatásával, írásával tudjuk anyagilag vagy természetben támogatni. Ezen felül szükség esetén a szülőket szakembereink ingyenes konzultációs lehetőségekkel segítik (pl. iskolapszichológus).

Az esélyegyenlőség biztosításának szempontjából törődnünk kell még a nem magyar anyanyelvű tanulókkal. Az ő számukra szintén nagyon fejlesztő hatású az általunk biztosított iskolai légkör, közeg. A résztvevők nyitottsága és a gyakori lehetőség a kapcsolatok építésére mind a beilleszkedést segítik. A tanítási módszereink, és az ismeretek elsajátításra biztosított tág időkeret mellé a követelmények egyénre szabása segíti a tanulásba való bekapcsolódást.

A teljesség igény nélkül az alábbi segítséget nyújtjuk az esélyegyenlőség megteremtése érdekében:

- kulcskompetenciák fejlesztését;
- az oktatásban használt információs, kommunikációs technológiák alkalmazását, a digitális tananyagok felhasználásának elősegítését;
- méltányos és egészséges tanulási környezet kialakítást;
- a pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztését;,
- tapasztalat-, élményszerzésen alapuló tanulást;
- a differenciáló módszerek alkalmazását;
- a mindennapos testedzés, a mozgás, sportolás biztosítását;
- környezettudatos szemléletű oktatás-nevelést;
- egészségügyi, szociális támogató rendszer kialakítását;
- hatékony, új tanulási módszerek elsajátíttatását és alkalmazását a foglalkozásokon;
- a tanulási attitűd pozitív átformálását;
- a továbbtanulás támogatását;
- a szabadidő hasznos eltöltésének elősegítését;
- partnerközpontú nevelést.

Értékelési rendszerünk

A tanítási-tanulási folyamat szerves és elkülöníthetetlen része az értékelés. Az iskolai életben a tananyag elsajátításán túl a motiváció, a pozitív, reális énkép, az önszabályozás, az önállóság, a közösségbe való beilleszkedés a cél. Minden folyamatunkat ennek rendeljük alá, így az értékelési rendszerben hangsúlyossá válik a tanuló személyes, önmagához mért értékelése, kiegészülve az ön- és társértékelés megfelelő formáival. A teljesítmény mérése ehhez rendelődik hozzá.

Az értékelésben tehát fontos szempont, hogy a diákok kognitív képességeiről, tudásáról való visszajelzés mellett a tanulók személyiségének sokoldalú fejlesztését segítse. Sok alternatív iskolához hasonlóan iskolánk is a személyre szabott, árnyalt szöveges értékelésben talált rá arra az eszközre, amely alkalmas a tanulási motiváció fenntartására és a szociális kompetenciák fejlesztésére, miközben a diákok egyéni képességeit, szokásait, személyiségjegyeit is figyelembe veszi.

Az értékelési rendszerünk legitimációja

Értékelés rendszerünk használatát az Emberi Erőforrások Minisztériuma Köznevelésért Felelős Helyettes Államtitkára az Emberi Erőforrások minisztere nevében eljárva 637-1/2013/KOIR számú határozatában engedélyezte.

Elvi állásfoglalásunk az értékeléssel kapcsolatban

Az értékelés az egyik fontos eszközünk a tanulók motivációjának kialakítására, fenntartására.

Az értékelést a tanár és a diák közösen végzi; a diák is aktív részese az értékelés folyamatának, amely mindennapos és rendszeres.

Fontos elvünk a pozitív megerősítésre való tanári készség.

Mivel a nevelés és az oktatás egyforma súllyal szerepel a programunkban, az értékelésben is mindkét területnek hangsúlyosan kell szerepelnie. A szociális-kapcsolati és az egyéni jellemzőket is magában foglaló „emberi szférának" a fontossága erőteljesen megjelenik a tantárgyi teljesítés mellett.

A nevelés területén a pedagógus szóban és írásban megjelenő megjegyzései visszajelző funkcióval rendelkeznek, nem jeleznek mérhető teljesítményt. A pedagógus dolga, hogy a visszajelzéseken túl a diáknak segítséget nyújtson. A diák dolga, hogy levonja a visszajelzésekből a konzekvenciákat.

A tárgyi tudás és az ebbeli teljesítmény mérése önértékelésként és pedagógusi értékelésként jelenik meg, helyzet-meghatározást (diagnosztizálás) és viszonyítást jelent.

A képességekről adott pontos visszajelzés alapvető. Erre építkezik a pedagógus és a diák egyaránt, továbbá hozzátartozik az önismeret fejlesztéséhez is. Ez az egyik alap, de nem feltétlenül a legfontosabb tényező, hiszen bízunk abban, hogy az akarat tudatos és ésszerű használatával a képességek is változhatnak.

A tanuláshoz való viszonyulás mindig részletesen szerepel a félévenként kiadott írásbeli értékelésben, kiemelve annak objektív és szubjektív részeit egyaránt. (Objektív tényezők pl. mérhető teljesítmények, feladatok vállalása, versenyek; szubjektív tényezők pl. milyennek látja a pedagógus a tanuló érdeklődését, aktivitását.)

A folyamatos szóbeli visszajelzések mellett minden pedagógusnak, aki az osztályban tanít, írásban is visszajelzést kell adnia a tanulók félévi értesítőibe és tanév végi bizonyítványaiba.

Az értékelés viszonyítási alapja

Ahol és ameddig csak lehet, a tanuló változásait saját korábbi szintjéhez viszonyítjuk. Így az írásbeli bizonyítványokat évfolyamonként végigolvasva követhetővé válik a diákunk teljes fejlődése.

Ugyanakkor elengedhetetlennek tartjuk, hogy bizonyos pontokon a diák és a szülő információt kapjon arról is, hogy a gyermek életkorának megfelelő, a kerettanterv szerinti évfolyamfokozat követelményeivel objektíven mérve milyen a tudása. Ezt az objektív tájékoztatást fokozatosan vezetjük be az első osztálytól negyedik osztály év végéig, a következő módon:

Az első három évben a tanító belátása szerint értékeli a diákot, figyelembe véve a képességeit, tempóját, fejlettségi szintjét. A tanító dönthet úgy, hogy az adott tanulót csak saját magához viszonyítja, vagy jelezheti számára, hogy az adott évfolyamban meglévő követelményekhez képest mit teljesített. Tanulási nehézséggel küzdő tanulók esetén a tanító arról is dönthet, hogy bizonyos

tantárgy tartalmának feldolgozásának során több időt biztosít a minimum elsajátításához – akár egy tanévi kereten is túllépve. Ilyen esetben pedagógiai okokból eltekinthet attól, hogy a bizonyítványban szereplő írásbeli értékelésben az évfolyamfokozatot a tanulóval közölje. A szülővel ebben az esetben is írásban közölni kell a valós tudásszintet és teljesítményt.

A negyedik évtől minden diáknak (az előbb említett egyedi elbírálás alá eső tanulási nehézséggel küzdő tanulóknak is) jelezzük a tantervi követelményekhez viszonyított teljesítményét, annak érdekében, hogy a realitásokkal számolva, a diákokat az eddigieknél jobban bevonva készíthessük el a tanulmányi tervét. A félévi bizonyítványban ez a tájékoztatás még lehet részleges, tanév végén viszont már minden esetben teljes körű.

A sajátos nevelési igényű tanulók esetében a minimális teljesítményt a Helyi Tantervünkre épülve az egyéni szükségletek alapján, egyéni tanulási szerződésben határozzuk meg.

Beszámoltatások, számonkérések rendje

A Rogers Iskolában kiemelten fejlesztendő kompetenciának tartjuk azt, hogy a tanulóink tudásukról számot tudjanak adni. A beszámolásoknak és számonkéréseknek szerepe van abban, hogy a tanulók tudását ellenőrizhessük (ez alapján is értékelhessük), de még fontosabb az, hogy rutint szerezzenek a tudásuk visszaadásában, bemutatásában. A beszámoltatások és számonkérések formájának és idejének kiválasztásában ezt a szempontot tartjuk szem előtt.

Gyakorlati tudások bemutatása, számonkérése

A tanulók munkájának az ellenőrzésében és az ehhez kapcsolódó értékelésben hangsúlyos szempont a munka milyensége: aktivitás, minőség, elmélyülés képessége. Egy-egy foglalkozás vagy foglalkozás-sorozat legvégére gyakorlati munkák is elkészülnek, amelyek szintén lehetnek az ellenőrzés tárgyai (alkotások, makettek, modellek, plakátok, feladatok-készítése, gyűjtemények stb.).

A gyakorlati tudások bemutatásához kapcsolódnak az ünnepeken zajló a bemutatók, ahol minden osztály egy rövid színdarab, tánc, vagy bármilyen színpadi bemutató keretében számot ad az adott periódusban végzett (elsősorban a kultúrkörhöz és a művészetekhez kötődő) munkájáról, megszerzett ismereteiről.

Írásbeli beszámolók, számonkérések

Első osztálytól kipróbálják a tanulóink a tudásukat tudáspróbákon. Később fokozatosan vezetjük be az egyéb írásbeli számonkéréseket. A szaktárgyi fókuszú foglalkozásokhoz kapcsolódóan iratunk röpdolgozatokat, témazáró dolgozatokat, teszteket, házi dolgozatokat, különböző felméréseket.

Idegen nyelvi szódolgozatokat negyedik osztálytól iratuk.

A röpdolgozat rövid terjedelmű, kérdésből, ill. feladatból összeállított dolgozat. Időtartama 10-15perc. A felső tagozaton bármely foglalkozáson íratható.

Témazáró dolgozatot egy-egy téma lezárásakor írnak a tanulók. A pedagógus a témazáró dolgozat előtt legalább egy héttel köteles szólni a diákoknak a dolgozat időpontjáról és témájáról. Egy nap maximum két témazáró dolgozat iratható.

Szóbeli beszámolók, számonkérések

A fejezet bevezetésben említett kompetencia fejlesztése érdekében gyakran használjuk azt a módszert, hogy egy-egy feladat megoldás vagy csoportmunka után az tanulók szóban beszámolnak a

feladatról, az új ismeretekről vagy a megoldás menetéről. Ezzel ellenőrizzük a munkájukat, és fejlesztjük a beszámoláshoz szükséges rutint, a lényeglátást, a kommunikációs képességeket.

A tanulók már első osztályban tartanak kiselőadásokat, beszámolókat az őket érdeklő témákról. Ennek technikáját, az erre való felkészülést tanítjuk. Ennek megfelelően fokozatosan egyre hosszabb terjedelművé válnak a bemutatók. A saját érdeklődés nyomán választott témák mellett megjelennek a kötelező tananyaghoz kapcsolódó témák is. Munkájukat eleinte csak az osztály előtt mutatják be a diákok. A vállalkozók már az első év végén előadhatnak nagyobb iskolai csoportnak (Rogers Napok keretében).

Komplex beszámolók, számonkérések

Ahogy bővül a tanulóink kiselőadások megtartásához szükséges módszertani tárháza és rutinja, úgy alakulnak át az előadások komplett prezentációvá, szemléltető eszközök használatával, gyakorlati bemutatókkal egybekötve. A felső tagozatosok rendszeresen használnak elektronikus prezentáció-készítő alkalmazásokat.

Az osztályok komplex bemutatói zajlanak minden tanév végén a Rogers Napokon, amikor a teljes évi munkájukat kiállítják, azokhoz feladatokat készítenek, ismereteiket színpadi előadáson mutatják be.

A legkomplexebb egyéni beszámoló iskolánkban a hatodik és nyolcadik osztályos diákok elkészítendő ún. mestermunka. A mestermunka egy teljes tanévi önálló kutatás eredménye, amely során konzulens segíti a diákokat. A kutatásról írásos formában házi dolgozat, és ha a téma megkívánja, egyéb alkotás is készül. A munka bemutatására szóbeli (és ha a téma olyan, gyakorlati formában is) a teljes iskola közössége (diákok, pedagógusok és szülők) előtt kerül sor.

Az értékelés alapjául szolgáló kiegészítők

A rogersi gondolatkör alapvető eleme az egyéni utak, egyéni tempó és érdeklődés szerződésben rögzített megjelenési formája. A szerződés vonatkozhat tantárgyi tartalom teljesítésére, viselkedésre, vagy akár az iskolai életben való legtágabb részvételre; történhet szóban vagy írásban. Határidejében és tartalmában a pedagógus és a diák (esetenként a szülőt bevonva) megegyezik, ha írásos, aláírásukkal hitelesítik. A szerződés követése minden szerződő félnek dolga.

A tanulási folyamat során a diákok nemcsak munkafüzetekbe és füzetekbe dolgoznak: a különböző foglalkozások nem füzetbe végzett munkáit –feladatlapokat, kutatómunkákat- dossziékban gyűjtik a tanulók. Felmérőiket és egyéni tantárgy tartalmakat érintő szerződésüket (amennyiben van ilyen) pedig egy ún. dolgozatos portfolióba gyűjtik össze. A tanuló iskolai teljesítményéről a füzetek, a dossziék és a portfolió együttes áttanulmányozásával alapos kép nyerhető, amely felhasználható az értékelés megfogalmazásakor, vagy akár annak kiegészítője is lehet.

Iskolánk értékelési rendszere

Napi szóbeli visszajelzések

Iskolánk szellemiségéből fakadóan, a pedagógus-diák személyes kapcsolatra építve nagy hangsúlyt fektetünk a napi szinten szóban elhangzó, hiteles nonverbális jelekkel megtámogatott visszajelzésre, amely eszköz a teljesítmény, a viszonyulás megerősítésére vagy javítására. Az egyes tanulók követésének, a pozitív vagy negatív irányú változásokra való gyors reagálásnak egyik segítő támogató fóruma a hetente összeülő szakmai Műhelyünk.

A pedagógus szóbeli visszajelzései mellett visszajelzést adhatnak a tanulónak a diáktársai is, továbbá az oktató-nevelő folyamatban mindennapos szinten megjelenik a diákok önreflexiója, önértékelése is.

Rövidebb írásbeli visszajelzések

A szóbeli visszajelzések mellett írásbeli visszajelzések kapcsolódhatnak füzetekhez, írásban megjelenő feladatokhoz, tudáspróbákhoz, dolgozatokhoz, bemutatókhoz vagy egyéb munkákhoz.

Negyedévi és háromnegyedévi értékelés

Szövegesen és/vagy szimbólumokban megjelenő állapotkép és önértékelés, amely visszajelzést és tájékoztatást ad a tanuló iskolával kapcsolatos állapotára (pl. érzései, gondolatai, örömei, bánatai, sikerei, kudarcai a foglalkozásokkal, pedagógusokkal, osztálybeli helyzetével, szereplésével kapcsolatban). Témáját és formáját az osztályfőnök és/vagy az osztályközösség tetszőleges módon fogalmazza meg az adott időpontban általuk aktuálisnak tartott egy-két szempont szerint. A negyedévi (háromnegyedévi) értékelések lehetnek bizonyos folyamatok is (pl. egy hetes keretjáték vagy alkotófolyamat), de minden esetben kell, hogy készüljön róla dokumentáció a tanuló értékeléseket gyűjtő dossziéjába.

5. osztálytól a negyedévi és a háromnegyedévi értékelésekhez csatoljuk, az ún. szakaszzáró értékelést. A szakaszzáró értékelés célja, hogy a felső tagozaton megemelkedett tantárgyi tartalmakhoz kapcsolódó követelmények teljesítéséről a tanulók és a szülők tájékoztatást kapjanak. A szakaszzáróban a szaktárgyi fókuszú foglalkozásokat tartó pedagógusok rövid tantárgyi értékelést adnak a tanuló hozzáállásáról, házi feladatairól, foglalkozásokon elvégzett munkájáról, felszerelésének kezeléséről és az adott időszakban írt dolgozatairól, beszámolóiról.

Időpontját az augusztusi, a tanév beosztását meghatározó Műhely-megbeszélés rögzíti, általában november 1–15. és április 1–15. között.

Egy félévet áttekintő írásos pedagógusi értékelés

A félévi értesítés és a tanév végi bizonyítvány tartalma a tantestület által megírt, minden pedagógusra nézve kötelező segítő szempontrendszerek *(1. melléklet)* alapján történő jellemzés. A szempontrendszerek biztosítják az értékelések tájékoztató funkcióját. Társulhat hozzá a tanuló önértékelése is.

Ezeket az értékeléseket a kiosztás után a tanulókkal minden esetben átbeszéljük, és ennek lehetőségét a szülőknek is biztosítjuk.

A félévi és a tanév végi értékelések kiadásának időpontját a minden iskolára vonatkozó, jogszabályban meghatározott Tanév Rendje szabályozza. (Ezek általában: január utolsó hete és júniusban a tanév végének kijelölt nap utáni hét.)

Érdemjegyek

Bár iskolánkban központi szerepe van a szöveges értékelésnek, fontosnak tartjuk, hogy a diákjainkat felkészítsük arra, hogy iskolaváltáskor értsék az új iskola értékelési módszereit, szimbólumait. Ezért már alsó tagozatban tájékoztatjuk őket a témáról, amennyiben ezt ők kezdeményezik (pl. a gyerekek hallják más iskolába járó barátaiktól; filmekben, egyéb művészeti alkotásokban láthatják; a családtagok mesélnek régi történeteket).

1-3. évfolyamokon a tudáspróbákat szóban vagy írásban értékeljük. Százalékos értékelést dolgozatra 4. évfolyamtól adunk.

Érdemjegyeket 7. évfolyamtól adunk bizonyos feladatok vagy időszak értékelésére, a szöveges értékelés kiegészítésére: dolgozatra és a szöveges szakaszzáró mellé. Ekkortól a félévi és tanév végi

bizonyítványba is írunk osztályzatot a szöveges értékelés mellé; a tanév végi osztályzatokat a „keményfedeles” bizonyítványba is beírjuk. Napi szinten ekkor sem adunk érdemjegyeket.

A készségtárgyakat, a magatartást és a szorgalmat a felsőbb évfolyamokon sem értékeljük érdemjeggyel, osztályzattal. A készségtárgyakat csak akkor fordítjuk le numerikus értékelésre, ha továbbtanulás miatt azt a szülő külön kéri.

Tesztek, versenyek, egyéb mérések

Diákjaink részt vehetnek külső szervezésű tantárgyi versenyeken. Mivel évfolyamonként egy tanulócsoportunk van, más iskolák osztályaival való együttműködés vagy összemérés segítheti munkánkat, kontrollálhatja eredményességünket.

Iskolánk minden évben részt vesz az országos méréseken (OKÉV mérés). Ezen túl a hozzánk érkező szakmai vendégek (felsőoktatásban hallgatók, egyéb kutatók) is gyakran végeznek méréseket, teszteket az osztályokban. Ezek eredményeit a pedagógusaink minden esetben megkapják, feldolgozzák és beépítik a további munkájukba.

Mivel iskolánkban a szociális fejlődés kiemelt szerepet kap, iskolapszichológusunk minden tanév végén minden csoportban elvégez egy szociometriai vizsgálatot. Ennek eredményei visszajelző funkcióval bírnak, amelyet a pedagógusok a következő tanév fejlesztési feladatainak megtervezésekor felhasználnak.

Az értékelés megjelenése a bizonyítványban

Iskolánk értékelési rendszerében – a mindenkori idevonatkozó törvény engedte kereteken belül – elsődlegesen a szövegesen megfogalmazott értékelést használjuk.

Bizonyítványnak a diákról negyedévenként kiadott írásbeli szöveges értékelés nevezzük (negyedévi, félévi, háromnegyedévi és tanév végi értékelés). Ezeket az értékeléseket a tanuló egy, az iskolánk által biztosított dossziéba gyűjti (értékelési portfolió). A bizonyítványban megjelenő értékelést előkészítik és kiegészítik a mindennapi élet során megjelenő visszajelzések (szóban vagy írásban, pedagógustól, diáktársaktól vagy önértékelés formájában).

A Rogers Iskolai részletes bizonyítvány mellett az iskolánkból való távozáskor a tanuló számára kiadjuk az ún. „keményfedeles” általános iskolai bizonyítványt (hivatalos nyomtatvány), amelybe folyamatosan bekerül a tanuló következő évfolyamba lépésének, valamint a szöveges értékelés meglétének a hatályos jogszabály szerint előírt megfogalmazása.

Negyedévi és háromnegyedévi értékelés formátuma

A negyedévi és háromnegyedévi értékelés vagy annak dokumentációja A4-es formátumú papírlapon vagy papírlapokon nyomtatva vagy kézzel írottan jelenik meg. Kötelező elemei:

- a tanuló neve;
- évfolyamfok megjelölése;
- tanév megjelölése;
- intézmény OM azonosítója;
- 5. osztálytól: szakaszzáró értékelés.

Ezeken túl a negyedévi és a háromnegyedévi értékelés formátuma teljesen szabad: külalakját a választott témához az osztályfőnök és/vagy a diákok határozzák meg.

A szakaszzáró formátumát tanév elején a pedagógusok egyeztetik. Egy tanév során egy évfolyam minden szaktárgyi fókuszú foglalkozást tartó pedagógustól azonos formátumban kapja meg a szakaszzárót.

A negyedévi és háromnegyedévi értékelés bekerül a diák értékeléseket gyűjtő dossziéjába.

A félévi és tanév végi értékelés formátuma, szövegezése

A félévi és tanév végi értékelés A4-es formátumú papírlapokon nyomtatva, esetenként kézzel írott kiegészítéssel jelenik meg. Kötelező elemei:

- első oldal fejléce: fehér alapon két vastag vízszintes vonal között a logo betűivel „ROGERS Iskola", valamint az iskola zászlaja;

- az első oldalon rögtön a fejléc után feltüntetve, hogy mely időszakra szól a bizonyítvány és kinek („Félévi/tanév végi értékelés a …./…. tanévben XY részére"; a név a tanuló hivatalos neve);

- középső oldalak: a tanuló hivatalos neve és az évfolyamfok megjelölése minden oldalon fejlécben;

- utolsó oldal: fejléc ugyanaz, mint a középső oldalon. Ezen kívül: dátum, a bizonyítvány íróinak aláírása, hely a tanuló és a szülő írásbeli véleménynyilvánításához („A gyerek és a szülő véleménye");

- minden oldal alján az iskola hivatalos neve és OM száma;

- a tanév végi bizonyítványban minden lap alján feltüntetve, hogy az értékelés hányas számú „keményfedeles" bizonyítvány pótlapját képezi („a ….. számú bizonyítvány pótlapja");

- a tanév végi bizonyítványban minden oldal alján az adott lap számozása, ami a következőkből áll: az adott tanév megnevezése/osztály (évfolyam) száma- tanuló törzslapszáma/az adott értékelés oldalszáma.

Meghatározott külalakját a *2. mellékletben* rögzítjük.

A félévi és tanév végi bizonyítvány címzettje maga a tanuló, a gyermek**.** Az értékelést szép magyar „köznyelven" egyes szám 2. személyben a tanulónak írjuk, de mivel a szülőnek is szánjuk, a megfogalmazásban törekszünk arra, hogy az ő számukra is egyértelmű tájékoztatást nyújtson (pl. kerüljük az utalásokat).

A félévi és tanév végi értékelések részei:

- a tanuló szociális fejlődése, közösségben való részvétele (szempontrendszer az *1. mellékletben*);

- a diák tanulásának értékelése - általános viszonyulás a tanuláshoz, a feladatokhoz, teljesítéshez (szempontrendszer az *1. mellékletben*);

- a diák tanulásának értékelése – tantárgyi tartalmakhoz kapcsolódó értékelések: a fejlesztési célokhoz rendelt szint-listák szerint, amelyek a hatályos NAT, kerettanterv és az iskolánk Helyi Tantervének minimumához illeszkedik. Tartalmazza a kitűzendő egységes csomópontokat, egyértelmű tájékoztatást nyújtva a tanuló teljesítményéről.

Az 1. ponthoz negyedik évfolyamig az osztályfőnök fogalmazza meg az értékelést az osztályban tanító más pedagógusok véleményét is meghallgatva. Ötödik évfolyamtól az osztályfőnök fogalmazza meg a pedagógusok közösen kialakított véleményét.

A 2. és 3. ponthoz „A szempontok a tanulás értékeléséhez" (*1. mellékletben*) és a tantárgyi szempontrendszerek alapján minden szaktárgyi fókuszú foglalkozást tartó pedagógus külön ír értékelést. Első osztályban a szaktárgyi fókuszú foglalkozásokhoz kapcsolódva főként a diák tanulással való kapcsolatáról írunk, majd negyedik osztályra ez fokozatosan kiegészül a tantárgyi tartalmakhoz kapcsolódó minimumokhoz való viszonyítással.

A teljes félévi és tanév végi értékelés bekerül a diák értékeléseket gyűjtő dossziéjába. Az értékelés megírásához készült két szempontrendszert *(1. melléklet)* és a tantárgyi értékeléshez felhasznált szempontokat és minimumkövetelményeket az iskolában bárki megtekintheti.

A „keményfedeles" általános iskolai bizonyítvány megfelelő részeibe a jogszabályban előírt záradékokon túl 1. évfolyam végén a „Szövegesen értékelve a köznevelési törvény 54. § (3) bekezdés alapján.", 2. évfolyamtól a „Szövegesen értékelve a köznevelési törvény 54. § (4) bekezdés alapján." szövegezés kerül. 7. évfolyamtól a tanév végi osztályzatokat a „keményfedeles" bizonyítványba is beírjuk.

Hogyan segítjük a tanulókat, szülőket a szöveges értékelés értelmezésében

Értékeléseink folyamatában fontos szerepet kap az értékelésekről való beszélgetés. A bizonyítványok kiosztásakor a tanulóknak azonnali lehetőséget biztosítunk a bizonyítvány elolvasására (olvasni még nem tudó diákoknak egyenként, a diszkréciót megtartva felolvassuk), és azt átbeszéljük velük. Ezután a szülőknek lehetőséget biztosítunk arra, hogy a pedagógusokkal családonként az értékelést átbeszélhessék, megvitathassák. Szükség esetén maguk a pedagógusok kezdeményezik ezt a beszélgetést a szülő felé.

4. évfolyam végén a tanév végi beszélgetésen a szülőkkel részletesen átbeszéljük a gyermekük bizonyítványát és az abban adott visszajelzéseket. Különösen fontosnak tartjuk, hogy ezen a beszélgetésen a szülők számára érthető, és világos legyen, hogy gyermekük hogyan áll az elvárt, objektív tantárgyi minimumokhoz képest.

Az 5-8. évfolyamokon a szakaszzárót a tanulókkal a pedagógusok értelmezik a foglalkozásokon (ha kell személyre szólóan), a szülőknek pedig fogadóórát tartunk, ahol személyesen beszélhetik át a pedagógusokkal a tanulók teljesítményét. Félévkor és év végén a szülőknek egyéni beszélgetést biztosítunk, ahol a bizonyítványt az osztályfőnökkel átbeszélik.

A Rogers Iskolai értékelés átváltása osztályzatokra

Ha iskolaváltás vagy továbbtanulás miatt a szülő vagy tanuló a 7. évfolyamnál korábban kéri, hogy gyermekét félévkor és/vagy év végén osztályzattal minősítsük, a szöveges értékelésünk alapján az érintett szaktárgyi fókuszú foglalkozást tartó pedagógus a következő szabályokat alkalmazva végzi az osztályzat meghatározását:

- Alsó tagozat: a kérés idejében a tanulót az adott szaktárgyi fókuszú foglalkozást tartó pedagógus a szöveges értékelések alapján osztályzatot ajánl meg. Amennyiben ezt a szülő nem fogadja el, kérheti, hogy a gyermeke osztályozóvizsgát tegyen a tárgyból.

- 5.-6. évfolyam: a kérés idejében a tanulót az adott szaktárgyi fókuszú foglalkozást tartó pedagógus a szöveges értékelések, valamint az addigi dolgozatok százalékai alapján osztályzatot ajánl meg. Amennyiben ezt a szülő nem fogadja el, kérheti, hogy a gyermeke osztályozóvizsgát tegyen a tárgyból.

- A százalékok jegyre váltása: 0-39 %- elégtelen, 40%-59%-elégséges, 60%-74%-közepes, 75%-87%-jó, 88%-100%-jeles)

- Abban az esetben, ha a kérés a magatartásra és szorgalomra is kiterjed, az osztályfőnök a foglalkozásokat tartó többi pedagógussal egyeztetve adja meg az osztályzatot.

A jutalmazásról

Iskolánk pedagógiai alapelvei szerint az iskolában pedagógiai céllal nem alkalmazunk hagyományos jutalmazási formákat. Szeretnénk, ha a tanulók számára az elvégzett feladat öröme maga lenne a jutalom. Ezért a pedagógusok folyamatosan visszajelzést és pozitív megerősítést adnak a tanulóknak a haladásukról, fejlődésükről, és az elvégzett feladatoknak együtt örülnek velük. A folyamatok megélést, és az elvégzett feladat örömét tekintjük jutalmazásnak.

Oktatási eredményvizsgálatok

Az első osztályosok ismeretanyagának, képességeinek felmérése, a feladatok meghatározása, szükség esetén fejlesztőpedagógus segítségével, a Difer mérés felhasználása.

A 4. és 5. osztályban tanítók és a szaktanárok közösen összeállított anyagon mérik az alapkészségek helyzetét (hangos és szövegértő olvasás, helyesírás, matematika).

Országos mérések 4., 6. és 8. évfolyamon minden tanév májusában.

Foglalkozásaink tematikái és követelményei

Tantárgyi hálók

A Helyi Tantervben megjelenő foglalkozások és a kerettantervi tantárgyak összevethetőségének érdekében a külön dokumentumban részletezett tantárgyi hálók bontásában tartalmazzák:

- a kerettanterv által meghatározott tantárgy nevét;
- a kerettanterv által az adott tantárgy elsajátítására előírt évfolyamot vagy évfolyamokat;
- a kerettanterv által javasolt óraszámot;
- a rogerses foglalkozás nevét, amelybe az adott tantárgy tartalmait integráljuk, valamint a foglalkozás 45 perces egységekben kifejezett óraszámát;
- az évfolyam megjelölését, amelyen az adott foglalkozást tartjuk.

(alsó tagozatos tantárgyi háló: magyar nyelv és irodalom, matematika, etika, környezetismeret, élő idegen nyelv, ének-zene, vizuális kultúra, technika és tervezés, digitális kultúra, testnevelés.

felső tagozatos tantárgyi háló: magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, állampolgári ismeretek, hon- és népismeret, etika, természettudomány, kémia, fizika, biológia, földrajz, élő idegen nyelv, ének-zene, vizuális kultúra, dráma és színház, technika és tervezés, digitális kultúra, testnevelés)

Foglalkozások témaköri hálója

Az egyes foglalkozások külön dokumentumban részletezett témaköri hálója tartalmazza:

- a foglalkozás nevét és 45 perces egységekben kifejezett óraszámát;
- a foglalkozásba integrált kerettantervben kijelölt témaköröket;
- a tantárgy és évfolyam megjelölését, amelybe az adott témakört a kerettanterv utalja;
- a kerettanterv által javasolt óraszámot;
- az évfolyam megjelölését, amelyen az adott foglalkozást tartjuk.

(alsó tagozat témaköri hálója: magyar nyelvi kultúra és kommunikáció, matematika és gondolkodásfejlesztés, élő idegen nyelv-angol, környezetünk, ének-zene, vizuális nevelés és tárgykultúra, testnevelés, beszélgetőkör, digitális kultúra, *csoportjáték, kultúrkör, szakkör, elmenős, ünnep*

felső tagozat témaköri hálója: magyar nyelvi kultúra és kommunikáció, matematika és gondolkodásfejlesztés, élő idegen nyelv-angol, történelem, természettudomány, biológia, földrajz, kémia, fizika, ének-zene, vizuális nevelés és tárgykultúra, digitális kultúra, testnevelés, beszélgetőkör, komplex tudomány, *csoportjáték, projekt, szakkör, tanulásmódszertan, elmenős, ünnep*

az alsó és első tagozaton átívelő foglalkozások témaköri hálója: *témanap*)

Foglalkozások leírásai

A foglalkozások *külön dokumentumban* részletezett leírásai tartalmazzák:

- az adott foglalkozás bemutatását, céljait és feladatait, kapcsolódását a NAT-hoz és a kerettantervhez;
- a témakörök áttekintő táblázatait a 45 perces egységekben kifejezett óraszámokkal évfolyamonkénti bontásban;
- a témakörök részletezését: fejlesztési feladatokat és ismereteket, fogalmakat, tanulási eredményeket évfolyamonkénti bontásban.

Záró rendelkezések

A pedagógia program hatálybalépése

A pedagógiai program módosított változata 2023. szeptember 1-jén – a nevelőtestület általi elfogadásával – lép hatályba, és visszavonásig érvényes.

A pedagógia program felülvizsgálata

A pedagógiai program felülvizsgálatára sor kerül jogszabályi előírás alapján, illetve jogszabályváltozás esetén, vagy ha módosítását kezdeményezi az intézmény nevelőtestülete. A kezdeményezést és a javasolt módosítást az intézményvezetőhöz kell beterjeszteni.

A pedagógia program nyilvánossága

A pedagógiai program nyomtatott példánya az iskolatitkári irodában került elhelyezésre.
A pedagógia program az iskola honlapján is megtalálható.

Az intézményvezető jóváhagyó nyilatkozata

A Carl Rogers Személyközpontú Óvoda és Általános Iskola pedagógiai programjának módosítását a mai napon intézményvezetői jogkörömben jóváhagyom.

Budapest, 2023. június 21.

Carl Rogers Személyközpontú Óvoda és Általános Iskola 1113 Budapest, Aga u. 10.

igazgató

Az intézményben működő egyeztető fórumok nyilatkozatai

A Carl Rogers Személyközpontú Óvoda és Általános Iskola pedagógiai programjának módosítását a mai napon megtartott Nevelőtestületi értekezletén elfogadta.

Kelt: Budapest, 2023. június 21.

Nevelőtestület képviseletében

A Szülői Szervezet véleményezési nyilatkozata

A pedagógiai program módosítását a Szülői Szervezet megtárgyalta. Aláírásommal tanúsítom, hogy a Szülői Szervezet véleményezési jogát jelen pedagógiai program felülvizsgálata során, a jogszabályban előírtaknak megfelelően gyakorolta.

Kelt: Budapest, 2023. év június 23.

Szülői Szervezet képviseletében

A pedagógiai program módosítását a Diákönkormányzat megtárgyalta. Aláírásommal tanúsítom, hogy a Diákönkormányzat véleményezési jogát jelen pedagógiai program felülvizsgálata során, a jogszabályban előírtaknak megfelelően gyakorolta.

Kelt: Budapest, 2023. augusztus 31.

Diákönkormányzat képviseletében

A fenntartó jóváhagyó nyilatkozata

A Carl Rogers Személyközpontú Óvoda és Általános Iskola pedagógiai programjának módosítását, amelyet az intézmény Nevelőtestülete 2023. június 21-én elfogadott, a mai napon a fenntartó képviselőjeként jóváhagyom.

Budapest, 2023. augusztus 31.

a fenntartó képviselője

1. melléklet - Szempontok a félévi és a tanév végi értékeléshez – külön dokumentumban

2. melléklet - A félévi értékelés és tanév végi bizonyítvány formátuma – külön dokumentumban

1. melléklet - Szempontok a félévi és a tanévvégi értékeléshez

Szempontok a tanulás értékeléséhez

Rend(rendetlenség)

Környezete rendben tartása (munka előtt, közben és után)
Felszerelések kezelése
Az eszközök használata
A munka rendezettsége

Odafigyelés és összpontosítás

Önfegyelem
Önellenőrzés
Figyelem

A gyerek, a munka és a tanár

Önállóság
Utasítások követése (tanár, társak, feladat)
A megakadás jelzése
Segítségkérés

Munkavégzés (egyénileg, kiscsoportban, osztályszinten)

Kötelező feladatok elvégzése (mód, idő, színvonal)
Választásai
Érdeklődése
Saját témák behozása
Részvétel a tevékenységekben
Kutatómunkák vállalása
Vállalások teljesítése (mód, idő, színvonal)
Munkatempó
Kitartás
Tanulási időkihasználása

Tantárgyi tudás

Ezt a szempontot a tananyag és az osztályfok határozza meg (Helyi tantervünk).

Szempontok a szociális fejlődés, közösségben való részvétel értékeléséhez

Társakkal való együttműködés

Barátságok
Odafigyelés társakra
Segítségadás, segítségkérés
Alkalmazkodás
Bizalom

A felnőttekkel való együttműködés

Odafigyelésben
Szabályalkotásban

Segítségadásban
Segítségkérésben
Utasítások elfogadás
Alkalmazkodás
Bizalom

Konfliktusok: társakkal, felnőttekkel, önmagával, megoldási módok:
A konfliktushelyzetbe való bekerülés gyakorisága
A konfliktus rendezése egyedül, társ segítségével, felnőtt segítséggel
Konfliktus tűrése (kerüli, elmenekül, kiborul)
Vélemény-nyilvánítás módja: verekedéssel (még nem sikerül megbeszélve), már sikerül megbeszélve, gyakran sikerül megbeszélve

Önmaga képviselete
Tolerancia (türelem)
Elfogadás

Életünk szabályainak betartása
Közösen hozott, íratlan szabályok,
A környezet rendben tartása, szemetelés, étkezés
Pontosság
Önfegyelem
Tulajdonvédelem
Alkalmazkodás
Megbízhatóság
A szabadsághoz való viszony

Helye az osztályban
Ahogy magát látja
Ahogy társai látják őt
Ahogy a pedagógusok látják a gyereket
Felelősségvállalás (mennyire vállal fel vezetői szerepet, esetleg visszahúzódó) visszahúzódó)
Közösségtudat
Kezdeményezőkészség
Bizalom

Felelősségvállalás
Magával szemben
Másokkal szemben
Mi iránt érez felelősséget
Helyzetekkel való élés, visszaélés
Önállóság
Megbízhatóság
Szabadsághoz való viszony

Kedélye, hangulata
Általában
Mostanában
Önbizalma

2. *melléklet - A félévi értékelés és tanév végi bizonyítvány formátuma*

Leírása:

Az első lap egy oldal. A középső lapok számát az értékelés/ bizonyítvány hossza határozza meg. Az utolsó lapon az aláírások száma az értékelést író pedagógusok számának megfelelően bővíthető.

Formátum külön dokumentumban rögzítve.